

A Központi Antikvárium 123. aukciója

Az árverést vezeti:
Mélykuti Beatrix

Kiállítás / On view:
2012. május 21 - 31.
hétköznap 10.00 - 18.00 óráig
Budapest V., Múzeum körút 13-15.

Árverés / Sale:
2012. június 1. péntek 17.00 óra

Helyszín / Place:
ECE City Center
1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 12.

Árverési feltételek

1. A Központi Antikvárium mint Aukciósház az árverést a tételek tulajdonosainak megbízásából mint kereskedelmi megbízott szervezi, rendezi és vezeti.

2. A tételek a katalógus sorrendjében kerülnek kikiáltásra úgy, hogy az árverésvezető a sorra kerülő tétel katalógusszámát, valamint kikiáltási árát előszóban kihirdeti, amire a venni szándékozók tárcsájuk felemelésével teszik meg ajánlatukat. A tétel vételi jogát leütéssel az a vevő szerzi meg, aki a legnagyobb árajánlatot teszi, kivéve, ha a tétellel kapcsolatban valamely magyar könyvtár vagy múzeum érvényesíti elővásárlási jogát.

3. A vételár a tárgy leütési ára plusz 15 % árverési jutalék. A vevő a vételárat készpénzben, vagy annak 20 %-át foglalóként az árverésen helyben tartozik fizetni. Ha a teljes vételár egy összegben az árverésen kifizetésre kerül, úgy a tárgy a helyszínen átvehető.

4. Az Aukciósház biztosítja annak lehetőségét, hogy a vevő a foglalót meghaladó vételárrészt az árverés időpontjától számított 14 napon belül egyenlítsse ki. Ez esetben a vevő a tárgyat csak akkor veheti át, ha a teljes vételárat kiegyenlítette. A vételárba a foglaló összege – határidőn belüli teljesítés esetén – beleszámít. Amennyiben megadott határideig a vevő a tétel átvételére nem jelentkezik, az Aukciósház fenntartja magának a jogot, hogy a vevő ajánlatát érvénytelennek tekintse és a foglaló összegét megtartsa.

5. A leütött tételt visszavenni és újra árverésre bocsátani tilos. Amennyiben a már leütött tétel vevőjének személye pontosan nem állapítható meg, az árverésvezető jogosult a tételt újra árverésre bocsátani.

6. Tilos mindenféle összebeszélés vagy vállalkozás, amely arra irányul, hogy harmadik személyeket a piaci árat lényegesen meghaladó vételár kínálatára rávegyen és így megkárosítson.

7. Az árverés előtti kiállításon és az árverésen minden tétel megtekinthető. A katalógusban szereplő leírások és illusztrációk kizárólag azonosításul és tájékoztatásul szolgálnak, így a vevőknek saját maguknak kell az árverést megelőzően meggyőződniük az árverési tételek állapotáról és arról, hogy az megfelel-e a katalógusban leírtaknak. A tételek szavatosság nélkül, minden hibájukkal és hiányosságukkal együtt abban az állapotban kerülnek eladásra, amelyben az árverés idején vannak.

8. Az eladásra kerülő tételek a kikiáltási ár alatt nem vásárolhatók meg. A vevő által tett árajánlatért, a kifizetett árverési árért az Aukciósház semmiféle felelősséget nem vállal, és nem kötelezhető, hogy nevezett tételt ugyanezen áron egy későbbi időpontban újra árverésre ajánlja vagy forgalomba hozza.

9. A védett tételeket – ezek sorszámát legkésőbb az aukció megkezdéséig kihirdetjük – Magyarországról kivinni nem lehet, valamint mindenkor tulajdonosukat a múzeumok nyilvántartásba veszik. A későbbi tulajdonváltás kötelezően bejelentendő. Az 1959 évi IV. törvény 507. §-a, valamint az 1997 évi CXL. törvény 13. § (1) bekezdése alapján az aukciósház közölni tartozik a tételek tulajdonosainak adatait a Kulturális Örökségvédelmi Hivatallal.

10. Amennyiben a vevő személyesen nem kíván részt venni az árverésen, az általa adott vételi megbízás alapján helyette az aukciósház – a megbízásnak megfelelően – hivatalból árverezhet.

Vételi megbízást adni a kiállítás ideje alatt személyesen vagy írásban az alábbi címen lehet: 1053 Budapest, Múzeum krt. 13-15., faxon a (00 361) 266-1970-es számon illetve e-mailben az aukcio@kozpontiantikvarium.hu címen.

Közgyűjtemények megbízásait hivatalos formában előleg nélkül elfogadjuk, magánszemélyek vételi megbízásának elfogadásához a vételi megbízás összege 20%-ának, mint előlegnek a befizetése szükséges. Sikertelen megbízás esetén az árverés után az előleget levonás nélkül visszakapja a megbízó. Amennyiben a megbízás sikeres, az előleg foglalónak tekintendő.

11. Az árverés végén az el nem kelt tételek újraárverezését lehet kérni.

12. Jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a PTK rendelkezései az irányadók, valamint vitás kérdés esetén a felek a Fővárosi Bíróság illetékességét és hatáskörét jelölik meg.

Budapest, 2012.

Központi Antikvárium

Magyar
Antikváriusok
Egyesülete

ILAB
INTERNATIONAL LEAGUE OF
ANTIQUE BOOKSELLERS

Conditions of sale

1. Központi Antikvárium as Auction House organises, handles and conducts the auction on behalf of the vendors, and acts as a commercial agent.

2. The lots called up are presented in succession as in the catalogue. The auctioneer announces the catalogue number and the starting price of the lot and buyers indicate their wish to bid by raising their card. The buyer offering the highest bid shall win the lot at the hammer price, except for protected lots, when Hungarian libraries and museums have a priority to purchase the lot at the hammer price.

3. The purchase price includes the hammer price and 15 % auction fee. The buyer shall pay the purchase price or 20 % of it in cash immediately after the auction. In case the full purchase price is paid after the auction, the bought item can be handed over to the buyer.

4. The Auction House allows a 14 day grace period to pay the balance between the deposit and the full purchase price. The buyer can take possession of the item only if the full purchase price has been paid. The amount of the deposit will be included in the purchase price if the said timeline has been observed. The Auction House reserves the right to consider the bid of the buyer null and void and keep the deposit if the buyer fails to take over the item within the 14 day period.

5. The bid item may not be reauctioned unless the identity of the buyer is impossible to establish.

6. No seller may bid, nor may any third party bid on the seller's behalf in order to reach an unreasonably high price and thus inflict loss on any other party.

7. All the lots are exhibited for inspection prior to the auction. The descriptions and illustrations in the catalogue are only for identification. Each bidder is responsible for inspecting the condition of the lots prior to the auction, and for deciding if it is in accordance with the description in the catalogue. All the lots are sold without warranty with all the imperfections they may have at the time of the auction.

8. The items auctioned may not be sold under the starting price in the catalogue. The Auction House will not bear any liability in respect of the bid or the purchase price paid, and may not be compelled to reoffer the same item or market it at any time at the same price.

9. No protected item – their number shall be made public by the beginning of the auction – may be taken abroad, and their owners will be registered by the museums. Owners are expected to report any change of ownership. The Auction House is liable to report the data of the owners of protected items to the Office of National Heritage (507. §/IV/1959; 13. §/CXL/1997).

10. For absentee bids the auctioneer may be commissioned by the buyer to bid on his/her behalf. You may submit your bid in the Központi Antikvárium (H-1053 Budapest, Múzeum krt. 13-15.), fax us at (00361) 266 1970 or send us an e-mail (rarebooks@kozpontiantikvarium.hu). National museums and libraries may submit their bids officially without an advance payment, which (20 % of the bid) is required of all other buyers. In case of an unsuccessful bid, the advance payment will be returned to the buyer in full after the auction. In case of a successful bid the amount will be regarded as a deposit.

11. Unsold items may be reauctioned after the auction upon request.

12. The Civil Code shall govern any matter unregulated in the present Conditions of sale. Should any dispute arise, the parties accept the competence of the Municipal Court of Budapest.

Budapest, 2012.

Központi Antikvárium

Magyar
Antikváriusok
Egyesülete

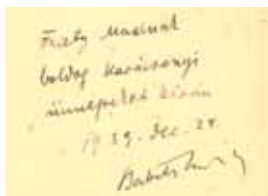
TARTALOMJEGYZÉK

BIBLIAKIADÁSOK / BIBLE EDITIONS	6-10. TÉTEL
EROTIKA / EROTICS	21-22. TÉTEL
1848-1849	23-26. TÉTEL
FOLYÓIRATOK / PERIODICALS	28-33. TÉTEL
FOTÓMŰVÉSZELET / ART OF PHOTOGRAPHY	34-40. TÉTEL
FÜRDŐK / BALNEOLOGY	41-43. TÉTEL
GRAFIKA / GRAPHIC	46-49. TÉTEL
KÉZIRATOK / MANUSCRIPTS	55-59. TÉTEL
KNER-NYOMTATVÁNYOK / KNER EDITIONS	60-61. TÉTEL
MAGYAR AVANTGÁRD / HUNGARIAN AVANTGARDE	67-77. TÉTEL
MAGYAR POLITIKAI PLAKÁTOK / HUNGARIAN PROPAGANDA POSTERS	78-79. TÉTEL
METSZET, LÁTKÉP / ENGRAVINGS	83-88. TÉTEL
MEZŐGAZDASÁG / AGRICULTURE	89-90. TÉTEL
MODERN ÉPÍTÉSZELET / MODERN ARCHITECTURE	93-95. TÉTEL
OKLEVELEK / DOCUMENTS	98-102. TÉTEL
ORVOSTÖRTÉNET / MEDICINE	103-109. TÉTEL
ŐSNYOMTATVÁNYOK / INCUNABULA	110-114. TÉTEL
RÉGI MAGYAR KÖNYVTÁR / HUNGARICA 16-17TH CENTURY	119-126. TÉTEL
RENDJELEK, KITÜNTETÉSEK / HONOURS	127-129. TÉTEL
SZÉCHENYI ISTVÁN GRÓF ÉS KORA / COUNT ISTVÁN SZÉCHENYI	131-135. TÉTEL
TANKÖNYVEK / SCHOOL BOOKS	137-141. TÉTEL
TÉRKÉPEK, ATLASZOK / MAPS, ATLASES	142-148. TÉTEL
XVI. SZÁZADI NYOMTATVÁNYOK / 16TH CENTURY EDITIONS	149-154. TÉTEL
TIZENÖT ÉVES HÁBORÚ / OTTOMAN WARS (1591-1606) ..	155-158. TÉTEL
TURCICA	160-161. TÉTEL
UTAZÁS / TRAVEL	163-164. TÉTEL

151. tétel

Münster: Cosmographie...

1. BABITS MIHÁLY:

Jónás könyve

(Bp., 1940.) Nyugat. (40)p. Első kiadás. Számozott (69./1000), aláírt, Feszty Masa festőnek, Jókai Mór unokájának dedikált példány.

Kiadói félvászon-kötésben. Az első tábla enyhén foltos.

Signed copy, inscribed by the author. Slightly worn original half cloth.

80 000,-

2. BÁRÁNY ÁGOSTON:

Torontálvármegye' hajdana. Emlegette --.

Budán, 1845. Magyar Kir. Egyetem. (2)+IV+(1)+8-162+(1)+80p.

Korhű, modern papírborítóban. Körülvágatlan példány. A címlap javítva, az utolsó levél enyhén foltos.

Modern paper. Title page restored, last leaf slightly stained.

30 000,-

3. (BÁRÓCZI) BÁROTZI SÁNDOR:

Erköltsi mesék mellyeket frantziából fordított -- magyar nemes testőrző

Bétsben, 1775. Tratnern Tamás. 2t. (címkép+díszcímlap)+(24)+397+(3)p.+5t.

A mű Jean-Francois Marmontel munkájának fordítása. A szerző a testőrírók egyik jeles képviselője volt, műfordító munkásságát tekint a nyelvújítás kezdetének. Kazinczy – műveinek kiadója – is példaképeként emlékezik meg róla. A kötet előszavaként jelent meg – a szintén testőríróként emlegetett – Barcsay Ábrahám első verse nyomtatásban. Modern bőrkötésben. Néhány levélen kis javítással.

Modern leather. Some leaves restored.

Szüry: 2980.

60 000,-

4. BEREKSZÁSZI (NAGY) PÁL:

Az építés tudománya azon része, mellyben az építésre teendő költségek számbavevése adódik elő. Az ahoz érteni kívánók kedvéért készítette -- Hites Földmérő.

Debreczenbenn, 1819. Tóth Ferencz ny. 124 [recte 224]p.+4 kihajt. t. (2 kézzel színezve)

A szerző a debreceni főiskola rajz- és építészettanára volt. E munkájának a következő évtizedekben (1825; 1846; 1863) három folytatása is napvilágot látott.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

30 000,-

5. (BESSENYEI GYÖRGY):

A magyar néző

(Bécs, 1779.) ny.n. 62p. Első kiadás.

Bessenyei a testőrírók vezéralakja, a magyar felvilágosodás egyik legjelentősebb képviselője volt. Ez az impresszum nélkül megjelent röpirat egyik legértékesebb munkája.

A mű három részből áll: egy történetfilozófiai tanulmányt az emberi természet erőszakra való hajlamáról szóló értekezés követ, majd egy művelődéstörténeti szempontból rendkívül jelentős irodalomtörténeti esszé zárja a kötetet. Ez a felvilágosodás szellemében fogant, programadó írás a magyar nyelvű világi irodalom megteremtését szorgalmazza. Ennek érdekében a legfontosabb teendőnek a francia és angol szerzők műveinek

magyarra fordítását, a közönséggel való megismertetését jelöli meg. Ostorozza a korszerűtlen és színvonalatlan magyar irodalmi hagyományt, kivételként csupán néhány nevet említve (Tinódi, Zrínyi, Gyöngyösi, stb).

Javított, korabeli papírborítóban.

Restored contemporary paper.

Szüry: 0

250 000,-

Bibliakiadások

6. SZENT BIBLIA, AZ AZ ISTENNEC Ó ES UJ TESTAMENTOMANAC PROPHETAC ES APASTALOC ÁLTAL MEGIRATOTT SZENT KÖNYVEL. MAGYAR NYELVRE FORDITATOTT EGÉSZSEN, AZ ISTENNEC MAGYARORSZAGBAN VALO ANYA SZENT EGYHÁZÁNAC EPÜLÉSÉRE. CAROLI CASPAR ELŐJARBESZÉDÉVEL. EZ MASODIC KINYOMTATAST IGAZGATTA, NÉHOL MEGIS JOBBITOTTA SZENCI MOLNAR ALBERT

Hanoviában, 1608. Nyomtattatott Halbejus Janos által, Levinus Hulszius örökösinec költségével. (24)+588+224+194 [recte 186]+254p. A címlap másolattal pótolva, három lap (2-4), valamint az utolsó 40 levél (a zsolnárok és a katekizmus) hiányzik.

A második teljes magyar nyelvű szentírás, tulajdonképpen a Vizsolyi Biblia újabb kiadása. Szenczi Molnár felhasználta a legfrissebb német, németalföldi és francia bibliai kutatások eredményeit, kiigazította a sajtóhibákat, és átalakította a helyesírást. Pótolta a Vizsolyban elmaradt rövid tartalmi összefoglalókat, tökéletesítette a konkordanciát, időrendi táblákat helyezett a történelmi könyvek elé és minden bibliai könyv végére zárómondatot illesztett. Az egyik legfeltűnőbb változás, hogy a református elvekhez igazodva az apokrif könyvek itt külön szerepelnek, önálló címlappal, eléjük Kálvin magyarul eddig nem olvasható eligazításait fordította le. Javításainak időállóságát mutatja, hogy majd fél évszázaddal később a Váradi Biblia kiadásánál, annak sajtó alá rendezője, Köleséri Sámuel jórészt az ő jegyzetire támaszkodott (lásd árverésünk következő tételét). Bár újra kezdődő füzetjelzéssel van ellátva és az RMK még külön tételként vette fel, a zsolnárfordítások és a katekizmus is együtt jelent meg a bibliával, kiadói kolligátumként. A példányok jelentős részében együtt is szerepelnek, itt hiányoznak. A feljegyzések szerint a kor viszonyaihoz képest magas példányszámban (1500) nyomtatták ki, ennek ellenére ritkán előbukkanó, becses darab.

XVIII. századi bőrkötésben. A gerincen és kötéstáblákon kis sérülésekkel. Több levele javítva, részben pótolva, néhol kis szöveg hiányokkal.

Slightly damaged 18th century leather. Title page replaced by copy. Three leaves and the psalms missing.

RMNy 971.; RMK I 411; Erdős: 2.

500 000,-

7. SZENT BIBLIA AZ AZ: ISTENNEC O ES UJ TESTAMENTOMANAC FOGLALTATOTT EGÉSZ SZENT IRAS- MAGYAR NYELVRE FORDITOTT CAROLI GASPAR ÁLTAL. MOSTAN PEDIG UJABBAN EZ ÖREG FORMÁBAN NÉMELY NEHEZEB, ÉS HOMÁLYOSSAB FORDÍTÁSÚ SZ. IRÁSBÉLI LOCUSOKNAK ÉRTELMESES MAGYARÁZATIVAL... KIBOCSÁTTATOTT.

Varadon (– Colosvarat), 1660-1661. Szenci Kertész Ábrahám. (4)+777 [recte 780]+(1)+271 [recte 241]+(7)p. Több levele javítva, az utolsó másolattal pótolva. A „Váradi Biblia” Károli Gáspár fordítása alapján készült, id. Köleséri Sámuel javításaival és bővített jegyzeteivel kiegészítve. A Rákóczi György fejedelem és Lórántffy Zsuzsanna támogatását élvező szentírás kinyomtatásához 1658-ban kezdtek hozzá. 1660 nyarán az Erdély ellen vonuló Ali pasa hadserege ostrom alá vette a várat, majd másfél hónapos védekezés után a védők szabad elvonulás

fejében feladták azt. A feltételek között szerepelt a Biblia addig elkészült részének elvitele is. Ennek köszönhetően megmenekült a nyomda és a már kinyomtatott ívek, így Kolozsvárott befejezheték a nyomtatást. A kolofonban ez olvasható: „kibocsátatott Varadon, Kezdetetett nyomtatása a' veszedelem előtt: és elvégeztetett Colosvarat...” A kiadás kalandos körülményei miatt becses, ritkán előforduló munka.

XIX. századi, restaurált félbőr-kötésben. A levelek enyhén foltosak, az első hat és utolsó tizennégy levélen néhány helyen a szöveget is érintő, japánpapírral javított hiánnyal, több lapon apró sérüléssel.

19th century restored half leather. Last leaf replaced by copy, some leaves restored.

RMNy 2982.; RMK I 970.; Erdős: 7.; Borda: 6579.

350 000,-

8. MAGYAR BIBLIA AVAGY AZ Ó ÉS UJ TESTAMENTOM KÖNYVEIBŐL ÁLLÓ TELLYES SZENT IRÁS A MAGYAR NYELVEN MELLYET A' SIDÓ CHÁLDEAI ÉS GÖRÖG NYELVEKBŐL MAGYAR NYELVRE FORDÍTOTT ÉS MINDEN RÉSZ KÖZÖNSÉGES SUMMÁJÁT ÉS RÉSZEIT MEG-MUTATÓ MARGINALIS JEGYZÉSEKKEL MEG-VILÁGOSÍTOTT COMÁROMI C. GYÖRGY

(Leiden), 1685 [1719.] ny.n. 1t. (rézmetszetű díszcímlap) + (2) + 5-1386 + (2) + (2) + + 104p. A zsolttárok végéről hiányzik egy számozatlan levél.

Komáromi Csipkés György Károli szövege alapján készítette a máig egyik leghívebb fordítást, melyet először a margittai református zsinat ajánlott kiadásra Komáromi halála után, 1680-ban. Eredetileg Debrecenben akarták kinyomtatni, Köleséri Sámuel beszámolója szerint meg is rendelték hozzá a díszes címlapot. Ez el is készült,

ami magyarázatul szolgál a rajta szereplő évszámra. A mű végül Leidenben látott napvilágot 4200 példányban. Ebből 2915 példány már 1719 februárjában a magyar határra érkezett, ahol elkobozták, és szinte a teljes szállítmány megsemmisült. A maradék hosszú hanyattatás után, csak 1789-ben jutott el Debrecenbe. A műhöz tartozik önálló lapszámozással a „Szent Dávid-Soltári...” Szent Molnár Albert fordításában.

Korabeli, javított bőrkötésben. A lapok enyhén foltosak, a címlap és több levél éle japánpapírral javítva, az utolsó két levélen kis szöveghiánnyal.

Restored contemporary leather. Last leaf missing, some leaves slightly stained.
RMK I 1336.

200 000,-

9. SZENT BIBLIA. AZ-AZ ISTENNEK Ó ÉS UJ TESTAMENTOMABAN FOGLALTATOTT EGÉSZ SZENT IRÁS, MAGYAR NYELVRE FORDÍTOTT KAROLI GASPÁR ÁLTAL. ÉS MOSTAN HATODSZOR E KIS FORMÁBAN KIBOTSATTATOTT A' BELGYIOMI ACADÉMIÁKBAN TANÚLÓ MAGYAROKNAK FORGOLÓDÁSOK ÁLTAL.

Amstelodámban, 1685. M(isz)Tótfalusi Kis Miklós Költségével 's Betüivel. 1t. (metszett díszcímlap) + (2) + 1197 + (1)p.

Hozzáköteve:

Szent David Kiralynak és Profetának Szazötven Soltari. A' Francziai Nótáknak és Verseknek módjokra Magyar Versekre fordítottak és rendeltettek, Szentzi Molnar Albert által.

Amstelodamban, 1686. M(isz)Tótfalusi Kis Miklos. 103 + (1)p.

Misztótfalusi 1680-ban ment Hollandiába, hogy a teológia mellett nyomdászati tanulmányokat is folytasson. Őt szemelték ki arra, hogy a Károli-biblia tervezett új kiadásánál a külföldi nyomtatót ellenőrizze. A világhírű Voskens műhelyben kiváló betűmetszővé képezte magát. Miután otthonról nem kapott anyagi segítséget, saját vagyonát feláldozva, önállóan kezdett hozzá a biblia kiadásához: „Hozzá fogok én egy szegény legény lévén és megmutatom, hogy egy szegény legénynek szíves devotioja többet teszen, mint egy országnak immel-ámmal való igyekezeti...” Segítőivel, Csécsi Jánossal és Kaposi Juhász Sámuellel Jansonius 1645-ös kiadása alapján felülvizsgálta Károli fordítását, és mintegy 3000 helyen kijavította azt. E munka eredményeként jött létre a szöveg és helyesírás tekintetében kiváló, tipográfiai szempontból talán legszebb magyar bibliakiadás, az úgynevezett „Aranyas Biblia”. Az elnevezés eredetére a kiadó sorai szolgálnak magyarázattal: „... a Biblia nyomtatását elvégezvén (Negyed-fél ezer [3500] exemplárt) hozzáfogék a Psalteriumhoz és azt mind a Biblia mellé, mind pedig külön kinyomtatám 4200-ig... majd mind e könyveimet békötetvén mégpedig aranyosan.” Ezért a példányok nagy részében kiadói kolligátumként megtalálható a – tulajdonképpen külön kiadványként megjelent – Zsolttárok is.

XVIII. századi, javított bőrkötésben. A címlap és számos levél széle javítva, több helyen kis szöveghiánnyal.

Restored 18th century leather. Some leaves restored with minor loss of text.
RMK I 1324., 1345.; Erdős: 8.

300 000,-

10. A MI URUNK JESUS CHRISTUSNAK UJ TESTAMENTOMA MAGYAR NYELVRE FORDÍTTATOTT KÁROLI GÁSPÁR ÁLTAL ES MOSTAN UJONNAN E KISEDÉD FORMÁBAN KIBOTSZATOTT

Amstelodámban, 1687. M. Tótfalusi Kis Miklós által. 640p. Rézmetszetes díszcímlappal.

A Miszótfalusra bízott bibliakiadás ügye az erdélyi politikai helyzet alakulása szerint változatos fordulatokat vett, ráadásul mindkét fél csupán több hónapos csúszással értesült az újabb hírekről. 1681. augusztus 20-án az erdélyi rendek úgy döntöttek, hogy mivel sokallják a holland nyomdászok által kért 10-12 ezer forintnyi összeget, mégis itthon nyomtatják ki a bibliát, Hollandiából hozatott betűvel és papírra. A döntésben szerepet játszhattak Miszótfalusinak a betűmetszésben és nyomdászmesterségben való előmeneteléről szóló beszámolója is. A hír ősszel ért el hozzá, ezzel megvalósulni látta reményét, hogy otthon korszerű tipográfiát szervezhet hazája kiművelésére. Nyomban hozzálátott a szoltáros könyv és az Újszövetség kinyomtatásához a maga metszete és öntötte betűkkel, hogy ezekkel az egyszerűbbnek ígérkező munkákkal gyakorlatot szerezzen a bibliához. Ezt követően azonban újabb utasítás nem érkezett Erdélyből, sőt olyan hírek jártak, hogy a töröknek fizetendő adó, és a hadi költségek elemészették az erre szánt pénzt, protestáns szemmel aggasztóak voltak a Habsburg győzelmek is. Így végül a kisebb munkákat félbeszakítva az Aranyas Biblia kinyomtatásához fogott. Csúszás után látott hozzá ismét a szoltások kétféle formátumban való kiadásához és saját szavai szerint: „azzal sem elégedvén meg, kinyomtatám az Új Testamentumot is négyezerkétszázig”. E szintén kiseded alakú, utolsó hollandiai kiadványa szépség és pontosság tekintetében semmivel sem marad el a Bibliától. Lefrása szerint – zömében szintén bekötve hazahozott – példányait itthon fél áron, 1 arany helyett 2 forintért árulta. Bár ezek szerint a Bibliával azonos példányszámban jelent meg, valami történhetett a terjesztése során, hiszen – azzal ellentétben – a legritkábban fellelhető szentírások közé tartozik.

Restaurált, aranyozott, XVIII. századi bőrkötésben. A címlap alsó része pótolva.

Restored 18th century leather. Title page partly replaced.

RMK I 1359.; Erdős 9.

400 000,-

11. BIRCKENSTEIN, ANTHON ERNST BURCKHARD VON:

Ertz-Herzogliche Handgriffe Dess Zirckels und Linials Oder Ausserwehltter Anfang zu denen mathematischen Wissenschaften. Worinnen man durch eine leichte und neue Art ihm einen geschwinden Zutritt zu der Feldmesserey, und andern darauss entspringeneden Wissenschaften machet.

Wienn, 1686. Johann van Ghelen. 1t. (a trónörököszt ábrázoló, allegorikus alakokkal díszített címképmetszet) + (8) + 142p. + 122t.

A József főherceg (a későbbi I. József császár) számára készült, nyolc kiadást megért geometria-tankönyv első – egyetlen bécsi – kiadása (a későbbiek Augsburgban láttak napvilágot). A geometrikus ábrázolásokat kiegészítendő, Birckenstein Justus van der Nypoort 110 magyar várábrázolását használta fel. A látképek részben természet után, a művész magyarországi tartózkodása idején, részben pedig idegen források alapján készültek. A várak előterében Nypoort különböző jeleneteket és alakokat helyezett el, így a látképek hadtörténeti jelentőségük mellett forrásként szolgálnak a korabeli viseletek tanulmányozásához is. A könyvben található várak közül több a mű megjelenése óta teljesen elpusztult, a látképek egy része pedig egyetlen ábrázolásként maradt fenn.

Korabeli pergamenkötésben. A címlap alsó sarka javítva, kis pótlással.

Contemporary vellum. Title page restored.

Apponyi: 1217.; Rózsa: 60., 65.

800 000,-

12. BOD PÉTER:

Smirnai Szent Polikárpus, Avagy, Sok keserves háborúságok között magok Hivataljokat Keresztyéni Szorgalmatossággal Kegyesen viselő erdélyi réformátus püspököknek historiájok

(Nagyenyed, 1766. Kiss ny.) (22) + 216 + (4)p. Első kiadás.

A kötet 26 erdélyi református püspök életrajzát tartalmazza.

Bordázott gerincű, modern félbőr-kötésben.

Modern half leather.

Szűry: 601.

40 000,-

13. BOD PÉTER:

Szent írás' értelmére vezérlő magyar leksikon, Mellyben a' Szent Írásban elő-fordulo példázolások, (typusok) es ábrázolások (emblemák) lelki értelmeik szerént rövideden ki-világosittatnak; sok dolgok a' sido régiségekből ki-magyaráztatnak: És így A' Szent Írást Isteni-félelemmel érteni kívánó kegyes olvasok Jó Szándékjokban felsegíttetnek...

Kolo'sváratt, 1746. S. Pataki Jó'sef ny. (36) + 171p. + 2t. (1 kihajt.)

A szerző első nyomtatásban megjelent munkájának ritka első kiadása. Bod Péter önéletírásában említi, hogy négyszáz példányban látott napvilágot. Még ugyanebben az évben Győrben, majd a következőben Debrecenben is kiadták.

Korabeli bőrkötésben. A gerincen kis sérüléssel.

Contemporary leather. Minor defect on spine.

50 000,-

14. (BONGARSIVS, JACOBUS):

Rerum Hungaricarum scriptores varii, historici, geographici

Francofurti, 1600. Andreas Wechelius, C. Marnius, J. Aubrius. (18) + 631 + (35)p. Az utolsó levél a kötet elejére kötve, egy levél (Kkk1) másolattal pótolva.

A magyarok történetét feldolgozó, igen gazdag szöveggyűjtemény. Nagyrészt a Thúróczykrónika szövegét közli, de számos más történeti munka, rövidebb-hosszabb beszámoló is olvasható benne. A kötet talán legérdekesebb része a forrásértékű Appendix, amelyben a szerző első alkalommal gyűjtötte össze és tárta a nyilvánosság elé az Erdélyben fellelt ókori feliratok szövegét és rajzát, valamint közölte a lőcsei és a brassói templom annalesét. Appendixével ösztönözni kívánta a történelem hasonló forrásainak kiadását,

mivel a korabeli „Zeitung”-okat nem tartotta megbízhatónak. Előszavában csodálattal szól az ország kimeríthetetlen kincseiről, ércekben, gyógyforrásokban, barlangokban való gazdagságáról. Jacques Bongars francia diplomata, történész és filológus volt. 1585-ben Bécsből Magyarországon át Konstantinápolyba tett utazása során tanulmányozta az egykori Pannonia és Dacia provinciákban található római feliratokat.

Bordázott gerincű, modern félbőr-kötésben. Néhány levele javítva.

Modern half leather. One leaf replaced by copy, some leaves restored.

Apponyi: 653.; VD16 B 6601.

100 000,-

15. BONNET, (CHARLES) KÁROLY:

A' természet' vizsgálása. Frantzia Nyelvből Magyar Nyelvre fordította, 's némely Hozzáadásokkal megbővítve kiadta Tóth Pál verőtzei ref. pred. I-III. darab.

Pesten, 1818. Trattner János Tamás betűivel. 1t. + XXII + (1) + 24-96 [recte 396]p. + 1 kihajt. mell.; 495p.; 401 + (5)p.

A svájci szerző a természet lépcsőzetes felépítéséről szóló elméletét (gradáció) fejti ki munkájában.

Korabeli papírkötésben. Az első kötet címlapja javítva.

Contemporary hardpaper. First title page restored.

80 000,-

16. BORS SÁMUEL, BUDAFALVI:

Szemüveg. Valódi érzéssel gyönyörködtető eredeti Munka a' finomabb ízlésű Szép Nem' szelid érzéseinek, ön Léte' Java' 's bődögsága' eszközlésre való serkentés, a' Nemzet' Nagyainak mint a' Haza' védbástyáinak tulajdon Betsek' Örököseik' díszben maradások 's a' Nemzet' szent Ügye' ápolására való ébresztés véggett.

Pesten, 1830. Fűskúti Landerer Lajos betűivel. 1t. (kőnyomatú címkép)+VIII+ (1)+(1)+10-112+(4)+11p.

A hölgyek számára készült antológiában erkölcsnemesítő történetek, versek, kisebb színdarabok és aforizmák mellett hasznos tudnivalók is olvashatók. A kötet összeállítója ügyvéd volt.

Korabeli papírkötésben. Az eredeti borító bekötve.

Contemporary hardpaper. Original cover bound inside.

Szűry: 660.

20 000,-

17. CETTO, (BENEDEK) BENEDICTUS:

Sinensium imposturae assertae

Pesthini, 1787. Typis Mathiae Trattner. XVI+554+ (3)+1 kihajt. mell. A tartalommutató utolsó levele a kötet végére kötve.

A jezsuiták és piaristák között zajlott híres vita egyik darabja. A polémia annak idején Desericzky Ince és Pray György között robbant ki. Kezdetben östörténeti kérdésekről folyt, de később teológiai és forráskritikai vitává szélesedett. A piarista Cetto Desericzky mellett érvelve támadta Prayt. E munka konkrét tárgya a francia Deguignes által kiadott kínai évkönyvek hitelessége, valamint a kínaiak szokásairól folytatott ún. rítusvita. 1781-ben Pray „Imposturae CCXVIII in Dissertatione R. P. Benedicti Cetto...” című írásában támadta a piaristát, amelyre ő itt válaszol. A kötet

nemzetközi jelentősége abban áll, hogy az érvek mellett Cetto a kínai társadalmat és szokásokat is bemutatja, emellett kisebb betekintést nyújt a tudomány és a filozófia ottani történetébe. A munkát az egyetemes sinológia történet is számontartja (lásd Walravens: China Illustrata. Das europäische Chinaverständnis im Spiegel des 16. bis 18. Jahrhunderts. Ausstellungskataloge der Herzog August Bibliothek. Wolfenbüttel, 1987: 134. tétel).

Korabeli papírborítóban.

Contemporary paper.

70 000,-

18. COMENIUS, J(OHANNES), A(MOS):

-- Physicae ad lumen divinum reformatae synopsis, Philodidacticorum et Theodidacticorum censurae exposita

Lipsiae, 1633. Sumpt. Gotofredi Grossi (J. A. Minzelius.) (48)+236+(1)p. Az utolsó lapon nyomdászjelvénnnyel.

Első kiadás. Comenius első természetfilozófiai munkája, amelyben saját maga által alkotott fizikaelméletét ismerteti. Ebben igyekszik összhangba hozni a természet-tudományos módszereket és a kinyilatkoztatást. Alapelve szerint az ismeretek tapasztalásból származnak, ennek hibáit az értelem, a szellem tévedéseit pedig a Szentírás helyesbíti. Tizenkét fejezetben ismerteti a világegyetem felépítését és működését, az utolsó előtti részben foglalja össze emberről vallott elképzeléseit. A

műnek számos kiadása látott napvilágot, angolra is lefordították.

Korabeli pergamenkötésben.

Contemporary vellum.

VD17 3:003187E

80 000,-

19. (DOLESCHALL PÁL) DOLESCHALIUS, PAULUS:

Grammatica Slavico-Bohemica, in qua Praeter Alia, Ratio Accuratae Scriptionis & Flexionis, quae in hac Lingua magnis difficultatibus laborat, ex genuinis fundamentis, demonstratur, ut et discrimen inter dialectum Bohemorum & Cultiorum Slavorum in Hungaria insinuatur... Praefatus est Matthias Belius.

Posonii, 1746. Typis Royerianis. (28) + 321 + (2)p. Első kiadás.

A szerző evangélikus lelkész, számos nyelvészeti munka fűződik nevéhez. E művében a cseh és a szlovák nyelv különbségeit tárgyalja. Ez tekinthető az első önálló szlovák nyelvtannak, amelynek végén szólásgyűjtemény is található. Magyar szempontból különösen érdekes, hogy a kötet megjelenését Bél Mátyás támogatta, aki előszót is írt hozzá. Ebben kifejti, hogy a Szent Korona fennhatósága alá tartozó népek –

tekintet nélkül nemzetiségükre – Hungarusnak vallhatják magukat. Ritka mű.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

30 000,-

20. DUGONICS ANDRÁS:

Magyar példa beszédek és jeles mondások. I-II. rész [egybekötve].

Szegeden, 1820. Grün Orbán. 1t. + XXXII + 300 + 352p. Első kiadás.

A szerző élete végéig gyűjtötte az anyagot munkájához, amely csak két évvel halála után láthatott napvilágot.

Kopottas gerincű, korabeli félbőr-kötésben.

Contemporary half leather. Spine slightly worn.

Szűry: 1031.

50 000,-

Erotika

21. SCHEINER, ARTUR:

Kurioses Wörterbuch der Liebe. Dreiundzwanzig Zeichnungen von --.

Bp., 1913. Grimm („Jókai” ny.) (2)p. + 23 színes, felragasztott kép.

Az előzéklapok, a címlap, valamint a táblák fekete merített papírból készültek. Az illusztrációkat felírtos hártypapírok védik. A humoros-erotikus kötet rajzolója Budapesten működött, számos hasonló, pikáns kiadványt díszítenek munkái. Szecessziós stílusú, kiadói vászonkötésben. Az első kötéstábla közepén felragasztott, színes rajzzal.

Illustrated original cloth.

30 000,-

22. (VALOTAIRE, MARCEL):

Nelly et Jean. Nous deux. Simples papiers du tiroir secret. Gravé et imprimé pour les auteurs et leurs amis. I-II. partie [egybekötve].

(Paris), 1930k. ny.n. (68) + (92)p. Egészoldalas és szövegekőzti képekkel. Számozott (61./56-295) példány.

A kézzel színezett heliogravürök Jean Dulac munkái. A kendőzetlen, pornografikus ábrázolás finom vonalakkal és ízléssel párosul, így a képek bájosak és szemet gyönyörködtetőek.

Bordázott gerincű, kiadói félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve. A gerincen apró kopásnyomokkal.

Original half leather, cover bound inside. Spine slightly worn.

80 000,-

1848-1849

23. ARADI VÉRTANÚK ALBUMA. ARAD SZ. KIR. VÁROS KÖZÖNSÉGE ÉS AZ ARADI „KÖLCSEY-EGYESÜLET” MEGBIZÁSÁBÓL SZERKESZTETTE VARGA OTTÓ. MÁSODIK, BŐVÍTETT KIADÁS.

Bp., 1890. (Franklin ny.) 1t. (díszcímlap) + 222 + (2)p. + 1t. + 6 mell. (részben feliratos hártypapírral védett, kihajt. hasonmások). Lapszámozáson belül számos egészoldalas táblával és szövegközi illusztrációkkal.

Luxus kötészváltozat. A kiadó valószínűleg reprezentációs célokra készíthetett néhány példányt különleges kötésben.

Hozzá:

A szerkesztő autográf levele ismeretlennek egy készülő könyvvel kapcsolatban.

3 beírt oldal. Kelt: Arad, 1885. VIII. 7.

Kiadói, festett selyemkötésben. Mindkét kötéstáblát négy helyen átlukasztották és vastag, piros zsinórral átfűzték. Aranyozott lapszélekkel. Festett előzéklapokkal. A gerinc peremein a selyem enyhén kirojtosodott, a kötéstáblákon apró foltokkal, de ettől eltekintve gyönyörű példány.

Luxury edition in original silk.

150 000,-

24. FEJÉR GYÖRGY:

A politikai forradalmak okai. Néhány észrevételekkel. Vizsgálta --.

Budán, 1850. k. egyetemi nyomda. 40p.

Az idős történetíró-teológus munkája előszavában ugyan azt írja, hogy nem ajánlja írását azoknak, akik „a politikai forradalmak veszélyességét, ártalmas voltokat el nem ismerik”, de a forradalomhoz vezető okok között a magyar sérelmek jogossága mellett érvelésnek szenteli a legnagyobb teret. Ritka mű, még ugyanebben az évben Lipcsében is kiadták.

Korabeli papírborítóban.

Contemporary paper.

20 000,-

25. KORNIS KÁROLY:

A' kormány-rendszerről. Szózat a' néphez. II. füzet: az alkotmányos fejedelmi kormányrendszerről.

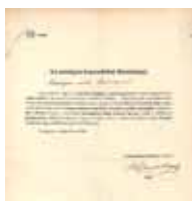
Pest-Budán, 1848. Eisenfels Rudolf ny. 31p.

A röpirat szerzője radikális köztársaságpárti ügyvéd, a szabadságharc idején kormánybiztosként, majd vésztörvényszéki vádlóként működött. A bukás után külföldre menekült, távollétében halálra ítélték. A füzet végén „Éljen a' népkormányzat! És a' magyar KÖZTÁRSASÁG!” szöveg áll.

A gerincén papírcsíkkal megerősítve.

Unbound.

20 000,-

26. KOSSUTH LAJOS (1802-1894) POLITIKUS, A HONVÉDELMI BIZOTTMÁNY ELNÖKE AUTOGRÁF ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT KÖRLEVÉL, ÉSZTERGOM VÁROSÁNAK CÍMEZVE.

Utasításokat ad az újoncállítás ügyében.

1 nyomtatott oldal. A viaszpecsét maradványával. Kelt: Bp., 1848. X. 8.

Lajos Kossuth, politician. Printed letter, autograph signed.

80 000,-

27. FÁY ANDRÁS:

A Halmai-család. Erkölcsi és tudományos olvasmány, növendékek és nem növendékek számára. I-II. kötet.

Pest, 1858. Heckenast. XVI+287p.+2 színes, kihajt. t.; (4)+285+(3)p. Első kiadás. Regényes formában megírt természettudományos ismeretterjesztő munka. A mellékleteken gyom- és gyógynövények láthatók.

Könyomatú, illusztrált, kiadói papírkötésben. Az első kötet gerince javítva.

Original hardpaper. Spine restored.

Poss.: Dirsztay Béla könyvjegyével.

Szűry: 1309.

30 000,-

Folyóiratok

28. ARS UNA. MŰVÉSZETI SZEMLE. SZERKESZTI: POGÁNY KÁLMÁN. I. ÉVF. 1-9. SZÁM [EGYBEKÖTVE].

Bp., 1923-1924. (Korvin Testvérek ny.) 355+(1)p. Gazdagon illusztrált.

A színvonalas művészetelméleti folyóirat teljes sorozata. A rangos szerzői gárda tagjai között találjuk Kállai Ernő, Lyka Károly, Csányi Károly és Fülep Lajos nevét is. A szerkesztő nagy hangsúlyt fektetett az illusztrációk minőségére is, a felvételek készítői között szerepel Rónai Dénes és Székely Aladár is.

Korabeli vászonkötésben. A Kozma Lajos által tervezett, eredeti borítók bekötve.

Contemporary cloth. Original covers bound inside.

25 000,-

29. [KAZINCZY FERENC] SZÉPHALMY VINTZE:

Orpheus. Egy hónapos írás, a jozan-gondolkodásnak, igazabb ízlésnek és magyar történetnek elő-segéllésére. Ki-adta --. I-II. kötet.

Kassán, 1790. Fűskúti Landerer Mihály. 1t. (gróf Pálffy Károly kancellárt ábrázoló rézmetszetű címkép)+442+(6)p.; 1t. (Ráday Gedeont ábrázoló rézmetszetű címkép)+408+(8)p.

A magyar felvilágosodás egyik legjelentősebb folyóiratának teljes sorozata. Kazinczy 1788-ban Baróti Szabó Dáviddal és Batsányi Jánossal együtt indította el Kassán az első önálló magyar nyelvű folyóiratot, a Magyar Museumot. Kazinczy – miután Batsányi átírta az általa tervezett előszót – kivált a szerkesztőségéből, és önálló lapot indított. Címül saját szabadkőműves nevét választotta, ezzel is hangsúlyozva, hogy célja a felvilágosodás nyelvi és világnézeti programjának képviselete. Eredetileg havonként kívánta megjelentetni, de végül összesen 8

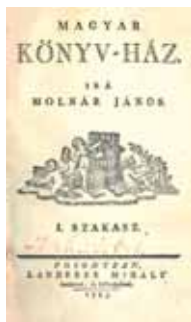
száma látott napvilágot. Noha a cikkek jelentős részét maga Kazinczy írta, a közreműködők közt megtaláljuk Aranka György, Pálóczi Horváth Ádám, Virág Benedek, Versegly Ferenc, Ányos Pál és Dayka Gábor nevét is. A második kötet hangvétele a cenzúra és a politikai helyzet változása miatt visszafogottabbá vált. A Helytartótanács nem engedélyezte postai terjesztését, ezért számonként árusították. Az első szám valójában már 1789 decemberében megjelent, az utolsó pedig csak 1792 első felében látott napvilágot. Az egyes számokhoz kék papírborítók is készültek, rajtuk tartalomjegyzékkel és kisebb írásokkal, de ezek az akkor bekötött példányokba természetesen nem kerültek bele. Teljes sorozata páratlanul ritka, több mint három évtizede nem szerepelt árverésen.

Aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Szép példány.

Contemporary half leather. Spine gilt.

Lakatos: 2187.

800 000,-

30. MOLNÁR JÁNOS:

Magyar könyv-ház. I-IV. szakasz.

Posonyban, 1783. Landerer Mihály ny. 432 + (4)p.; 432 + (4)p.; 654 + (4)p. + 1 kihajt. térk.; 488p.

Az első magyar nyelvű ismeretterjesztő folyóirat első négy kötete. A rendszertelenül megjelenő sorozatnak 1804-ig összesen 22 szakasza látott napvilágot. Minden darabot a szerkesztő írt. Nagyrészt külföldi – elsősorban útleírások és történelmi – munkák ismertetését tartalmazzák. Az első négy szakaszt tíz év szünet követte, majd a további kötetekben az itt szereplő munkák és szerzőik lexikonszerű ismertetése olvasható. A harmadik darabban található, nagyméretű, rézmetszetű térkép Ujházi Ferenc munkája, az „Egész Föld Abrosza 's nevezet-szerent Kook Kapitanynak Hoszszu

Tengeri Utazása” címet viseli. A kötetben több írás is foglalkozik a neves angol utazóval.

A szerző már a nagyszombati akadémia tanáraként is nagy hangsúlyt fektetett az anyanyelv ápolására, a korszerű ismeretterjesztésre, különös tekintettel a világi tudományok magyar nyelvű bemutatására. Nevéhez fűződik az első magyar nyelvű fizika tankönyv és az első magyar művészettörténeti munka is. Egységes, korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

Lakatos: 1562.

100 000,-

31. TISZA-ESZLÁR. (NAPI ÉRTESÍTŐ.) A TISZA-ESZLÁRI BŰNPER VÉGTÁRGYALÁSA ALKALMÁBÓL. GYORSIRÓI FELVÉTEL NYOMÁN KIADJA A „NYIRVIDÉK” SZERKESZTŐSÉGE. A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS: JÓBA ELEK. 1-29. SZÁM [EGYBEKÖTVE].

(Nyiregyháza, 1883. Piringer és Jóba ny.)

Hozzákötvé:

Tisza-Eszlár. A Tisza-eszlári bűnper végtárgyalása alkalmából vád- és védbeszédekkel. Gyorsirói jegyzetek nyomán kiadja: a „Nyirvidék” szerkesztősége.

Nyiregyháza, 1883. Piringer és Jóba ny. 68p.

Kiadói kolligátum. A folyóirat mellékletében végigkísérte a per menetét. Ezeket a számokat gyűjtötték egybe, kiegészítve a záróbeszédekkel. Páratlanul ritka, dokumentumértékű darab.

Kiadói félvászon-kötésben. A kötéstáblákon halvány foltokkal, apró sérülésekkel. A lapok néhány helyen töredeztettek.

Slightly damaged original half cloth.

60 000,-

32. UJ HARCOS. SZOCIALISTA MUNKÁSSZEMLE. I-IV. SZÁM.

(Bp.), 1933. (Neuwirth és Wilhelm ny.) 31 + (1)p.; 30 + (2)p.; 33-63 + (1)p.; 65-95 + (1)p.

Az illegális kommunista párt irányvonalát képviselő folyóirat teljes sorozata. A lapot igazán a harmadik száma teszi páratlan jelentőségűvé, hiszen ebben József Attila két írása is megtalálható. Egyrészt itt jelent meg először a „Búza” című verse, de ennél sokkal fontosabb „Az egységfront körül” című vitaindító cikke, amellyel óriási vihart kavart. Marxista körökben hatalmas felháborodás fogadta a kritikus hangvételű írást, amely végül a költő pártból való kizárásához vezetett. Ennek első jele volt a következő számban Téglás Ferenc álnéven megjelent válasz, amely a párt hivatalos álláspontját képviselve durván nekitámadt József Attilának. A negyedik szám

megjelenése után a szerkesztőt, Oravetz Istvánt a rendőrség letartóztatta, a lap pedig megszűnt.

Kiadói papírborítóban. Az első szám hátsó borítója hiányzik.

Original paper. Back cover of the first issue missing.

Lakatos: 4088.

30 000,-

33. 12 RÖPIRAT. ANTISEMITIKUS HAVI FOLYÓIRAT. I-XII. FÜZET. I-II. KÖTET [EGYBEKÖTVE].

Bp., 1880-1881. Bartalits Imre ny.

Teljes első évfolyam. Szerkesztője Istóczy Győző, a múlt századi antiszemita mozgalom vezéralakja volt. Lakatos bibliográfiája mindössze ezt a 12 számot ismerte (tudomásunk szerint 1891-ig jelent meg).

Enyhén kopottas, korabeli félvászon-kötésben.

Slightly worn contemporary half cloth.

Lakatos: 3950.

30 000,-

Fotóművészet

34. BIERMANN, AENNE:

60 Fotos – 60 photos – 60 photographies. Ed. by Franz Roh.

Berlin, (1930.) Klinkhardt & Biermann. 11+ (65)p. Egészoldalas fényképekkel.

Illusztrált, kiadói papírborítóban. Az első borítón apró sérülésekkel.

Illustrated original paper. Minor defects on the front cover.

40 000,-

35. CALL, FRANCOIS:

La plus grande aventure de monde. L'architecture mystique de Citeaux. Photographies de Lucien Hervé. (Paris, 1956.) Claude Arthaud. (44)+152+(24)p. Lapszámozáson belül egészoldalas táblákkal.

Az előzéklapon a fotóművész hosszú, magyar nyelvű dedikációjával.

Kiadói vászonkötésben, eredeti, rajzos védőborítóval.

Inscribed by Lucien Hervé. Original cloth with dust jacket.

15 000,-

36. CAMERA WORK. A PHOTOGRAPHIC QUARTERLY. EDITED AND PUBLISHED BY ALFRED STIEGLITZ. NUMBER XXXIV-XXXV.

New York, 1911. Rogers & Company. 70+(16)p. A 13 – részben színes – tábla lapszámozáson belül található.

A fotóművészeti folyóirat 1903 és 1917 között jelent meg, az ún. piktorializmus egyik első képviselőjeként. Szerkesztője, Alfred Stieglitz célja a fénykép művészeti ágként való elfogadtatása volt. A Photo-Secession művészcsoport alapítójaként teret adott a lapban a szerveződés bemutatásának is. A szecesszióval való szoros kapcsolatra utal az is, hogy a tipográfiát William Morris nyomán Edward Steichen tervezte (a borító is az ő munkája). Természetesen nagy hangsúlyt kaptak az illusztrációk, ezek legtöbbje ún. fotogravür volt. Ezek az eredeti negatívok, vagy az eredeti nyomatok

alapján készültek japán papírra nyomtatva. Ezeket pauszpapírral fedték, a szövegtől pedig üres lappal választották el őket. E dupla lapszámot nagyrészt Auguste Rodin munkásságának szentelték. Az illusztrációkon – egy kivételével – az ő művei láthatók, utóbbin pedig a művész Steichen által készített portréja található. A folyóirat kezdetben 1000 példányban készült, és mintegy 700 előfizetővel rendelkezett. Ez azután folyamatosan csökkent, a végén már csak 500 darabot nyomtattak, előfizetője pedig eltűntek. A megmaradt lapszámok egy részét később Stieglitz közgyűjteményeknek ajándékozta, a maradékot pedig elégette. Fotótörténeti jelentősége mellett ez is magyarázhatja, hogy a nemzetközi árveréseken egyes számai is megbecsült darabnak számítanak.

Javított, részben pótolta, kiadói papírborítóban.

Restored original paper.

350 000,-

37. EGY MAGYAR TÁNCOSNŐ. NAGY ETEL EMLÉKE.

Bp., 1940. Cserépfalvi (Hungária ny.) 60+(5)p.+9t.

A fiatalon meghalt táncművész Kassák Lajos nevelt lánya, Vas István felesége volt. A 20-as évek végén Bécsben tanult, ahol kapcsolatba került a kommunistákkal. Hazatérve a modern magyar tánc egyik úttörője lett, iskolát is alapított (ezt később bezáratták a hatóságok). A kötetben saját írásai mellett megemlékezések, többek között Radnóti Miklósé és Szentkúthy Miklósé is olvashatók. A könyv tipográfiai elrendezése és a fotók Lengyel Lajos nevéhez fűződnek.

Kiadói félvászon-kötésben.

Design and photos by Lajos Lengyel. Original half cloth.

15 000,-

38. FÉLAKT SZŐLŐVEL.

Szemerjai Demeter Károly (1892-1983) fotóművész munkája. Párizsban készült 1920 körül.

Mérete: 240 x 190 (470 x 350) mm.

Photo by Károly Demeter.

50 000,-

39. KÁLMÁN KATA:

Tiborc. -- fényképei. Móricz Zsigmond és Boldizsár Iván írása.

(Bp., 1937.) Cserépfalvi. 49p. Lapszámozáson belül 12 táblával. Az utolsó levél másolattal pótolva. (Szolgálat és Írás Munkatársaság könyvei 3.)

A magyar szociofotó egyik legjelentősebb albuma. Készítője, Hevesy Iván felesége, a műfaj emblemikus képviselője volt. 1955-ben – nyilván a Párt elvárására – Tiborc új arcai címmel elkészítette a mű folytatását is. Ritka, piros papírborítós változat. Javított gerincű, kiadói papírborítóban.

The most important work of the Hungarian sociological photography in original paper. Spine restored. Last leaf replaced by copy.

80 000,-

40. KÁLMÁN KATA:

Szemtől szemben. -- fényképeskönyve.

(Bp., 1940.) Kelet Népe. (4)+32+(4)p. A számozott oldalakon fényképekkel.

A magyar szociofotó egyik emblemikus darabja. A kötetben a művész az 1937-ben megjelent Tiborcból kimaradt fotókat mutatja be, új felvételekkel kiegészítve. E munkája még az elsónél is jóval ritkább.

Fényképpel illusztrált, spirálfűzésű, kiadói papírkötésben.

Illustrated original hardpaper.

150 000,-

Fürdők

41. BESCHREIBUNG DER NEU ERRICHTETEN EISENBAD-ANSTALT ZU PESTH, IN DER SOMMERGASSE

Pesth, 1827. gedruckt bey Ludwig v. Landerer. 1 kihajt. t.+23p.

Gamperl András selyemkereskedő az 1820-as években kútásás közben ásványi sókban gazdag hideg vizet fedezett fel. 1827. május 23-án megnyitotta a Gamperl-féle Vasfürdőt, az 1838-as pesti árvíz azonban elmosta ezt az első épületet. Az újjáépült fürdőt az 1840-es évektől Hungária néven kezdték emlegetni a pestiek.

Részben pótolta, kiadói papírborítóban.

Partly replaced original paper.

30 000,-

42. OESTERREICHER, (JÓZSEF MANES) JOSEPHUS MANES:

Analyses aquarum Budensium, Praemissa Methodo Cl. Prof. Winterl, quas Pro Dissertatione Inaugurali Medica ad obtinenda Privilegia Doctoralia, summosque in medicina honores annuente inclyta facultate medica... Universitatis Budensis... Viennae (Buda), 1781. Rudolphus Graeffer (Typis Regiae Univ.) (8)+283+(27)p.+1 kihajt. t.

A doktori értekezésnek szánt munka a budai gyógyvizek elemzése mellett röviden tárgyalja a sárisápi és a balatonfüredi víz összetételét is. A szerző volt az első zsidó, aki – II. József türelmi rendelete nyomán – orvosi oklevelet szerezhetett Magyarországon. 1785-től Balatonfüred fürdőorvosaként működött, jelentős szerepet játszva a hely felvirágoztatásában.

Javított gerincű, korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper. Spine restored.

30 000,-

43. WIPACHER, DAVID:

De thermis Ribariensibus in Hungaria. Liber singularis.

Lipsiae, 1768. Langenheim. 95p.

A szerző Selmechánya főorvosa volt. E művében a Zólyom vármegyében lévő Sziács-fürdő vizének gyógyhatásáról értekezik.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

Győry: 48. old.

15 000,-

44. GÁRDONYI GÉZA:

Ygazság a földön. Legenda.

Szeged, 1896. Engel Lajos ny. 72+(3)p. Első kiadás.

Az előzéklapon Béla Henrik újságrónak, későbbi országgyűlési képviselőnek szóló ajánló sorokkal.

Javított, kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Inscribed copy in restored original paper. Uncut.

Szüry: 1535.

30 000,-

45. GÁTI ISTVÁN:

A' természet históriája, mellyben az Ásványoknak, Plántáknak és Állatoknak három világát azoknak meg-esmértető bélyegeivel, természetekkel, hasznokkal, hazájokkal, Rendbe-szedve és a' gyenge Elmékhez alkalmaztatva, mind-egygyütt Magyar Nyelven leg-először botsátja-ki --

Pozsonban, 1795. Wéber Simon Péter. X+300+(9)p. A tartalomjegyzék néhány levelét felcserélték, hiány nincs.

Az első magyar nyelvű, részletes természetrajzi munka első kiadása. 1798-ban másodszor is megjelent. A szerző református lelkész volt.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

60 000,-

Grafika

46. BÁLINT REZSŐ:

Formák-foltok-vonalak. Tizenegy litografia. Kosztolányi Dezső előszava. Bp., 1918 [1919.] ny.n. 2 önálló, számozatlan levél+11t. (a művész által saját kezűleg aláírt, eredeti könyomatok) Számozott (45./120) példány. Kiadói félvászon-mappában, a megkötő szalag maradványával.

Original lithographs in original half cloth folder.

40 000,-

47. BOKROS BIRMAN DEZSŐ:

Jób. Kilenc kőrajz. Elek Artúr bevezetésével. (Bp., 1922.) Amicus. (4)p.+9t. (eredeti könyomatok) Számozott (2./100), aláírt példány. A művész a Tanácsköztársaság bukása után emigrált. A német expresszionizmus hatását mutató, nagyméretű (400 x 330 mm) litográfiák Berlinben készültek 1920-ban. Viszonylag nagy példányszáma ellenére rendkívül ritka. Restaurált, kiadói félvászon-mappában.

Original lithographs in restored half cloth folder. Limited edition.

80 000,-

48. [SASSY ATTILA] AIGLON:

Ópium-álmok

(Bp., 1918. Táltos.) (2)p.+9 önálló t. (a művész által aláírt, eredeti cinkográfiák) Második kiadás, először 1909-ben jelent meg. Az Aiglón néven alkotó művész a magyar szecessziós könyvillusztráció és alkalmazott grafika legnagyobb nevei közé sorolható. A magyar formakincsből táplálkozó, Kozma Lajos és Kós Károly által képviselt irányvonaltól eltérően ő az Aubrey Beardsley nevével fémjelzett, erotikával telített stílus képviselője. Albumának mindkét kiadása kis példányszámban láthatott napvilágot, így a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Az elmúlt évtizedekben tudomásunk szerint egyetlen alkalommal bukkant fel, de ott

a műlapokat a művész nem látta el kézjegyével.

Illusztrált, kiadói papírmappában.

Original zincographs signed by the artist. Illustrated paper folder.

300 000,-

49. ZÁDOR ISTVÁN:

Budapest. -- litográfiái.

Bp., (1926.) Radó J. és Gy. (2)p.+11t. (eredeti könyomatok, ötnyelvű képaláírásokkal)

Rendkívül ritka sorozat, a rendelkezésünkre álló szakirodalomban nem találtuk említését, kereskedelmi forgalomban egy-egy lapja bukkan fel néha. Modern papírmappában.

Original lithographs by István Zádor. Modern paper folder.

60 000,-

50. GYADÁNYI JÓSEF [!], GRÓF:

Falusi nótáriusnak elmelkedései, betegsége, halála, és testamentoma, mellyeket két soros Versekkel ki-adott, és Új Esztendőbeli Ajándékba, Hazánk Dámáinak, és Gavalérainak nagy szívességgel nyújtja -- Magyar Lovas Generális ezen bé-állott 1796. esztendőnek első napján

Posonyban, 1822. Wéber Simon Péter és Fiának betűivel. (6) + 223 + (3)p. A címlapon Prixner rézmetszetű vignettájával.

Második kiadás, először 1796-ban jelent meg. Az 1790-ben napvilágot látott „Egy falusi nótáriusnak budai utazása” folytatása. Bár a szakirodalom szerint elmarad annak színvonalától, érdekessé teszik a beleszórt népi gyógymódok és babonák. Művelődéstörténeti szempontból figyelemreméltók a Martinovics-féle összeesküvés elítéltejn gúnyolódó sorok: „Nem rég ugyan hétnek gombjokat el-üték, Kik petsenyéjeket rosz tűz mellett süték...”.

Korabeli papírkötésben. A címlapon az évszámot kivakarták.

Contemporary hardpaper. Minor defect on title page.

30 000,-

51. (ISTVÁNFY MIKLÓS) ISTHVANFI, NICOLAUS:

-- Historiarum de rebus Ungaricis libri XXXIV. Nunc primum in lucem editi. Coloniae Agrippinae, 1622. Sumptibus Antonii Hierati. 1t. (rézmetszetű díszcímlap) + (6) + 852 + (33)p.

A humanista történetíró fő művének első kiadása. Munkája mind a mai napig a XVI. század történetének fontos forrása, a XVII-XVIII. század legnépszerűbb hazai történelemkönyve és a főúri és nemesi könyvtárak nélkülözhetetlen darabja volt. Nemzetközi népszerűségét jelzi, hogy további három kiadása látott napvilágot külföldön.

A kiadványnak két variánsa ismert, amelyek a Pázmány Péternek szóló ajánlásban különböznek. Eltér a fejlécdísz, valamint apró különbség található az érseknek szóló címzésben is.

Hozzá:

Istvánffy Miklós:

A magyarok történetéből

(Bp.), 1962. Magyar Helikon. 528 + (3)p. (Monumenta Hungarica. VI.)

Díszesen aranyozott gerincű, XVIII. századi bőrkötésben. A címlap felkasírozva. A gerinc felső sarka javítva. Az utolsó két levél foltos.

Restored 18th century leather, spine richly gilt. Title page restored. Two leaves stained.

RMK III 1350.; VD17 23:230761F

200 000,-

52. JÓZSEF ATTILA:

Nagyon fáj. -- versei.

(Bp., 1936.) Cserépfalvi. 95 + (5)p. Első kiadás.

Javított, kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Restored original paper. Uncut.

40 000,-

53. JÓZSEF ATTILA:

Nem én kiáltok

Szeged, 1925. Koroknay. 110+ (1)p. Első kiadás.

Javított gerincű, kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Original paper, spine restored. Uncut.

30 000,-

54. KÁLLAY FERENTZ:

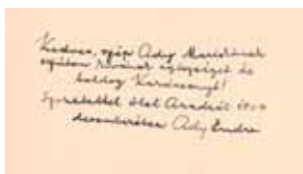
Historiai értekezés a 'nemes székely nemzet' eredetéről, hadi és polgári intézeteiről a' régi időkben

Nagy Enyeden, 1829. Ref. Koll. betűivel. (4)+289+(3)p.

Aranyozott gerincű, modern félbőr-kötésben. Körülvágtatlan példány.

Modern half leather. Spine gilt. Uncut.

30 000,-

Kéziratok**55. ADY ENDRE (1877-1919) KÖLTŐ, PUBLICISTA AUTOGRÁF SORAI EGY EMLÉKKÖNYV KIVÁGOTT LAPJÁN:**

„Kedves, szép Ady Mariskának ezúton kívánok egészséget és boldog Karácsonyt! Szeretettel ölel Aradról 1908 decemberében Ady Endre”.

A sorok címzettje a költő unokatestvére volt. Ő maga is írt prózát és verseket is. Számos erdélyi lapban publikált, két kötete is megjelent.

Endre Ady, poet. Autograph Christmas greetings to his cousin.

60 000,-

56. CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR (1853-1919) FESTŐ AUTOGRÁF NAPLÓTÖREDÉKE.

Érdekes, filozofikus eszmefuttatások a teremtésről és a világról. E sorok is azt igazolják, hogy a szenilis-őrült művész egy saját vallási-filozófiai rendszert alkotott magának. Ez valamiféle panteisztikus világkép volt, amelyre nyilván hatottak a modern tudományos eredmények, és a kor divatos metafizikai és vallási áramlatai. A darab értékét emeli, hogy Csontváry elmeállapotának kutatója, Pertorini Rezső hagyatékából származik.

2 beírt oldal. Keltezés nélkül.

Keretben.

Tivadar Csontváry Kosztká, painter. Autograph fragment.

80 000,-

57. GÁRDONYI GÉZA (1863-1922) ÍRÓ SAJÁT KEZŰ LEVELE BÉLA HENRIK ÚJSÁGÍRÓNAK, „KEDVES URAM” MEGSZÓLÍTÁSSAL:

„Bearanyozta a husvétomat. Köszönöm. Ön nemcsak néz engem, hanem lát is. Visszaadja az önbizalmamat, amelyből legtöbbet mindig a B. H. [Budapesti Hírlap] vett el. De milyen nagy áldás volna az egész irodalmunknak, ha az Ön tiszta és éles szemével láthatna mindig a magyar közönség! Fájdalom: Önnel is széket faragtatnak a falanszterben. Hálás szívű szolgája Gárdonyi”.

Az író feltehetően Az én falum című kötetének méltatását köszönte meg a címzettnek, akivel korábban együtt dolgozott a Budapesti Hírlapnál.

1 beírt oldal, fejléces levélpapíron. Kelt: Eger, 1899. IV. 2.

Géza Gárdonyi, writer. Autograph letter.

40 000,-

58. HABSBERG RUDOLF (1858-1889) OSZTRÁK TRÓNÖRÖKÖS AUTOGRÁF, MAGYAR NYELVŰ LEVELE BIZALMASÁNAK, IFJ. SZÖGYÉNY-MARICH LÁSZLÓNAK CÍMEZVE, „KEDVES SZÖGYÉNY!” MEGSZÓLÍTÁSSAL.

A politikatörténeti szempontból rendkívül érdekes levél elején a németekkel való viszonyról ír: „A külpolitika szomorú mi már semmi más nem vagyunk mint egy porosz tartomány.” Úgy látja, hogy a hadseregben és a Monarchia német tartományaiban nagyon rossz a hangulat. Bízik Magyarországon: „Magyarország kulturális állásának és kifejlődésének sokat használtak az utóbbi évek...” Szerinte központi szerepe lehet a birodalom jövője szempontjából („A Monarchia Budapest felé nézzen!”). Közli, hogy Albrecht főherceg másnapra magához rendelte. Kéri a címzettet, hogy előtte még keresse fel, ha ideje engedi. 2 beírt oldal, fejléces levélpapíron. A hajtogatás mentén kettévált. Kelt: Bécs, 1887. XII. 9.

Hozzá:

Rudolf trónörökös ülőalakos fényképe, valamint Vetsera Mária mellképe.

Előbbi Koller Károly budapesti műtermében készült (165 x 115 és 170 x 115 mm).

Rudolf of Habsburg, Archduke of Austria. Autograph letter in Hungarian.

80 000,-

59. KOSZTOLÁNYI DEZSŐ (1885-1936) ÍRÓ, KÖLTŐ ISMERETLEN TÖREDÉKEI EGY PAPÍRLAPON.

A szokásos zöld tintával írt rímeket, valamiféle játékos ujjgyakorlatokként vethette papírra a költő. Feltehetően eleve nem a megjelentetés szándékával íródtak, így nem meglepő, hogy nyomtatásban nem láttak napvilágot, a kutatók előtt is teljesen ismeretlenek maradtak. Irodalomtörténeti jelentőségük miatt a teljes szöveget közöljük. Néhány tintás kihúzás és javítás található a versekben, ezeket jelöltük. Nehezen olvasható az írás, ezért több helyen bizonytalan az azonosítás, ezeknél a szavaknál szögletes zárójelben kérdőjeleket tettünk:

„Inség üzöttje... reggelfekvő, éjjelkelő,

Úzött, szegény, pénzért fülő [?]

Magányosabb, mint remete – (kínos [?] mérgekkel [?] élt, Dagadtra [?] írta a kezét.)

A temetőben (mint ti) föld leszek.

Az élet nem oly nagy dolog,

Szeressetek, szeressetek.

Együgyű dal az én dalom,

Együgyű egy végrendelet

Nem volt barátom, férfi nem,

Csak nők szerettek engemet –

/Könyörgő ének, koldúsdal, Végrendelet?/

A teste [javítás] él, a lelke fél

Fél... fél... – –

Nyitott szemembe értelem!

Hangok [kihúzza] (Látták, amit gondolok!)

(Egyhangú dal, mely visszatér!)

Dal a sötét időközön át

Nem volt barátom egy sem volt,

Ki szeretett, utód szeressen [?]

... kire ... hagynám mindenem

Kik olvassátok egykoron

Távolban élő emberek

Gondoljátok rám ki nem vagyok

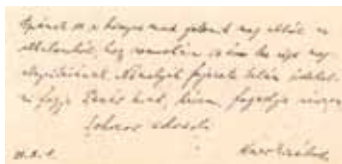
Szeressetek, szeressetek!”

1 beírt oldal. Keltezés nélkül.

Dezső Kosztolányi, poet, writer. Autograph poems. Unpublished.

200 000,-

Kner-nyomtatványok

60. KNER IZIDOR:

Félévszázad mesgyéjén 1882–1932.
Gyoma, 1931. Kner. 1t. + 176 + (4)p.

A kötetbe helyezve:

Kner Erzsébet autográf sorai, névjegykártyája hátoldalán: „Apának ez a könyve most jelenik meg abból az alkalomból, hogy nemsokára 50 éve lesz cége megalapításának. Némelyik fejezete talán érdekelni fogja Tanár Urat, kérem, fogadja szívesen. Sokszor üdvözli Kner Erzsébet. 31. X. 1.”

Hozzá:

Kner Imre hat könyvjegye

Az egyik (Kozma Lajos vándor könyvárast ábrázoló rajzával) nem szerepel a Kner-bibliográfiában.

Kiadói félbőr-kötésben.

Original half leather.

Lévay – Haiman: 1.436/B.; 6.62.; 6.82.; 6.99.; 6.116.; 6.117.

150 000,-

61. KNER MIHÁLY:

Néhány szó a betűszedésről

(Gyoma, 1943. Kner Izidor.) 15p. + (3) + 8 színes t.

A kötetet Kner Imre fia, Mihály tervezte felszabadulása alkalmából.

Kiadói papírborítóban.

Original paper.

Lévay – Haiman: 1.561.

20 000,-

62. (KORABINSZKY JÁNOS MÁTYÁS) KORABINSKY, JOHANN MATTHIAS:

Geographisch-Historisches und Produkten Lexikon von Ungarn... Mit einer Postkarte.

Pressburg, 1786. Weber und Korabinsky. (24) + 858 + (38)p. + 1 színes, kihajt. térk. (réznyomat, mérete: 345 x 415 mm.)

A szerző pozsonyi könyvkereskedő volt. Fő műve az egyik első magyar helységnévtár, amelyben történeti és gazdasági adatok is szerepelnek. Térképész lévén, az ő munkája a műhöz készült, „Vorstellung des

Königreichs Ungarn nach den Poststationen für Reisende” címet viselő lap is. 1791-ben készített egy gazdaságföldrajzi térképet is, majd 1804-ben kiadta híres vármegye-atlaszát.

Kopott aranyozású, korabeli bőrkötésben.

Slightly worn contemporary leather.

Szántai: Korabinszky 1.

120 000,-

63. KOSEGARTE, (HENRICH) HENRIK ERN(ST):

A' Férjfiú a' Társaságos Környülállásokban, vagy is Bévezetés a' Világi okosságba, a' társalkodás' mesterségébe, és az életnek valóságos böltsességébe. Knigge, Pockels, Heidenreich, Montaigne, 's a' t. után, készítette --. Magyarázta Követs István.

Pesten, 1820. Trattner János Tamás ny. VI+(4)+193p.

Az egyik legkorábbi magyar nyelvű illemtankönyv, kifejezetten férfiak számára. Tanácsokat ad a társaságban való helyes viselkedéssel és a különböző rendű és rangú emberekkel való társalgással kapcsolatban.

Díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Szép példány.

Contemporary half leather. Spine richly gilt.

50 000,-

64. (LENCSÉS JÓZSEF ANTAL):

Vidorffy heverdel napja, a' gondüző, 's olykor hasznos olvasást kedvellőknek

Pesten, 1833. Hartleben K. Adolf. (4)+140p.

Lencsés a keszthelyi Georgikon tanára, számos ismeretterjesztő mű szerzője volt. E munkájában is olvashatók a tanulságos, erkölcsnemesítő történetek mellett ismeretterjesztő írások az élet legkülönbözőbb területeiről. Az ívjelzőben „1. füzet” szerepel (a címlapon már nem), tehát folytatását is tervezte, de ez nem valósult meg. Kiadói papírborítóban.

Original paper.

Szűry: 2782.

30 000,-

65. KÖZHASZNÚ ESMERETEK TÁRA. A' CONVERSATIONS-LEXICON SZERÉNT MAGYARORSZÁGRA ALKALMAZTATVA. I-XII. KÖTET.

Pesten, 1831-1834. Wigand Ottó. XX+538+(18)p.; (2)+582p.; (2)+568p.; (2)+553p.; (2)+533p.; (2)+573p.; (2)+596p.; (2)+483p.; (2)+579p.; (2)+506p.; (2)+549p.; (2)+512p.

Az első modern értelemben vett magyar lexikon, amelyet német minta alapján, de a magyar közönség számára jelentősen átdolgozva adott ki Wigand. Szerkesztője Döbrentei Gábor volt, aki neves alkotógárdát gyűjtött maga köré. A szerzők között megtalálható Kis János, Mednyánszky Alajos, gróf Teleki József és báró Wesselényi Miklós is. A kiadáshoz kötődik a magyar irodalom egyik leghíresebb vitája, az ún. Conversations lexicon-pör. Döbrentei ugyanis – régi ellentétek miatt – mellőzte az Aurora-kör tagjait, így azok frontális támadást indítottak ellene. Ennek élén Bajza

József állt. A polémiát végül ők nyerték, a közönség szemében a haladás győzött a maradiság fölött.

Egységes, díszesen aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. A gerinceken néhány apró sérüléssel és kisebb kopásnyomokkal, de ettől eltekintve, gyönyörű, különleges mintákkal ékesített sorozat. A gerincet geometrikus motívumok osztják mezőkre, melyekben rombuszok, vonalak, pontsorok láthatók. A második és negyedik bordamezőt aranyozott, fekete bőrcímke fedi, melyen a sorozat címe és tárgyszavai olvashatók.

Richly gilt contemporary half leather. Slightly worn with minor defects on spine.

200 000,-

66. LOCK(E), (JOHN) JÁNOS:

A' Gyermekek' Neveléséről, Mellyet, --... Ángliai Nyelven írt, ... Coste nevű tudós Frantzia, Frantzia Nyelven adott-ki. Most pedig ... Frantzia nyelvből Magyarra fordított B(oros) J(enői) G(róf) Sz(ékely) A(dam) MDCCLXIX. esztendőben.

Kolosvárott, 1771. A' Reform Coll. Betüivel. (8) + 308 + (3)p.

Az angol filozófus alapvető neveléstudományi munkájának első magyar nyelvű kiadása, pedagógiai irodalmunk igen korai darabja. Angolul „Some Thoughts concerning Education” címen először 1693-ban jelent meg. Székely Pierre Coste francia kiadásából fordította. Locke nevelési elveiben Rousseau nagy elődje, a természetes nevelés híve, amely tekintetbe veszi a gyermek egyéniségét és önálló tevékenységre szoktat.

Díszesen aranyozott gerincű, enyhén kopottas, korabeli félbőr-kötésben. A gerinc alsó sarkán sérüléssel. A leveleken halvány foltokkal.

Slightly worn contemporary half leather. Spine richly gilt with minor defect. Leaves slightly stained.

40 000,-

*Magyar avantgárd***67. DÉRY TIBOR:**

A kéthangú kiáltás

Wien, 1922. Julius Fischer. 75+ (4)p. Első kiadás. Lapszámozáson belül Grósz Andor 5 egészoldalas rajzával.

Restaurált, illusztrált, kiadói papírborítóban.

Restored original paper.

30 000,-

68. KASSÁK LAJOS:

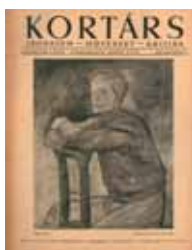
Máglyák énekelnek. 1919-1920.

(Bécs, 1920.) Bécsi Magyar Kiadó. 119p. Első kiadás.

Bortnyik Sándor által tervezett, kiadói papírborítóban.

Original paper designed by Sándor Bortnyik.

30 000,-

69. KORTÁRS. IRODALOM – MŰVÉSZET – KRITIKA. I-II. ÉVFOLYAM [EGYBEKÖTVE].

(Bp.), 1947-1948. (Világosság-ny.) 527+ (1)p. Gazdagon illusztrált.

A Kassák által szerkesztett folyóirat teljes sorozata. A Szociáldemokrata Párt támogatásával megjelenő újság megpróbálta a magyar avantgárd hagyományait folytatni a világháború után megváltozott körülmények között. A kommunisták egyre erősödő befolyása végül a lap megszűnéséhez vezetett.

Korabeli vászonkötésben.

Complete series in contemporary cloth.

20 000,-

70. KORUNK. VILÁGNÉZETI ÉS IRODALMI HAVI SZEMLE. IV. ÉVF. 1. SZÁM.
(Cluj-Kolozsvár), 1929. (Helicon ny.) 80p.

Az 1926-ban indult erdélyi, baloldali folyóiratot Dienes László alapította. Szoros kapcsolatban állt az anyaországi avantgárd vezető alakjaival. Kassák többször publikált a lapban, a negyedik évfolyam négy első számának borítója is az ő terve alapján készült. Kassák Lajos által tervezett, színes, kiadói papírborítóban. Erősen körülvágva, a hátsó borító pótolva.

Original paper designed by Lajos Kassák. Back cover replaced by copy. Cropped.
Lakatos: 1287.

20 000,-

71. MAGYAR ÍRÁS. AZ ÚJ MŰVÉSZET FOLYÓIRATA. SZERKESZTI ÉS KIADJA: RAITH TIVADAR. V. ÉVF. 9. SZÁM.

Bp., 1925. (Európa ny.) 113-124p.

A szám szerzői között szerepel Apollinaire, Hevesy Iván és Tamkó-Sirató Károly is. Bortnyik Sándor által tervezett, kiadói papírborítóban.

Original paper designed by Sándor Bortnyik.
Lakatos: 1535.

30 000,-

72. MAGYAR ÍRÁS. AZ ÚJ MŰVÉSZET FOLYÓIRATA. SZERKESZTI ÉS KIADJA: RAITH TIVADAR. VI. ÉVF. 6. SZÁM.

Bp., 1926. (Törekvés ny.) 37-44p. +2t.

A hátsó borítót Máttis Teutsch János eredeti linómetszete díszíti. Illusztrált, kiadói papírborítóban.

Illustrated original paper with original linocut by János Máttis Teutsch.
Lakatos: 1535.

30 000,-

73. MÁRAI SÁNDOR:

Bébi vagy az első szerelem. Regény.

Bp., (1928.) Pantheon. 250+ (4)p. Első kiadás.

Kassák Lajos által tervezett, javított, színes, kiadói papírborítóban. Körülvágatlan példány.

Restored original paper designed by Lajos Kassák. Uncut.

15 000,-

74. MUNKA. MŰVÉSZETI ÉS TÁRSADALMI BESZÁMOLÓ. SZERKESZTI: KASSÁK LAJOS. 2-6.; 10-11. SZÁM.

Bp., 1928-1930. (Hungária ny.)

Az egyik legjelentősebb avantgárd folyóirat korai számai. A tizenegy évfolyam lapszámozása folyamatos volt. Kassák az 1927-ben megszűnt, összesen öt számot megért Dokumentum folytatásának szánta a lapot, ezt a részben azonos szerzőgárda is mutatja. Természetesen számos új név is felbukkan, így Gró Lajos, Vas István mellett József Attila és Radnóti is. Kezdetben (1-10. szám) a lap külső megjelenése is (méret, tipográfia) nagyon hasonlított a Dokumentuméhoz. A 11-13. számok a formátumot még megtartották, de a borító itt már nem színes.

Kassák Lajos által tervezett (egy kivételével színes), kiadói papírborítóban. A gerinc tájékán apró foltokkal.
Slightly stained original paper, designed by Lajos Kassák.

80 000,-

75. A MUNKÁSMOZGALOM TÖRTÉNETE. FORDÍTOTTA: LAKATOS PÉTER PÁL. I-II. FÜZET.

(Bp., 1932-1933. Jupiter ny. – Neuwirth és Wilhelm ny.) 32p.; 33-64p.

A hatrészesre tervezett sorozat további füzetei nem jelentek meg, feltehetően hatósági fellépés nyomán. A Szabadon folyóirat kiadásában napvilágot látott mű fordítója, a lap szerkesztője, József Attila és Radnóti közeli barátja volt.

Színes, rajzos, kiadói papírborítóban. Az első füzet egyszerű, kék papíron fekete betűkkel. A második fekete-piros, az első borítón két kalapácsot vivő alak rajzával. Tervezője ismeretlen.

Illustrated original paper.

20 000,-

76. NAGY LAJOS:

Lecke

Bp., 1930. (Jakab-ny.) 62+ (1)p. Első kiadás. (Építők könyvtára. 2.)

A Gereblyés László által szerkesztett sorozatnak összesen két darabja jelent meg. Molnár Farkas által tervezett, javított, kiadói papírborítóban.

Restored original paper designed by Farkas Molnár.

30 000,-

77. UJ SZIN. MODERN MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT. SZERKESZTI RÓZSA MIKLÓS. I. ÉVFOLYAM. 2. SZÁM. 1931. ÁPRILIS.

(Bp.), 1931. (Biró Miklós ny.) (1)+50-96p. Gazdagon illusztrált.

A folyóiratnak összesen három száma jelent meg. Az 1930 októberében és az 1931 márciusában megjelent számon is „I. évfolyam 1. szám” szerepel. A közreműködők között találjuk Berény Róbert, Gró Lajos, Hevesy Iván és Molnár Farkas nevét is.

Bortnyik Sándor által tervezett, javított gerincű, színes, rajzos, kiadói papírborítóban.

Illustrated original paper designed by Sándor Bortnyik. Spine restored.

Lakatos: 4172.

30 000,-

Magyar politikai plakátok

78. LE SORT TRAGIQUE DE LA HONGRIE

Színes irredenta plakát. A chromolithographia Tábor János és Dankó Ödön rajza nyomán Besskó Károly budapesti plakát- és címkegyárában készült. A kiadó a Magyarország Területi Épségének Védelmi Ligája. A rajzon piros háttér előtt sebesült hím oroszlán áll, hátából három nyílvesző áll ki, a sebekből vér folyik. Mögötte kettős kereszt sziluettje, alatta a francia nyelvű szöveg.

Mérete: 625 x 950 mm.

Propaganda poster.

80 000,-

79. „WOLLT IHR DIES NOCHEINMAL? 1919. – 1919 UGYAN EZT AKARJÁTOK MEGEGYSZER?”

Osztrák propaganda-plakát. A Sopron hovatatározásáról döntő népszavazás előtt született falragasz, mely azt üzeni a választóknak, ha Magyarországra szavaznak, a vörösökre adják voksukat (Ausztriában ekkor a szociáldemokraták kormányoztak). A képen egy város terén vörös katonák lövik az ártatlan lakosokat. Az égbolt, a katonák sapkája, ruhája és cipője, valamint az áldozatok vére piros, a többi rész fekete-

fehér. A képmező mellett balra egy véres kard, jobbra kézigránát, felül a német, alul a magyar szöveg áll. Az 1921. XII. 14-16-án tartott szavazás végül Magyarország javára dőlt el.

Mérete: 415 x 565 mm.

Propaganda poster.

40 000,-

80. MAKÓ PÁL:

A' mennykönek mivoltáról, 's eltávoztatásáról való böltselkedés, mellyet deák nyelven írt, és most feles másolásokkal, és toldalékokkal megjobbított --, magyarázta pedig Révai Miklós

Posonyban és Kassán, 1781. Landerer Mihály költséggével és betűivel. 222 + (2)p. Első kiadás.

A léghör elektromosságával és a villámok elleni védekezéssel foglalkozó munka először 1772-ben jelent meg németül, nagy nemzetközi elismerést aratva. A következő évben latinul is napvilágot látott. Ez az első magyar nyelvű kiadása. Népszerűsítő műnek készült, méltatói emellett kiemelik szokatlan tudományos alaposágát. A hivatkozott nevek között a kor legnagyobb tudósai, így Halley, Lomonoszov, Ludolf és Volta is szerepelnek.

A szerző a magyar természettudományos oktatás egyik legnagyobb alakja volt. Jezuita szerzetesként tanított Nagyszombatban, a bécsi Theresianumban, majd a rend feloszlatása után a budai és a pesti egyetemen. Mária Terézia oktatásügyi tanácsadójaként részt vett a Ratio Educationis létrehozásában. Tankönyveit külföldön is kiadták és használták.

Korabeli papírborítóban.

Contemporary paper.

120 000,-

81. MÁRAI SÁNDOR:

Sértődöttek. I-III. kötet [I. A hang.; II. Jelvény és jelentés; III. Művészet és szerelem]. (Bp., 1947-1948.) Révai. 296 + (2)p.; 279 + (1)p.; 268p. Első kiadás.

A trilógia harmadik részét (Művészet és szerelem) a kommunisták bezúzták, ezért alig maradt fenn példánya. Rendkívül ritka.

Kiadói félvászon-kötésben. Rajzos, eredeti védőborítókkal.

Original half cloth with dust jacket.

Borda: 1319.

80 000,-

82. MÉSZÁROS IGNÁTZ, BODO BAARI, ÉS NAGY-LUTSÉI:

Minden esetekre el-készült Magyar Szekretárius. Ki-botsátotta --.

Pesten, 1793. Trattner Mátyás ny. VIII+452+(2)p.

Az első magyar nyelvű levelezési tanácsadó. Szerzője a Batthyányak jogtanácsosa volt, nevéhez fűződik a kor egyik legnépszerűbb regénye, a francia minta alapján íródott „Kártigám”. Ritka címlapváltozat (a műnek ez alapján legalább három variánsa létezik).

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

25 000,-

Metszet, látkép**83. A' BUDAI ALAGUT... CLARK ADAM ÚR TERVE SZERÉNTI ÉPITTÉSE, AZ ÜRMÉNYI JÓZSEF UR... VEZÉRLETE ALATT FENNÁLLÓ BUDAPESTI ALAGUT TÁRSASÁG FELADATA – DER OFNER TUNNEL...**

Barabás Miklós rajza nyomán Franz Xaver Sandmann készítette a könyvmotot, amelyet Rauh János nyomtatott ki Bécsben, 1854-ben.

A várhegy alatti alagút ötlete gróf Széchenyi Istvántól származik. A „budapesti tunnel-társaság” 1846-ban alakult meg. A szabadságharc miatt akkor elhalt a kezdeményezés, 1852-ben Ürményi József élesztette fel a részvénytársaságot. A kivitelezéssel a Lánchíd tervezőjét, Clark

Ádámot bízták meg. Az ő nevéhez fűződik az első homlokzati rajz, amely e lapon is látható. Ez egy lótvuszvirágos oszlopokkal és szfinxekkel díszített egyiptomi templomot idéz, az angol romantika hatását tükrözve (lásd Biddulph Grange és a londoni Highgate Cemetery). Ezt a társaság e lap mellett az újságokban is megismertette a közönséggel, de végül a korabeli magyar közízlésnek inkább megfelelő, dór stílusú tervváltozatot fogadták el, amely a Lánchíd formavilágához is jobban illeszkedik.

Külön érdekessége a lapnak, hogy Barabás Miklós – akinek fényképműterme is volt – fotográfia-szerű életképet ad a korabeli főváros hétköznapijairól. Ennek megfelelően az előtérben sétáló, elegáns urak és hölgyek, a lovas huszár és az egyszerűbb emberek öltözetét is részletgazdagon érzékelteti. Várostarténeti szempontból a képen látható több részlet is dokumentum-értékű: igen aprólékosan látszanak a budai oldal – azóta elpusztult – vámházai, valamint a mai sikló helyére tervezett, ún. szerpentinút, amely közvetlen feljárást biztosított volna a királyi palotához. A várban jól látszik az azóta már lebontott Zeughaus (vagyis Fegyvertár), a Sándor-palota és a királyi vár korabeli állapota. Rendkívül ritka lap.

Paszpartuban.

Mérete: 360 x 490 (520 x 665) mm.

Tunnel of Buda. Lithography.

300 000,-

84. ANSICHT DER KÖNIGLICHEN FREYEN STADT SCHAESSBURG IN SIEBENBÜRGEN

Segesvár könyvmotájú látképe, délnyugati irányból felvéve. Joseph Neuhäuser nagyszombeni művész rajza nyomán Jacob Alt készítette. Bécsben jelent meg, 1840 körül egy mappában, amely a Vorzügliche Ansichten des Fürstentums Siebenbürgen címet viseli. A gyűjteménynek eddig 10 lapja ismert (Blága László szíves közlése nyomán).

Paszpartuban.

Mérete: 345 x 460 (375 x 490) mm.

View of Segesvár in Transylvania. Lithography.

60 000,-

85. ANSICHT VON HERMANNSTADT – VUE DE HERMANNSTADT

Nagyszeben gyönyörűen színezett látképe, északnyugati irányból felvéve. Rézkarc. A lap a bécsi Artaria kiadó gondozásában jelent meg 1833-ban, egy monumentális, mintegy 250 lapból álló gyűjteményben, amely a Mahlerische und merkwürdige Ansichten der verschiedenen Provinzen der österreichischen Monarchie und der benachbarten Länder címet viseli. A lap jobb felső sarkában 94. sorszám szerepel. Paszpartuban.

Mérete: 275 x 400 (330 x 440) mm.

View of Nagyszeben in Transylvania. Coloured copper engraving.

80 000,-

86. A FILHARMONIAI TÁRSASÁG DÍSZOKLEVELE DR. HUBAY JENŐ ZENESZERZŐ RÉSZÉRE.

Érdemei elismerésül a társaság tiszteletbeli tagjává fogadja. A gyönyörű, kézzel festett és írt lapon a szöveget növényi motívumokkal gazdagon díszített, négyyszögű keret övezi. Ezt két kék sáv 12 mezőre osztja, amelyekben – kettő kivételével – aranyozott, festett virágok és levelek láthatók. Felül középen a Zeneakadémia épülete, alul középen pedig az Operaház rajza található. A lapot Zolnay Lóránd, az Opera tagja készítette. Az oklevelet Dr. Dohnányi Ernő elnök, Rauscher

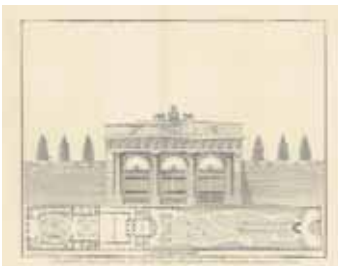
István alelnök és Komor Vilmos titkár látta el kézjegyével.

Keretezve.

Mérete: cca. 420 x 580 mm.

Honorary diploma of the Philharmonic Society of Hungary to Jenő Hubay, composer.

50 000,-

87. ANSICHT DES GASSEN PORTALS DER PESTHER BÜRGL: SCHIESSTÄTTE, NEBST GRUND-PLAN DES GANZEN TERRAINS

A rendkívül dekoratív, nagyméretű rézmetszet az 1824-ben épült pesti lövölde előudvarába vezető, díszes, diadalívszerű főkaput ábrázolja, alatta az egész épületegyüttes alaprajza látható, feltüntetve az egyes helyiségek funkcióját és a kertek kialakítását. Méreteiről a lépték tájékoztat. A metszetet Kasselik Ferenc rajza alapján Lehnhardt Sámuel készítette, minden bizonnyal 1824-ben.

A pesti polgárságot a XVIII. századtól rendelet kötelezte arra, hogy lögyakorlatokat folytasson, a lövöldék egyúttal a társasági élet egyik színhelyévé is váltak. A mostani Astoria környékén álló „lövőház” utódaként, a mai Vámház körút – Fővám tér – Só utca – Bástya utca – Királyi Pál utca határolta területen épült fel előbb egy ideiglenes, majd 1824-ben az új lövölde, Zambelli András tervei szerint. Nagyszabású ünnepélyel adták át a hatalmas épületet, amelyben minden rendelkezésre állt, ami a polgári együttléthez szükséges: vendéglő, pipázó-, társalgó- és táncterem, park. A sokak által Pesten legszebbnek tartott, U alakú, hosszú dór oszlopsorral övezett klasszicista ház az 1838-as árvízben pusztult el. A következő lövölde is e népszerű épület mintájára készült, de a város terjeszkedése miatt már a Külső-Erzsébetvárosban, a mai Lövölde téren kapott helyet.

Paszpartuban.

Mérete: 365 x 470 (485 x 610) mm.

Shooting range of the city Pest. Lithography.

Pataky: 172. old.

50 000,-

88. A PESTI INVALIDUS-PALOTA (A MAI VÁROSHÁZA) LEGKORÁBBI, EDDIG ISMERETLEN LÁTKÉPE.

Ceruza-tus-akvarell, XVIII. századi, merített papíron.

Készült: 1770 körül.

Vízjel: „D & G Blauw IV”, mellette koronás címerpajzson András-kereszttel és „D G B” betűkkel.

Mérete: 610 x 970 mm.

Tekintettel arra, hogy a mind művészettörténeti, mind helytörténeti szempontból páratlan ábrázolás eddig a tudomány számára is teljesen ismeretlen volt, felkértük Csomortány Levente művészettörténészt egy tanulmány készítésére. Kutatásának eredményeit az alábbiakban ismertetjük:

A pesti Invalidus-ház máig alapvető monográfiáját megíró Schoen Arnold így írt műve előszavában:

„E velejében leváltári anyagból felépített tanulmány megírásánál érzékenyen kellett nélkülöznünk részint a leváltári anyag mellől elkallódott tervrajzok és részletrajzok nagy részét, részint a 18. században annyira dívó metszettelvételeket, ... És eltekintve Martinelli tervének S. Kleiner által készített nyolc rézmetszetű képétől nem lelünk ábrázolást sem az invalidus-ház, sem az invalidus-templom belsejéről, mert az ismert ábrázolások, amelyeknek tárgya az invalidus-ház vagy a későbbi Károly-kaszárnya, csak az épület főhomlokzatának utcai külsejével foglalkoznak; ...”

(Schoen Arnold: A budapesti központi városháza, Budapest 1930, 8. oldal.)

Az Invalidus-ház épülete:

Egy a törökök elleni harcokban megrokkantak ellátására, foglalkoztatására Pesten létrehozandó intézmény létesítésének igényét még Széchényi György esztergomi érsek fogalmazta meg, s e célból 1692. január 24-én alapítványt is létrehozott. A párizsi mintára létesítendő pesti Invalidus-házat a későbbinél jóval egyszerűbb elképzelések alapján 1716. augusztus 2-án kezdték építeni Fortunato de Prati kamarai építész tervei alapján. A lassan haladó építkezés nem sokkal ezt követően megakadt, s az építkezés folytatása csak 1727-ben kapott lendületet. Ekkor a Hofkriegsrat Pestre küldte Anton Erhard Martinelli kamarai építészt, aki a már álló épületrészek figyelembevételével új terveket készített. E tervek alapján indult meg újra az építkezés, s tartott kisebb szünetekkel egészen 1738-ig. Az építkezés újbóli megakadását az okozta, hogy az épület oldalszárnyaival szinte már elérték Pest városfalait, a városi magisztrátus azonban az építetű többszöri próbálkozása után sem járult hozzá az építkezést akadályozó városfalak bontásához. Miután nyilvánvalóvá vált, hogy a város ellenállása miatt az építkezés belátható időn belül nem lesz folytatható, Martinelli egy 1738-ban készült felmérésen rögzítette az addig elkészült épületrészek földszinti alaprajzát, 1739-40-ben pedig Salomon Kleiner bécsi rézmetsző nyolc lapból álló metszetsorozatot készített az épület mára elkallódott eredeti terveiről, mely ábrázolások mindmáig a művészettörténeti, építészettörténeti kutatások legfontosabb képi forrásai voltak.

Miután a pesti városvezetés továbbra is mereven elzárkózott a városfalak bontásától, Martinelli 1741-ben még felépítette az északi szárny városfalig terjedő újabb szakaszát, majd az építkezés hosszú időre leállt. Újabb nagyobb arányú építkezésre csak 1765-66-ban került sor, amikor Franz Anton Hillebrandt kamarai építész tervei alapján felépítették az épületegyüttes délkeleti szárnyának keleti végénél U-alakban a városfalhoz csatlakozó földszintes tébolydaépületet, az ún. Corruptenhaus-t.

Az Invalidus-ház város volt a városban: közel négy hektárnyi területen kétezeröttszáz ember élt itt. Az intézmény saját pénzzel rendelkezett, a háborúban elvadult, nevelhetetlen katonák garázdálkodásainak végső megfékezésére pallosjoggal is bírt. Önálló iskolája, műhelyei, péksége, mészárszéke, textilüzeme, vendéglője, vegyeskereskedése, gyógyszertára, kórháza és nagyméretű kápolnája is volt. Helyet kaptak benne azok az országszerte kóborló katonák, nők, gyermekek, családok, akiknek életét a törökök elleni háború tette tönkre. A részletesen kidolgozott szabályzat alapján működött intézmény vallásos neveléssel, munka biztosításával igyekezett lakóit újra hétköznapi élethez szoktatni, a testileg és szellemileg sérülteknek pedig a kor színvonalán álló ellátást biztosítani.

Az invalidusokat II. József egy 1783-ban kelt rendeletével Nagyszombatba költöztette át. A templom felszerelését elárverezték, a templomot deszakralizálták és Franz Anton Hillebrandt tervei alapján földemeket építve bele, kórházzá alakították. Az uralkodó ugyanekkor a Budáról Pestre költöztetett egyetem részére a korábbi tébolydaépületet és az Invalidus-ház egy részét utalta ki. Az Invalidus-ház épületében II. József ugyanebben az évben Károly-kaszárnya néven gránátoskaszárnnyát alakíttatott ki. Budapest székesfőváros az épületet 1894-ben központi városháza céljára vásárolta meg, majd miután a kaszárnya onnan 1897-ben végleg kiköltözött, használatba is vehette azt, s az épület ettől az évtől kezdve mindmáig ezt a szerepet tölti be.

A rajz:

Az épület 18. századi tényleges állapotáról mindmáig alig rendelkezünk forrásokkal. Tudásunk – Salomon Kleiner alapvető, ám a tervezett, és nem a kivitelezett állapotot mutató rézmetszetein túl – Martinelli említett alaprajzi felméréséből, ezeken túl legfőképpen az építéssel kapcsolatos, illetve azokat megemlítő kortárs iratokban foglaltakból, néhány, az épületet távolról, elnagyoltan ábrázoló városlátképből, valamint néhány sematikus térképből nyert adatokból állott. Az épületegyüttes 18. századi valós állapota e rajz előkerüléséig gyakorlatilag ismeretlen volt. A terület beépítését pontosan mutató első hiteles, ma is meglévő térkép Balla Antal 1785-ben készült munkája. A Franz Anton Hillebrandt által 1765-66-ban emelt – és e rajzon már szereplő – tébolydaépület, valamint Balla 1785-ben készült térképe az a két jól datálható forrás, mely alapján a most előkerült rajz készítési ideje is pontosabban meghatározhatóvá vált. Az épület valós, ténylegesen megépült állapotát ábrázoló nagyméretű rajz az Invalidus-házat a főhomlokzat felől, madárperspektívából ábrázolja. A rajz – a csatlakozó városfal-szakaszokon kívül – csak azokat az épületeket és telekrészeket ábrázolja, melyek az Invalidus-házhoz tartoztak. Látható rajta az 1738-as Martinelli-féle felmérésig készült összes épületrész, az 1741-ig a városfalig kiépült, egykori Sütő utcai újabb épületszárny, valamint a rajz jobb felső sarkában az 1765-66-ban F. A. Hillebrandt tervei szerint felépült földszintes tébolydaépület. Láthatóak ezek mellett az északi szárnyon kívül eső előudvar épületei, valamint az a hátsó szárnyat keresztben lezáró, a városfal nyugati oldala mentén épült, korábban csak alaprajzról ismert földszintes szárny is, melyben üzlet, mézsárszék, vágóhíd, istálló, kocsiszín, mosókonyha és iskola volt egykor elhelyezve. A rajz az ismert egyéb források alapján igen nagy részletgazdagsággal, forráshűséggel készült el, s az épületegyüttesnek számos olyan részlete látható rajta, melyek más képi forráson nem szerepelnek. Elsőként e rajzon, annak jobb alsó részén látható a főhomlokzaton az az utcára nyíló ajtó, mely az intézménynek a városlakók számára is igénybe vehető gyógyszertárába vezetett egykoron. Látható a kápolna tornyának homlokoldalán az a harangablak alatti kisméretű lantablak is, mely ténylegesen megépült, ám Salomon Kleiner tervekről készített rézmetszetein nem szerepel. Egykori valójukban szemlélhetőek a rajzon a 19. század folyamán lebontott, az oldalszárnyakhoz kívülről csatlakozó – ahogy Schoen írja – „emeletes egészségügyi szükségpavilonok” is.

A főhomlokzat oromattikáinak eredeti helyeiken lévő szobrairól 1930-ban készült archív fotókon rögzített állapottal összevetve megállapítható az is, hogy a rajz olyan részletességgel készült, hogy azon a szobrok, sőt attribútumaik többsége is jól azonosítható. Szintén a rajzoló precizitását jelzi az a körülmény, hogy a rajzon az udvar kútjai pontosan azokon a helyeken szerepelnek, ahol a Martinelli által 1738-ban készített felmérésen is láthatóak.

Építészettörténeti vonatkozásain túl a lap a 18. századi Pest kertművészetének is egyik legfontosabb forrása. Szerepel rajta ugyanis az a két, eddig teljesen ismeretlen kert, melyeknek Balla Antal 1785. évi térképén csak kerítései és kapui vannak feltüntetve. A szerényebb kivitelű, a város felől palánkkerítéssel védett kert a déli szárny keleti szakaszától délre, az irlalmasok által működtetett akkori kórházzárny mellett látható. Ez a kert valószínűsíthetően az Invalidus-ház gyógyszertárának szükségleteit kielégítő gyógynövényes kertként működött. A nyújtott téglalap alakú kertet két, egymást derékszögben metsző sétány osztja négy, alacsony nyírott bokrok sorával tagolt szegélyű parterre. A sétányok metszéspontjánál negyedkörívesen visszametszett sarkú táblák közötti kör alakú mező közepén fa áll. Szintén fák állnak a sétány hosszabb szárainak külső sarkain, valamint a kert déli palánkkerítése mentén.

A második kert az együttes északi sarkán, a rajz bal felső sarkában látható. A gazdagon tagolt díszkertet három oldalról épített, a hossz tengelyekben kapukkal áttört kerítés veszi körül, nyugatról pedig a városfal határolja. A négy hímzéses parterre osztott kert azonos mintázatú táblái egymással tengelyesen szimmetrikusak. A sarkaikon negyedkörívesen visszametszett parterek között a sétányok metszéspontjában létrejövő tér közepén fákkal szeptett kör alakú vízmedence látható. A nyírott sövénysegélyű partereket kísérő gypsávszegélyekben alacsonyabb nyírott bokrok állnak, míg a kavicsal felszórt sétányok szegélyein váltakozva csepp alakúra, s gömbcsoport formájúra nyírott koronájú fák sorakoznak. A kerthez délről egyszerűbb kialakítású, négy téglalap alakú mezőre osztott, belső sarkain és oldalai mentén helyenként fákkal szeptett, kavicsal felszórt sétányokkal tagolt kertrész kapcsolódik.

A kertek, főként azonban a díszkert datálását segíti, hogy Johann Matthei 1746-50 közötti sematikus várostérképén ez utóbbi helyén még temető található, Balla Antal 1785. évi térképén pedig már ideiglenes épületek állnak a városfal külső oldalán, a kert nyugati sávjának helyén.

Az ismert 18. század végi és 19. század eleji állapothoz képest a rajz egyetlen, ám annál jelentősebb eltérést mutat. Míg a Kleiner-féle metszeteken és egy, az 1830-40-es évekre datálható metszeten is másfél emeletes oldalszárnyak szerepelnek, addig e rajzon – amint az a tetőgerincek egymáshoz való viszonyán is jól látszik – az északi szárny valóban másfél, a déli szárny viszont háromemeletesként jelenik meg. Ez az eltérés talán a rajz ma még feltáratlan keletkezési körülményeihez is adalékokkal szolgálhat. Ezen eltérés alapján feltételezhető, hogy a rajz talán egy a 18. század második felében tervezett, de végül meg nem valósult bővítés előkészítése során készülhetett.

A trófeum:

A rajz jobb alsó sarkában volutás talpú, levél-, fűzér- és rozettadíszes posztamens áll, rajta üres iratkeres van átvetve. A posztamens tetején babérágakkal övezett párnán egymáson keresztben kard és jogar, ezeken a magyar szent korona látható. A korona mögött csőrében babérágat tartó koronás sas tartja Pest város ovális pajzson ábrázolt címerét. A posztamens bal oldala mellett hadi zászlók, pisztolyok és puskák, dob, ágyúk, lövedékek alkotta trófeum jelenik meg. A posztamensen átvett iratkeresre nem került felirat, így további kutatások nélkül jelenleg még nem tudható, hogy a rajz tulajdonképpen milyen célból, kinek a megbízásából készülhetett. A későbbi azonosításhoz az egyik zászlón látható, kör alakú mező közepén ábrázolt görögkereszt talán közelebb vihet.

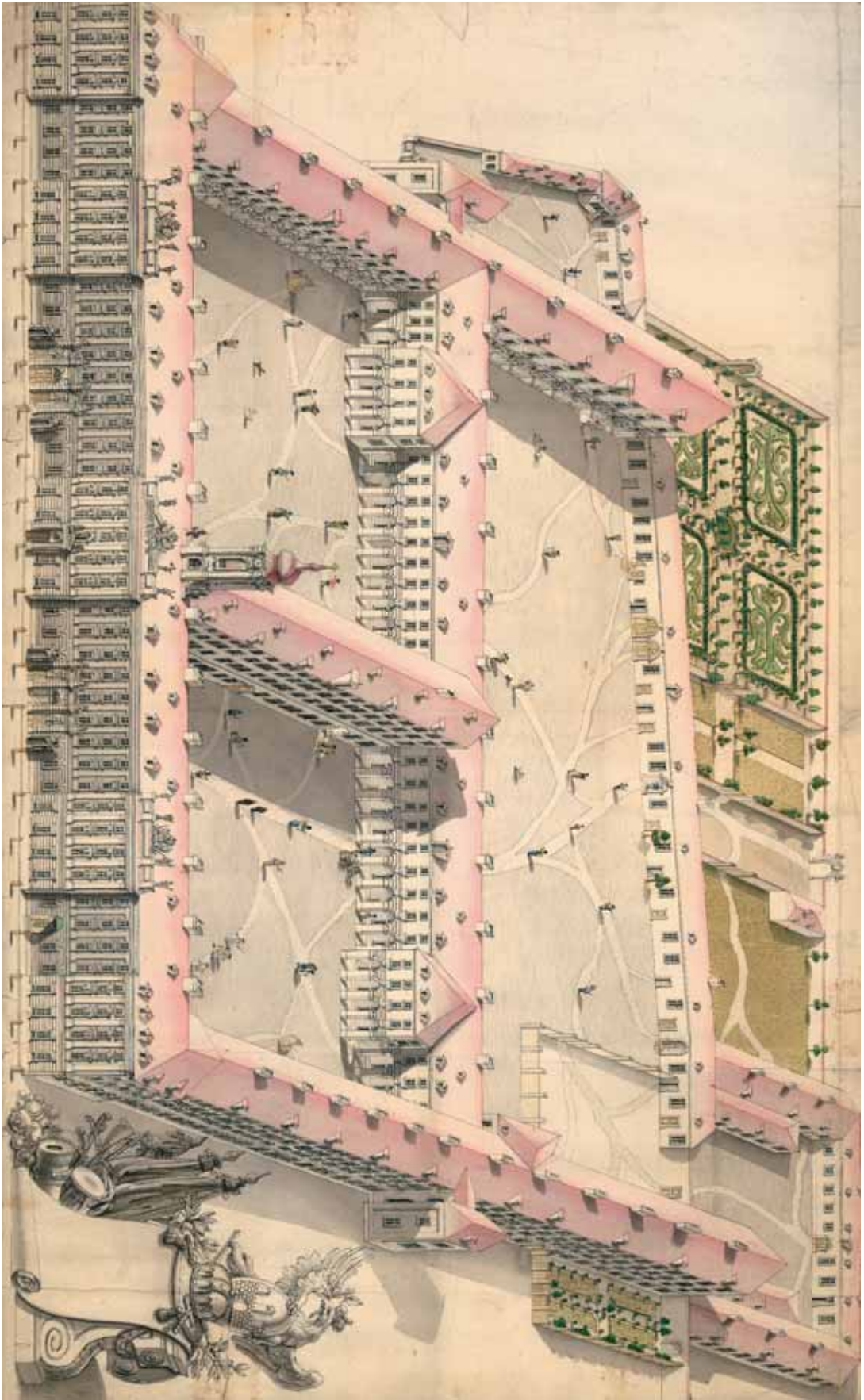
A rajz jelentősége:

Az Invalidus-ház a magyarországi barokk építészetnek nem csak méreténél, hanem művészi minőségénél fogva is egyik legjelentősebb alkotása. Létrejöttében a császári udvar legmagasabb minőségű építészeti, szobrászai működtek közre. A 18. századi épület jelentős részének ténylegesen megépült állapota e rajz előkerüléséig legnagyobb részben ismeretlen volt a kutatók, érdeklődők előtt. A rajz előkerülése számos ismeretlen építészeti és kertművészeti részletet tár fel, emellett az intézmény működésének egy pillanatát is ábrázolja. A nagyméretű, gondos rajzoló munkával készült, páratlanul informatív egyedi grafika a magyarországi barokk művészet kiemelkedő jelentőségű forrása és egyben műalkotása, az Invalidus-ház története szempontjából pedig pótolhatatlan, értéke felbecsülhetetlen.

Original drawing (technique: pencil-ink-watercolour) of the famous Hungarian baroque building: House of Invalides – today Town Hall.

2 600 000,-

Mezőgazdaság

89. MATUSKA JÓZSEF, FELSŐ-RÁSZTOKAI:

Oktatás a' szederfa és selyembogár tenyésztéséről. Második bővített és javított kiadás.

Budán, 1845. M. K. Egyetem betűivel. X+(1)+12-60+(2)p.

A mű először 1843-ban jelent meg, 1846-ban harmadszor is kiadták.

Kiadói papírborítóban.

Original paper.

20 000,-

90. SZABÓ, (JÓZSEF) IOSEPH:

Waitzer Getreide. Verfasset Von --. Aus dem Hungarischen übersetzt Von Ludwig Mitterpacher.

Waitzen, 1793. Ambrosische Buchdruckerey. (12)+122+(2)p.

Az első magyar gabonanemesítésről szóló munka. Szerzője váci püspöki szertartó, a fordító a budai egyetemen felállított mezőgazdasági tanszék első tanára, számos tankönyv szerzője volt. A mű ugyanebben az évben magyarul és latinul is megjelent.

Korabeli papírkötésben. Több helyen szúrógás nyomaival.

Contemporary hardpaper. Some leaves with wormholes.

20 000,-

91. MIKES KELEMEN:

Török országi levelek, melyekben a Ildik Rákótzai Ferentz Fejedelemmel Bújdosó Magyarok' Történetei más egyéb emlékezetes dolgokkal együtt barátságosan eléadatnak. Irta --. Most pedig Az eredetképpen való Magyar Kézírásokból kiadta Kultsár István. Szombathelyen, 1794. Siess. (8)+490+(1)p. Első kiadás.

A XVIII. században Európa-szerte divatos leveleskönyv műfajának első és legjelentősebb, egyben a magyar irodalomtörténet egyik mérföldkövének számító darabja. Kézirata sokáig lappangott, végül Kultsár István előszavával és kiadásában látott napvilágot, az általa adott címmel (a szerző eredetileg „Constantinopolyban Groff P.. E... irot leveli M... K...” címen írta fiktív leveleit).

Javított, korabeli papírkötésben. Néhány levele enyhén foltos.

Restored contemporary hardpaper. Some leaves slightly stained.

Szűry: 3189.

40 000,-

92. (MILLER JAKAB FERDINÁND):

A' nemzeti gyűjtemények elintézésére feltételei Magyar ország hazafiai' számára Budán, (1807.) Királyi Magyar Universitás' betűivel. 30p.+3 kihajt. mell.

Előkötve:

Museum Hungaricum excelsis regni proceribus et inclytis statibus et ordinibus exhibitum

Budae, (1807.) Typis Regiae Univ. Hungaricae. 28p.

A Nemzeti Múzeum létrehozásának legfontosabb dokumentuma. Miller Jakab Ferdinánd már 1805-ben foglalkozott egy nemzeti múzeum létrehozásának gondolatával, de ekkor még nem talált támogatásra. A következő évben azonban elnyerte József nádor pártfogását, aki továbbküldte tervét gróf Esterházy Józsefnek, a Helytartótanács illetékesének. Az általa létrehozott szakbizottság azután részletes koncepciót dolgozott ki, amelynek alapján Hild János építész el is készítette a terveket. A nádor saját költségén 1200 példányban nyomtatta a szöveget, Hild János terveivel

együtt. A latin szöveget Miller írta, a magyarra fordítást Strázsay József végezte el. A nádor – támogatásukat elnyerendő – a törvényhatóságoknak és az éppen üléselő országgyűlés követeinek is megküldte a nyomtatványt. A múzeum felállításáról szóló törvényt végül a következő évben fogadták csak el (1808: VIII. tc). Modern papírkötésben. A mellékletek restaurálva.

Modern hardpaper. Plates restored.

150 000,-

Modern építészet

93. A HÁZ. MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT. FŐSZERKESZTŐ MÁLNAI BÉLA. FELELŐS SZERK. SZÉKELY DEZSŐ. III. ÉVFOLYAM.

(Bp.), 1910. (Athenaeum ny.) III+ (1)+258p.+22t. (4 színes, felragasztott képpel, 3 kihajt.)

Az évfolyamban nagy teret szentelnek Lajta Béla munkásságának, emellett Kernstok Károly és Rippl-Rónai József művei is nagy számban szerepelnek. A karácsonyi melléklet ez utóbbi rajzait mutatja be, öt cinkográfia melléklettel.

Javított gerincű, korabeli félvázon-kötésben. Az egyes számok Gara Arnold által tervezett, eredeti borítói bekötve.

Contemporary half cloth, spine restored. Original covers bound inside.

Lakatos: 741.

30 000,-

94. IMRE AND ANTHONY HALASZ INCORPORATED

H.n., é.n. ny.n. (38)p. Fényképekkel és tervrajzokkal.

A magyar származású testvérpár 1960-ban alapított építészirodájának jelentősebb munkáit bemutató ismertető füzet.

Spirálfűzéses, kiadói papírborítóban.

Original paper.

10 000,-

95. SCHÖFFER, (MIKLÓS) NICOLAS:

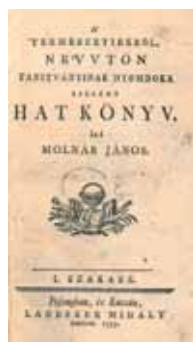
La nouvelle charte de la ville. La ville cybernétique (suite).

(Paris, 1974.) Denoël/Gonthier. 117+ (8)p. +6t. (1 kihajt.) Dedikált példány.

Illusztrált, kiadói papírborítóban.

Inscribed by the author. Illustrated original paper.

10 000,-

96. MOLNÁR JÁNOS:

A' természetiekről, Nevvton tanitványinak nyomdoka szerént hat könyv. Irá --. I-II. szakasz [egybekötve].

Posonyban és Kassán, 1777. Landerer Mihály. (20)+223+172p.+6 kihajt. t. (rézmetszetek) A címlap másolattal pótolva. Példányunkból hiányzik a második részhez tartozó két tábla.

A szerző jezsuita szerzetes volt. Jelentős irodalmi munkássága mellett e műve a magyarországi fizika történetének egyik mérföldköve, az első magyar nyelvű fizikakönyv.

Modern papírkötésben. Több levele javítva. Az utolsó lapok enyhén foltosak.

Modern hardpaper. Title page replaced by copy. Leaves slightly stained, some leaves restored, two plates missing.

60 000,-

97. A' NEMES SZÉKELY NEMZETNEK CONSTITUTIÓJI, PRIVILEGIUMAI, ÉS A 'JÓSZÁG' LESZÁLLÁSÁT TÁRGYAZÓ NÉMELLY TÖRVÉNYES ÍTÉLETEI, TÖBB HITELES LEVELES-TÁROKBÓL EGYBE-SZEDVE

Pesten, 1818. Trattner János Tamás. 299p.

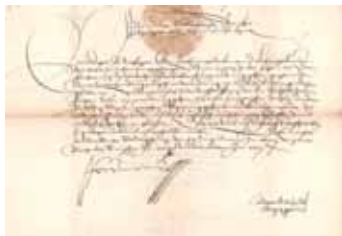
A kötet művelődéstörténeti jelentőségét az adja, hogy itt jelent meg először nyomtatásban a Csíki Székely Krónika szövege. A székelyek eredetének leírása a szöveg szerint 1533-ban keletkezett, a ma uralkodó hivatalos álláspont szerint azonban a XVIII. század végén írta Sándor Zsigmond és néhány társa. A hamisítványt elküldték az Erdélyi Nyelvművelő Társaságnak, így kapott nyilvánosságot. A XIX. században nagy hatása volt, Arany, Jókai, Orbán Balázs és Ipolyi Arnold is felhasználta munkásságában.

Korabeli papírkötésben. A gerincen kis sérülésekkel. Körülvágatlan példány. A címlap felső részén szöveget nem érintő hiánnyal.

Slightly damaged contemporary hardpaper. Uncut.

30 000,-

Oklevelek

98. (HABSBURG) I. FERDINÁND MAGYAR KIRÁLY (1527-1564) SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, NÉMET NYELVŰ OKLEVÉL.

Az 1547/48-as augsburgi, ún. „páncélban tartott” birodalmi gyűlésből Alsó-Ausztria kormányzatának címzett utasítás. Az uralkodó „kegyelmes tetszésével” megerősíti a cigányokkal és az újrakeresztelőkkel szemben hozott rendeleteket. Ferdinánd utasította a magyar kancelláriát az újrakeresztelők (anabaptisták) magyar területeken

folytatott üldöztetésére („... Und dieweil sich die Widerthaufer, under den Bakhith Petern ziechen, haben wir verordnung gethan, bey unser hungerischen Canzlei, das dem Bakhith und der hungerischen Regierung ... befolchen werde, die Widerthaufer ... hinweg zeschaffen, unnd nindert under khomen zelassen ...” A református fejedelmeket az 1547-es smalkaldi háborúban leverő Károly császár és öccse, Ferdinánd király az 1547/48-as augsburgi (fegyveres) birodalmi gyűlésen megállapodást kötött a Luther tanait követő rendekkel az egyház egységének helyreállítása érdekében. A katolikus érdekeket képviselő ún. augsburgi interim végül csak a reformátusok számára vált kötelező érvényűvé, ezért a megállapodás nem érthette el célját. Ez a dokumentum is bizonyítja, hogy Ferdinánd király az „eretnekeket” üldöző politikáját Magyarországon változatlanul folytatta. A levél kiemelkedő érdekessége, hogy a Magyar Királyság területén a cigánysággal szemben hozott első állami szintű intézkedések nyerne említést benne (Tipold Tamás közlése nyomán).

Papíroklevél. Papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Augsburg, 1548. VI. 29.

Ferdinand, I., King of Hungary. Letter in German, autograph signed.

400 000,-

99. BÁTHORI ZSIGMOND (1572-1613) ERDÉLYI FEJEDELEM SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, LATIN NYELVŰ LEVELE ALFONSO VISCONTI PÁPAI NUNCIUSNAK.

Közli, hogy bár nemrégiben azt írta, egyenesen Lugosra jöjjön, most mégis jobbnak látja, hogy inkább biztonságosabb úton Lippára menjen, ott várjon levelet és híradást tőle arról, hogy egy – meg nem nevezett – ügyben mit kell tennie.

A fejedelem az év elején Prágában tárgyalt I. Rudolffal az oszmánok elleni harcról. Miután a törökök sikertelenül ostromolták Lipppa várát, Báthori Temesvár ellen vonult, és június 10-én ostrom alá vette, de nem sikerült elfoglalnia.

Papíroklevél. A viaszpecsét maradványával. Kelt: Temesvár alatti tábor, 1596. VI. 23.

Zsigmond Báthori, Prince of Transylvania. Document, autograph signed.

300 000,-

100. BETHLEN GÁBOR (1580-1629) ERDÉLYI FEJEDELEM, I. GÁBOR NÉVEN VÁLASZTOTT MAGYAR KIRÁLY SAJÁT KEZŰ ALÁÍRÁSÁVAL ELLÁTOTT, LATIN NYELVŰ CÍMERESLEVÉL.

Kézdisárfalvai Héya Péternek és fiainak, Jánosnak és Andrásnak nemességet adományoz. Kempelen pontatlan adata szerint az adományt július 29-én szerezték. Nagy Iván csak ennyit említ a családról: „Esztergom megyében ismeretes, hol

Imre (szül. Nánán 1779. aug. 15-én) kir. tanácsos, és Esztergom megyének 1838 körül első alispánja és követe volt. Örököse fia Tivadar.”

Bethlen Gábor által kibocsátott királyi oklevél a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, hiszen egy rövid, ráadásul mozgalmas, háborús időszak emléke.

A harmincéves háború keretében Bethlen 1619 augusztusában indult meg a Habsburgok ellen a királyi Magyarország elfoglalására. Már Bécs ostromára készülődött, amikor Homonnai Drugeth György lengyel segédcsapatokkal megtámadta a hátszágot, ezért visszavonult. 1620. január 8-án a pozsonyi országgyűlés Magyarország fejedelmévé, majd a beszercebányai 1620. augusztus 25-én királlyá választotta. Bár a Szent Korona is a birtokában volt, taktikai okokból nem koronáztatta meg magát. Végül a nikolsburgi béke (1621. december 31.) értelmében mondott le a királyi címről.

Pergamenoklevél, zsinóron függő viaszpecséttel. A fejedelem mellett Péchi Simon kancellár is kézjegyével látta el. Kelt: Nagyszombat, 1620. XII. 15. Az egyik hajtogatás mentén apró szakadásokkal, enyhén foltos, a címerkép kicsit kopott.

Gábor Bethlen, Prince of Transylvania and elected King of Hungary. Ennobling to family Héya.

800 000,-

101. WESSELÉNYI FERENC (1605?-1667) NÁDOR SAJÁT KEZŰLEG ALÁÍRT, LATIN NYELVŰ OKLEVELE.

Tar Mihálynak és Jora Istvánnak(?) adományoz egy pápai kőházat, a hozzátartozó külvárosi udvarházzal, valamint egy mátyusházi birtokrészt, továbbá sakfai(?), kemenessömjéni és sövényházi birtokokat.

1 levél, papírfelzetes viaszpecséttel. Kelt: Pozsony, 1659. VIII. 27. Keretezve.

Ferenc Wesselényi, Palatine of Hungary. Letter in Latin, autograph signed. Framed.

150 000,-

102. A CSEKONICS CSALÁD MÁRIA TERÉZIA (1717-1780) OSZTRÁK CSÁSZÁRNŐ ÉS MAGYAR KIRÁLYNŐ ÁLTAL ADOMÁNYOZOTT, LATIN NYELVŰ CÍMERESLEVELE.

Csekonics Pál érdemei elismerésül nemesi és egyben bárói címet kapott. 1 pergamenlevél. Kelt: Bécs, 1753. I. 29. A királynő, gróf Nádasdy Lipót Flórián kancellár és az írnok aláírásával. A pecsét hiányzik. Nagy kiterjedésű folttal, két helyen kis hiánnyal. Alul a függőpecsét helyét letépték. A címer enyhén kopott aranyozású.

Terézia Mária of Habsburg, Queen of Hungary. Ennobling to family Csekonics. Damaged. 300 000,-

Orvostörténet

103. ARÁNYI LAJOS:

Rudnó és lelkesze 1844 és 1845-ben, meg még valami, többi közt a' mai magyar zsidó is, közrebocsátá részrehajlatlanul Rudnó baráti és ellenei' fölvilágosítására --.

Pesten, 1846. Emich G. 1 kihajt. mell. (Rudnó látképe) + (2) + 224p. (az utolsó levél kihajtható)

A mű első része orvosi vonatkozású, a második pedig a Magyarországon élő zsidókkal foglalkozik.

Javított, kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan, nagyrészt felvágatlan példány.

Restored original paper. Uncut.

20 000,-

104. BITTNER (KÉRY) IMRE:

A' Bánság poslázairól. A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók pécsi nagy gyűlése által koszorúzott értekezés.

Pesten, 1847. (Beimel József ny.) VIII+111p.

A szerző Arad vármegye tisztii főorvosa volt. Főleg a járványügy terén fejtett ki rendkívül fontos tevékenységet. E munkájában a Bánátban gyakran feltűnő malária megelőzéséről és gyógyításáról ír.

Kiadói papírborítóban. Felvágatlan példány. Az első borítón kis pótlással.

Restored original paper. Uncut.

Győry: 88. old.

40 000,-

105. CSAPÓ JÓ(Z)SEF:

Orvosló könyvetske, melly betegeskedő szegény sorsu ember számára és hasznára készült -- által

Posonyban és Pesten, 1791. Fűskúti Landerer Mihály ny. 382p. Az utolsó két levél másolattal pótolva.

A szerző Debrecen város főorvosa volt. Fő műve, az Új füves és virágos magyar kert (1775) mellett e munkája kevésbé ismert, nagyon ritkának számít. Csapó ír itt először a debreceni víz gyógyhatásáról.

Modern félbőr-kötésben. A levelek nagy részén elhalványított penészfoltokkal.

Modern half leather. Two leaves replaced by copies. Some leaves slightly stained.

Győry: 199. old.

40 000,-

106. HUFELAND, (CHRISTOPH WILHELM) KRISTÓF VILMÁNY:

Makrobiotika, vagy az ember életét meghosszabbító mesterség. Szerző --. Fordította, és a Magyar Nyelvre való Jegyzékekkel megszorította Kovács Mihály. Harmadik magyar kiadat. I-II. rész [egybekötve].

Budán, 1825. Landerer Anna. 1t. + XXXXVIII + 228 + 306 + (30)p.

A mű magyarul 1798-ban látott először napvilágot.

Enyhén kopottas, foltos, korabeli vászonkötésben.

Slightly worn, stained contemporary cloth.

Győry: 149. old.

50 000,-

107. (KISS JÓZSEF):

Egészes tárgyzó katechismus vagy is Kérdésekbe, és Feleletekbe foglalt oktatás... Minden nem-orvosnak de kiváltképpen a köz-népnek és az Oskolába járó Gyermekeknek számára -- által. Iidik meg-bővített Kiadás.

Sopronyban, 1796. Szász Klára ny. (8) + 234 [recte 224] + (2)p. A 176. oldalt a 187-es követi, hiány nincs.

Kérdés-felelet formájában íródott egészségtan-könyv. Először két évvel korábban jelent meg. A szerző gróf Széchenyi Ferenc háziorvosa volt.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

Győry: 150. old.; Borda: 5947.

60 000,-

108. LALICH (JÓZSEF):

Oktatás. -- oskola-mester által a víziszony és kigyómarás gyógyítására felfedezett orvosi szernek használatáról.

Komáromban, 1840. Weinmüller Franciska ny. 16p.

A gerincén papírcsíkkal megerősítve.

Unbound.

Győry: 0

25 000,-

109. MISKÓLTZY FERENTZ:

Manuale chirurgicum Avagy chirurgiai uti-társ, Mellyben Az egész Anatomia, Égi Jegyeknek ereje, a testi tagokon külsőképen történhető nyavalyák' és eseteknek Az Seb kötés, ér-vágás, vagy akar minémű Chirurgiai foglalatoság által teendő orvoslása. Ezen kívül A' Flastrom' és Ungventumoknak készítése, rövid kérdések által magyaráztatott és most elsőben magyar nyelven ki-botsáttatott -- Győri Chirurgus által.

Győrben, 1742. Streibig János Gergely ny. (44) + 486p.

Az első magyar nyelvű sebészeti kézikönyv. Erhard Norr „Chirurgischer Wegweiser” című munkájának latin-magyar orvosi szótárral bővített fordítása.

Modern félbőr-kötésben. Néhány levele javítva.

Modern half leather. Some leaves restored.

Győry: 112. old.; Borda: 6007.

120 000,-

Ősnyomtatványok

110. ALBERTUS MAGNUS:

Compendium theologicæ veritatis
(Venetiis, 1485. p(er) Gabriele(m) graffis de papia.) (196)p. Korabeli kézirásos bejegyzésekkel.

A késő középkor talán legolvasottabb skolasztikus teológiai kézikönyvét a szakirodalom újabban a XIII. századi domonkos, Hugo Ripelin von Straßburg munkájának tartja. A nyomtatvány két évvel korábban, szintén Velencében, Gregorius Dalmatinus és Jacobus Britannicus nyomdájában megjelent kiadás utánnomása. A szöveg az „a” füzet második levelén kezdődik.

Modern pergamenkötésben. Néhány levele enyhén vízfoltos.

Modern vellum. Some leaves slightly waterstained.

GW 6060.; CIH 86.; ISTC ia00238000.

400 000,-

111. BIBLIA LATINA

(Basilee, 1491. per Johanem Froben.) (992)p. A kezdőlapon nagyméretű, szép, vörös és kék iniciáléval, a szöveg végig rubrikálva, és váltakozva vörös és kék kezdőbetűkkel díszítve.

Az egyik legjelentősebb svájci nyomdászmuhely, a Frobenius-nyomda első nyomtatványa. Alapítója a tudós, humanista Johannes Frobenius volt. E kiadvány még az ősnyomtatvány-kor bélyegeit viseli magán, hamarosan azonban a műhely kiadványainak külalakjával a reneszánsz könyvművészet, tartalmában pedig az új kultúra kiemelkedő képviselőjévé vált. Virágkorát az 1520-30-as években élte, amikor a nyomda munkatársa volt Rotterdami Erasmus, és könyvillusztrátorként itt dolgozott ifjabb Hans Holbein. Ő készítette a műhely híressé vált, pálcára tekeredő

két kígyót ábrázoló nyomdászjelvényét is.

XVI. századi, vaknyomásos disznóbőr-kötésben, réz kapcsokkal.

16th century blindstamped leather with clasps. Blue and red initials, rubricated.

GW 4269.; CIH 651.; ISTC ib00592000.

1 600 000,-

112. BONAVENTURA, SANCTUS (PSEUD.):

Vita christi edita a sancto bonaventura
(Paris), 1497/98k. Jehan Petit. (190)p. Az utolsó, üres levél hiányzik. A címlapon nagyméretű fametszetes nyomdászjelvénnel.

A középkor egyik legnépszerűbb olvasmányának, a Meditationes vitae Christi című munkának igen ritka kiadása. Az ismeretlen, XIII-XIV. századi ferences szerző által írt művet korábban a Giovanni da Fidenza néven született neves filozófusnak, skolasztikus teológusnak, Szent Bonaventurának, valamint a szintén franciskánus Johannes de Caulibusnak is tulajdonították.

A Krisztus életéről szóló érzelmes, drámai elmélkedés egészen a XVII. századig nemcsak a vallásos életre volt nagy hatással, hanem az irodalomra, a művészetekre (különösen a festészetre) és misztériumjátékokra is. Számos kegyességi mű forrása és mintája volt, több nyelvre lefordították. Nyomtatásban első alkalommal 1468-ban jelent meg.

A kiadás ritkaságát mutatja, hogy a GW, a világszerte fellelhető 9 közgyűjteményi darab mellett (amelyek közül egy hiányos) ezt, a korábban a Bassenge árverezőháznál felbukkant példányát is regisztrálja.

Kopottas, XVIII. századi bőrkötésben.

Rare edition in worn 18th century leather. Last (blank) leaf missing.

GW 4756.; ISTC ib00897500.

450 000,-

113. (DIONYSIUS PERIEGETES) DIONISIUS:

-- de situ orbis

(Venetiis, 1498. p. Christoferum de pensis dictum Mandello.) (64)p. Az utolsó levél üres.

A Dionysius Africanus néven is emlegetett ókori szerző egyes források szerint Hadrianus császár idejében élt, mások ezt a Kr. u. III. századra teszik. A középkorban rendkívül népszerű munkájában egy képzeletbeli utazás keretében írja le az akkor ismert világot, hexameteres versformában. A latin fordítás a veronai humanista, Antonio Beccaria műve. Nyomtatásban először 1470-ben jelent meg, ez a fordítás pedig 1477-ben látott napvilágot első ízben (görögül csak

1512-ben adták ki). Még a XVI. században is kedvelt volt, néhány baseli kiadásában Honterus Cosmographiája is szerepel. A magyar őstörténetírás szempontjából érdekes, hogy megemlíti a Kaszpi-tenger északi partján élő hunokat.

Modern félpergamen-kötésben.

Modern half vellum.

GW 8428.; ISTC id00255000.

550 000,-

114. JACOBUS DE GRUYTRODE:

(Speculum animae peccatricis)

(Speyer), 1490k. (Peter Drach.) (48)p.

A hét napjai szerint szerveződő aszketikus lelki tükör. Szerzője németalföldi karthauzi szerzetes, a művet korábban Dionysius Carthusiensis-nek és Jacobus de Clusa-nak is tulajdonították. Első alkalommal 1476-ban Párizsban került ki a sajtó alól. Népszerűségét bizonyítja megközelítőleg 40 ősnymtatvány-kiadása, amelyek legtöbbje a nyomda és időpont megnevezése nélkül jelent meg. Francia, német és angol nyelvre is lefordították.

XIX. századi papírborítóban.

19th century paper.

GW M 10765.; CIH 1815.; ISTC is00641000.

300 000,-

115. A' PÁLINKÁRÓL

Budán, 1845. M. Kir. Egyetem betűivel. 58p.

Az ismeretlen szerző a pálinkafőzés korlátozása és szigorú szabályozása mellett érvel. Részletesen kifejti, milyen súlyos erkölcsi és egészségügyi károkat okoz az ital fogyasztása, főleg a köznép körében. Véleménye szerint javaslataiból gazdasági előnyök is származnának. A mű talán legérdekesebb része az akkori helyzet ismertetése. Rendkívül ritka mű, tudásunk szerint árverésen még nem szerepelt. Kiadói papírborítóban.

Original paper.

40 000,-

116. PETŐFI SÁNDOR:

A királyokhoz.

(Pest, 1848.) Landerer és Heckenast ny. 2 nyomtatott oldal.

Petőfi egyik leghíresebb versének páratlanul ritka első, röplap-kiadása. A március végén íródott és ki is nyomtatott vers óriási felháborodást keltett az egész országban, a költő népszerűsége nagyot zuhant. Számos válasz született rá, sőt a katolikus templomokban a szöszékről ítélték el. A felfokozott reakcióhoz persze jelentősen hozzájárult a körülmények megváltozása is. Mivel az uralkodó vonakodott a törvények szentesítésétől, az országban egyre radikalizálódott a közhangulat. Ezt érzékelve március 31-én megszületett a szentesítő királyi leirat. Mire tehát a vers eljutott a közönséghez, a köztársasági gondolatra már nem volt fogadókészség. A költő némi értetlenséggel, de daccal fogadta a reakciót: „Az a republikanizmus első nyilvános szava volt Magyarországon, és határtalanul csalatkoznak, akik azt hiszik, hogy az utósó is egyszersmind.” Mindenesetre ez az ügy is hozzájárulhatott a júliusi követválasztáson elszenvedett vereségéhez. Érdekes az udvar reagálása is: Teleki József erdélyi főkormányzó április végén küldte el Bécsbe a röplap egy példányát. A felségsértést nem hagyhatták szó nélkül. István nádor aláírásával elkészült a Deák Ferenc igazságügyi miniszternek címzett utasítás, amely szerint a sajtótörvény értelmében indítsa meg az eljárást. Végül a várható hatás elkerülése érdekében ezt nem küldték el, a levéltárban iktatták. A röplap a kor viszonyaihoz képest – Petőfi népszerűsége miatt – nyilván nagy példányszámban készült (a Bagó-nyomda németül is kiadta), a negatív fogadtatás, a szabadságharc leverése után pedig a komoly retorzió veszélye miatt a lapok túlnyomó része megsemmisülhetett. Ez magyarázza, hogy a röplap a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, tudomásunk szerint az elmúlt évtizedekben nem bukkant fel kereskedelmi forgalomban.

Mérete: 215 x 120 mm.

Nemzeti színű, modern papírkötésben, ablakos paszpartuba helyezve. Az első kötéstábla piros, a gerinc és a paszpartu fehér, a hátsó tábla pedig zöld színű.

Extremely rare first edition of Sándor Petőfi's poem on fly-bill. In modern paper case.

400 000,-

117. PICHLER, (KAROLINE) KAROLINA:

Buda várának visszavétele. -- után fordítva Agárdi György által. I-II. rész [egybekötve].

Pesten, 1829. Hartleben C. Adolf. 1t.+213p.+1t.+238p.

Az osztrák íróőnök számos magyar témájú regénye jelent meg. E munkáját egy törökkori monda ihlette, amelyet Mednyánszky Alajos németül jelentetett meg, 1816-ban.

Későbbi papírkötésben. Az eredeti borítók bekötve.

Later hardpaper. Original covers bound inside.

Poss.: Dr. Rados Imre és Glitzke Sándor gyűjteményi bélyegzőjével.

25 000,-

118. PUKY KÁROLY, BIZÁKI:

Politikai igazgatás, avagy a' magyarországi tekintetes nemes vármegyék' politikai szerkezetéseinek és igazgatások módjainak, úgy nem külömben azon nemes megyék, melly politikai igazgató székek által, és miképpen való kormányoztatásoknak rövid leírása. Kiadta --.

Pesten, 1828. Petrózai Trattner J. M. és Károlyi István. (8)+II+(1)+4-112p.

Javított, korabeli papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Restored contemporary paper. Uncut.

20 000,-

Régi Magyar Könyvtár

119. BALÁSFÍ TAMÁS:

Csepregi Iskola, kibena, az Lutheranus es Calvinista praedikatoroknak Tanusagokra, Es Tevelygésekből való ki térésekre, az Csepregi szitok szaporító morgó Praedikátort, az igaz hüt ellen, és Pázmány Péterre való hazugságértis, az igazságnak jóra tanító ostorával Iskolázza -- Boszniai Püspök

Posonban, 1616. (typ. archiepiscopalis.) (20) + 472 [recte 470] + (1)p.

A Pázmány Kalauza által kirobbantott hitvitasorozat egyik ágának katolikus záró darabja. A katolikus hitelveket – a más felekezetektől való elkülönülés szándékával is – rendszerezetten leíró, nagyszabású műre összefoglaló protestáns válasz nem érkezett, a tartalmi kérdésekkel, logikai hibákkal, érvelési következetlenségekkel szembeni véleményüket több kisebb vitairatban fejtették ki az ellenfelek. Elsőként az evangélikusok reagáltak. Egy tübingeni professzor teológiai munkájának régóta tervezett fordítását Zvonarics Imre csepregi

lelkipásztor végezte el, ehhez Nagy Benedek fűzött – már a Kalauz ismertében – azt támadó előszót. Pázmány hamarosan Szyl álnév mögé rejtőzve válaszolt a „Csepregi mesterség”-ben. Erre Zvonarics és Nagy ismét közös művel felelt „Pázmány Péter pirontságai” címmel. Az érsek a maga részéről 1616-ban a „Csepregi szégyenvallás” című munkájával zárta le a vitát. Balásfi Tamás azonban még két írással, e munkán kívül egy Nagy Benedek nevére készült, gúnyoros anagrammákat tartalmazó kötettel folytatta a vitát.

Balásfi főként az – evangélikusok számára alapvető – ágostai hitvallásnak az apostoli hagyománnyal és az egyházatyákkal való ellentmondásait vette sorra. A vitába való bekapcsolódása jól jelzi azt az új helyzetet, hogy Pázmány mellett más, felkészült szerző is akadt a katolikus nézetek kifejtésére és védelmére. A sorozatból az is kitűnik, hogy a hitviták hangneme a tartalmi érveléstől egyre inkább a másik fél személyének támadása felé mozdult el. Míg Pázmány ironiával és humorral lépett fel, Balásfi a vaskosabb, durvább hangnemet vállalta magára.

Balásfi Tamás (1580-1625) unitárius erdélyi családból származott, még gyermekkorában katolizált. Bécsi, római tanulmányai után szentelték pappá, majd számos egyházi cím és javadalom birtokosa volt, pozsonyi réposti tiszttét 1618-tól haláláig viselte. Már diákkorában gondot okozott rossz természete, a győri és a pozsonyi káptalannal való durva összetűzése után kiközösítették, de Pázmány megvédte. Egyházi szerepvállalása mellett államelméleti műve és késő reneszánsz költészete is figyelemre méltó.

A kiadvány a korszak egyetlen – Forgách Ferenc érsek által alapított – katolikus nyomdájában készült. A műhelyben főként a katolikus hitvédelem iratai láttak napvilágot, legnagyobb teljesítménye épp a Kalauz megjelentetése volt. 1618-ban a felszerelést Nagyszombatba szállították, innen Bethlen Gábor Kassára, majd Erdélybe hurcolta, megteremtve a gyulafehérvári fejedelmi nyomda alapjait.

Korabeli pergamenkötésben, pótoltt bőrszalagokkal.

Contemporary vellum.

RMNy 1116.; RMK I 467.

600 000,-

111. tétel
Biblia Latina (Basel, 1491)

120. (CZEGLÉDI ISTVÁN):

Baratsaghi dorgalas. Az az: Az igaz Calvinista (mert így neveztetik ma) vallásbul ki csapont, s hogy már a Sz. Péter hajójában mezitelen béugrot, egy Pápistává lött Embernek meg-szollitása...

(Kassa), 1663. (Türsch.) (40) + 523p.

A szerző református prédikátor, kassai iskolamester volt. E munkájában azt a Pázmány Péter „Bizonyos okok” című könyvében (Pozsony, 1631) kifejtett nyolc érvet igyekszik cáfolni, amellyel az egy „fő ember” vallásváltoztatását indokolta, közvetlenül pedig Sámbar Mátyás „Három üdvösséges kérdés” című munkájának 1661-es, nagyszombati megjelenése indította írásra. A kiadvány a nagy hatású ún. kassai vita kirobbantója volt. A hitvitasorozat egyes darabjai egymást roppant gyorsan követve jelentek meg. A „Barátsági dorgálás” 1663. július 21. napján kelt.

Az első katolikus választ már 1664. évi impresszummal Sámbar jelentette meg Kassán „Egy vén Bial orrára való karika” címmel. Erre Czeplédi öt nap leforgása alatt írta meg feleletét az „Idős Noé becsületét oltalmazó Jáfetké”-t. A vitát katolikus részről a kassai Kisdi-szeminárium teológiai hallgatója Csernátfalvi István folytatta még 1664. április 13. előtt: „Jezsuita professzorának becsülete mellett kikelő... tanítvány”. Erre Czeplédi újabb replikája, „A szó Jákób szava, de a kezek Esaue” pünkösdi, azaz június 1-e előtt napvilágot látott. Csernátfalvi még a nyár elején kiadta újabb írását, „Feles tizet feletlen kilencnek vélő” címmel. Nagyjából ezzel egyidőben jelenhetett meg a Barátsági dorgálásra adott részletes katolikus válasz Sámbar Mátyás „Orvosló ispitály”-a. Erre Czeplédi már csak jóval későbbben reflektált. 1669-ben a „Redivivus Jáfetké”-ben rövidebben, részletesebben pedig csupán a halála után, 1675-ben Kolozsvárott kinyomtatott a „Már minden épületivel... elkészült Sion vára” című összefoglaló művében. XVIII. századi bőrkötésben. A címlap felső része pótolva. A levelek nagy része vízfoltos.

18th century leather. Title page restored. Leaves waterstained.

RMNy 3080.; RMK I 1002.

150 000,-

121. KERESZTURI PÁL:

Csecsemő Kereszttyen Mellyet... Az Rakoczi György és Sigmond... el mondotának, mikor igaz vallásokban való szép épületekről abban az próbában bizonságot tennének, mellyet az Erdély Országának... Fejedelme az Ur Vacsorája előtt kívánt hallani, Kis aszszony havának 15 napján, az 1637 esztendőben, melyre nézve ez ő Nagyságok két fia másod nap az Ur vacsorájához való járulással az Fejér-Vári templomban legh elsőben hiteket megh pecsételték

Fejer-Varat, 1638. (typ. principis.) (19) + 203p. Az utolsó három levél másolattal pótolva.

A református katekizmus tulajdonképpen Rákóczi Zsigmond és György konfirmáció előtti vizsgájának anyaga. A kötet összeállítója, Keresztúri Bíró Pál a fejedelemfiak nevelője volt. A Sárospatakon, majd Heidelbergben, Odera-Frankfurtban, Leidenben és Angliában iskolázott szerző 1630-tól volt a gyulafehérvári kollégium tanára, 1636-tól I. Rákóczi György udvari iskolájának vezetője. Később Bethlen Miklósnak lett nevelője, 1640-től pedig egykori tanítványának, a fejedelemnek udvari papja. A szöveg a Heidelbergi Káté jelentősen kibővített, Keresztúri egyéni jellegű felfogását tükröző magyarázataival kiegészített változata, második felében Bellarminóval vitázva az ortodox református felfogást fejt ki. Keresztúri kérdés-feleletre épülő pedagógiai módszerét Bethlen Miklós is nagy elismeréssel emlegette. A mű első alkalommal egy évvel korábban jelent meg latinul, „Christianus lactens” címen. E fordításából csupán a Rákóczi fiúkat köszöntő versek maradtak el.

XX. századi, archaizáló bőrkötésben, réz kapcsokkal. Több levél széle kicsit javítva.

Modern leather with clasps. Three leaves replaced by copies.

RMNy 1721.; RMK I 678.

300 000,-

122. MELIUS (JUHASZ) PETER:

Herbarium az faknac fvveknek nevekről, természetekről és hasznairól Colosuárat, 1578. Heltai Gaspárne. (1)+177 lev. A címlap másolattal pótolva. Hiányzik 48 levél (1-14., 20., 99-100., 149-150., 178-188., valamint 18 számozatlan). A P füzet hibásan bekötve, a P1 levél a Z füzet végén található.

Az első magyar nyelvű természettudományos munka. A hazai botanika, orvostudomány és a gyógyszerészet is egyik első hazai megjelenéseként tartja számon, a mezőgazdaság, nyelvtörténet és néprajz számára is fontos forrás.

A mű:

Melius tudományos igényű, de elsősorban népszerű, széles rétegek által is használható művet kívánt létrehozni. Megközelítőleg 450 növényt ismertet, emellett több mint

1200 magyar nevét is közli. A kötet elején áll a növények betűrendes, magyar, latin és német nyelvű mutatója. A második lajstrom mintegy háromszáz betegségnevet sorol fel ábécérendben, amelyre a leírt növények gyógyírként szolgálnak. A fő részben minden egyes ismertetés növénytani jellegű meghatározással, nevének elemzésével kezdődik, alatta „természetének” az ókori humorális elvek szerinti meghatározása olvasható. A legbővebb egység a „haszon”, azaz a gyógyszerészeti-orvosi leírás. A mű a gyógyítás tudományának első magyar nyelvű rendszeres, számos esetben gyakorlati tapasztalatokon alapuló összefoglalása. A munka legfőbb forrása Adam Lonicerus XVI. század közepén megjelent növénytani könyve volt, ezt egészítette ki Dioscorides, Plinius, Galenus, valamint a kortárs Mattioli, Hieronymus Bock és Leonhard Fuchs adataival. Méltatói kiemelik, hogy – észlve Lonicerus hibáit – saját tapasztalatait is felhasználta. Egy XVIII. századi forrás szerint a mű már 1573 táján Nedelicen is megjelent Hoffhalter nyomdájában, azonban e kiadásból mindeztidáig nem került elő példány, a feltételezés kétséget kizáróan nem bizonyítható. Beythe András 1595-ben Németújvárott kiadott Füveskönyve legnagyobb részében Melius munkájának másolata.

A szerző:

Melius Juhász Péter (1532-1572), wittenbergi tanulmányai után Debrecenben volt protestáns lelkész. Miután Szegedi Kis István egy vitában meggyőzte, a helvét irányzat mellett kötelezte el magát. Életműve középpontjában az ekkor formálódó egyház szervezetének kiépítése, alapvető hitvallásának megfogalmazása és megvédése, a napi egyházi gyakorlathoz szükséges művek megalkotása állt. Ő az első magyar református imakönyv és agenda szerzője, katekizmust, énekeskönyvet, prédikációkat, részleges bibliafordítást alkotott, választott vallásáért írásaiban és nyilvános vitákban szállt szembe a lutheránusokkal és főképp az antitrinitáriusokkal. Számos elveszett és kéziratban maradt munkája mellett – Huszár Gál Debrecenben hagyott nyomdafelszerelésének köszönhetően – több nyomtatásban is megjelent.

Nyomda:

A magyar nyelvű könyvkiadás egyik igen korai és fontos központja volt a kolozsvári Heltai-officina. A műhely Hoffgreff György alapította 1550 körül. Heltai később csatlakozott vállalkozáshoz, ezt követően hol közösen, hol egymást váltva vezették azt. A század közepén az egyre jobban magyarosodó Kolozsvár volt az egyetlen hely a Kárpát-medencében, ahol magyar nyelvű könyvek jelentek meg. Hoffgreff halála után Heltai újraöntötte a betűkészletet és saját papírmalmot hozott létre. Később özvegye, majd az örökösök vezették a nyomdát, amely 1660-ig működött. Ez volt a XVI. század legtermékenyebb műhelye, mintegy 200 kiadvánnyal. Termékei között Heltai munkái mellett a magyar művelődéstörténet olyan kimagasló darabjai szerepelnek, mint Tinódi Cronicája, az ún. Hoffgreff-énekeskönyv és Baranyai Decsi Syntagmája. Mint az előző elárulja, Heltai özvegye – felismerve a munka fontosságát, és a benne levő üzleti lehetőséget – saját költségén nyomtatta ki.

Tekintettel a mű gyakorlati hasznára, a közgyűjteményekben fennmaradt példányok jelentős része is hiányos, kereskedelmi forgalomban pedig szinte soha nem bukkan fel.

XIX. századi félvászon-kötésben. A lapok enyhén vízfoltosak, néhány helyen apró, javított hiánnyal, az utolsó öt levélen nagy kiterjedésű barna foltal.

Fragment in 19th century half cloth. Some leaves stained.

RMNy 413.; RMK I 141.; Győry: 64. old.

250 000,-

123. [PÁZMÁNY PÉTER] JOANNES JEMICIUS:

Logi alogi, quibus baptae calamosphactae peniculum papporum Solnensis conciliabuli, et Hyperaspisten legitimae Antilogiae vellicant; Veritatis radii adobrutu. -- scribebat.

Posonii, 1612. (typis archiepiscopalis.) 254+ (1)p.

Katolikus vitairat. Pázmány ugyanezen az álneven írt „Peniculus papporum...” című írásában bírálta az 1610-es zsolnai evangélikus zsinat határozatait (RMNy 1002). Erre válaszolt Eliás Láni, nagybiccsei lutheránus püspök Petrus Petschius álneven kiadott, „Malleus peniculi papistici” című művében, amely ugyanebben az évben jelent meg, Kassán. Erre felel az érsek a fenti munkában. Pázmány maga fejtette meg az álnevet, ugyanis a Kalauz első kiadásában saját neve alatt közli a

szöveget. A könyv a betűtípusok alapján az érseki nyomdában készült.

Enyhén sérült gerincű, későbbi papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Later paper binding, spine slightly damaged. Uncut.

RMNy 1040.; RMK II 348.

300 000,-

124. SELYEI BALOG ISTVÁN:

Temető kert. Melyben Egynehány halotti alkalmatossággal-valo Praedikatiok vadnak; Mellyeket irt és praedikáltott külön külön helyeken --

Varadon, 1655. Szenci K(ertész) Ábrahám ny. (12)+112 [recte 212]+(3)p. Az utolsó három levél másolattal pótolva.

Református gyászbeszéd-gyűjtemény. A szerző II. Rákóczi György erdélyi fejedelem udvari lelkészeként is működött. A Pozsonyban gályarabságra ítélt prédikátorok egyike volt. A műnek létezik egy ugyanebben az évben, ugyanitt megjelent másik kiadása is (RMNy 2622). A szöveg megegyezik, azonban a szedése eltér attól, a kiállítása jóval igényesebb és jobb papírra is nyomtatták. XVIII. századi papírkötésben.

18th century hardpaper. Three leaves replaced by copies.

RMNy 2623.; RMK I 906.

120 000,-

162. tétel

Tympius: Aureum speculum principum...

125. TELEGDI MIKLÓS:

Az evangeliomoknak, mellyeket vasarnapokon es egyeb innepeken esztendő által, az anyaszentegyhazban olvasni es praedicallani szoktanac, Magarazattyanac. Harmadik resze, mely magaba foglallya a' szentec innepire valo Evangeliomokat. Iratot --tul Peechi Pispöktül.

Nagy Szombatba, 1580. Telegdi Miklós hazánál. (8)+757 [recte 758]+(2)p. Nyolc levél (Ee4-5; Ee8; Tt5; Ccc1-4) hiányzik.

Katolikus postilláskönyv. Első része 1577-ben Bécsben, a második 1578-ban Nagyszombatban jelent meg, a Telegdi által, az országban működő, egyöntetűen protestáns kézben lévő tipográfiai hittérítő munkájának ellensúlyozására

alapított, saját házánál felállított műhelyben. A posztillás kötet utolsó két részéhez a nyomda igen szép új könyvdíszekkel és iniciálésorozatokkal egészítette ki készletét.

E harmadik kötet a szentek ünnepeire írt prédikációkat tartalmazza. Az első két részhez képest némi késéssel jelent meg, Telegdi az előszóban ezért elsősorban betegségét okolta, továbbá azzal magyarázta, hogy a régi szerzőkre való hivatkozás sok idejét vitte el. Az egyházi műfajokon kívül a klasszikus műveltség ismeretében is kimagasló szerző posztilláival az alsó papság számára kívánt egyfelől segítséget nyújtani a hitviták idején a rendszeres prédikációs gyakorlathoz, másfelől erkölcsi épülésüket is szolgálni. Műve saját hitszónoki tapasztalataiból táplálkozik, a kortársak szenvedélyes prédikátorként említik, még idős korában, a köszvényvel küszködve is felsegíttette magát a szószékre. Az evangéliumi szakaszokat minden bizonnyal maga fordította, szigorúan ragaszkodva a Vulgata szövegéhez. Telegdi az ellenreformáció egyik legnagyobb alakja volt. Esztergomi kanonok, érseki helynök, majd pécsi püspök lett. A humanista műveltségű főpap Pázmány előfutáraként fontos szerepet játszott a magyar barokk irodalmi nyelv kialakulásában. Nevéhez fűződik Nagyszombat katolikus kulturális központtá alakítása. Bornemissza Péterrel folytatott polémiaijából a magyar hitvitázó irodalom jelentős darabjai születtek.

Viseltes, sérült, korabeli bőrkötésben. A címlap és több levél foltos, kis hiányokkal.

Damaged contemporary leather. Worn title page, eight leaves missing.

RMNy 474.; RMK I 176.

350 000,-

126. (WERBŐCZY ISTVÁN) VVERBEUZI, STEPHANUS:

Tripartitum opus juris consuetudinarii incliti regni Hungariae... additis Reguli Iuris antiqui. Accessit nunc Enchiridion articulorum comitalium eiusdem regni... omnia studio Ioan: Sambuci...

Viennae Austriae, 1581. Typis Nassingeranis, sumptibus Erhardi Hilleri. (18)+CXXXVI+(12)+(15)+(6)+75 lev. Néhány korabeli lapszéli bejegyzéssel.

A magyarországi szokásjog kézikönyve. Werbőczy István az országgyűlés sürgetésére és II. Ulászló király felkérésére foglalta írásba a magyarországi jogot, majd az 1514-es országgyűlésen bemutatta. Törvényerőre nem emelkedett műve (kivéve Erdélyt, ahol is a fejedelmek országos törvényként esküdtek rá), mégis 1848-ig általánosan használt kézikönyv szerepét töltötte be. Először 1517-ben jelent meg Bécsben, a hazai jogélet igényeit ezt követően még évtizedekig a bécsi

kiadások (1545, 1561) elégtették ki. Magyar nyelven elsőként Debrecenben látott napvilágot 1565-ben, Weres Balázs kivonatos fordításában, majd 1571-ben Heltai átdolgozásában. Az eredeti latin szöveg itthon elsőként csupán 1572-ben jelent meg Kolozsvárott. Ugyanebben az évben Bécsben kiadta Zsámboky János is, aki betűrendes tárgymutatóval látta el.

A Tripartitum többi XVI. századi kiadásához hasonlóan rendkívül ritka, becses darab.

Korabeli, viseltes bőrkötésben, a gerinc és a kötéstáblák sarkai hiányosak, szúrágás nyomaival. A címlap javítva, az ezt követő három lapon, helyenként a szöveget is érintő szúrágás nyomaival, az első harminc levél enyhén foltos.

Damaged contemporary leather. Title page restored, some leaves stained with wormholes.

RMK III 704.; VD16 W 1968.

300 000,-

Rendjelek, kitüntetések

127. ANDRÁSSY GYULA GRÓF (1832-1890) MINISZTERELNÖK TITKOS TANÁCSOSI KINEVEZÉSE A HOZZÁ TARTOZÓ ÉRDEMJELEL.

A Kiegyezés történetének páratlan fontosságú emléke. Mintegy húsz évvel a szabadságharcban betöltött szerepe miatt, távollétében meghozott halálos ítélet után a „szép akasztott” megkapta a birodalom egyik legmagasabb elismerését. 2 beírt oldal, papírfelzetes uralkodói, valamint külügyminisztériumi piros viaszpecséttel. Az iratot Friedrich Ferdinand von Beust külügyminiszter látta el kézjeggyével.

A dokumentum és a kitüntetés kimagasló történelmi jelentőségére tekintettel az alábbiakban közöljük Tipold Tamás szakértői véleményét:

„A valóságos titkos tanácsosi cím a császári udvar egyik legmagasabb kitüntetése. A titkos tanácsosok a császári ház legfelső környezetét képezték. Az udvari protokoll szerint a titkos tanácsosok (IV. rangosztály) a kamarások felett (V. ro.) álltak; a császári ház legfontosabb eseményeinek állandó résztvevőiként az uralkodó vagy családtagjainak közvetlen környezetét alkották. Éves jövedelmük – IV. rangosztályuknak megfelelően – rendkívül magas volt. A hivatali beosztással járó kiegészítések és juttatások nélkül is elérte a 14-16.000 koronát (kb. 50-58 millió Ft./év). Ebből is érzékelhető, hogy a titkos tanácsosi cím rendkívül magas társadalmi elismertséget és kiemelkedő egzisztenciális rangot testesített meg. Andrassy titkos tanácsosként Erzsébet udvarához tartozott, élete végéig a királynői udvartartás „Grosser Zutritt” (legmagasabb belépés) jogosultjának címével.

A titkos tanácsosi cím eléréséhez leggyakrabban a négy legmagasabb érdemrend (a Szent István Rend nagykeresztje, a Lipót Rend nagykeresztje, valamint a Lipót és a Vaskorona Rend I. osztálya) valamelyikének elnyerésével nyílt meg az út. Ezen kívül az uralkodó a címet csak a legmagasabb beosztású hivatalnokok és katonatisztek (az 1-5 rangosztály tagjai) számára, egy hivatalosan meg nem határozott hivatali idő eltelte után, de egy jól érzékelhető automatizmus alapján adományozta. A későbbi évtizedek magyar miniszterelnökei számára ez az ún. „interkalarfrist” (azaz a magas állami kitüntetés vagy kinevezés után a következő kitüntetés adományozásig betartandó legrövidebb időintervallum) kb. 6 hónap volt.

Id. Andrassy Gyula 1867-ben a Kiegyezés és Ferenc József magyar királlyá koronázása terén szerzett érdemeiért kiérdemelte a Szt. István Rend nagykeresztjét. A rendi alapszabály szerint minden nagykereszttes lovag, amennyiben még nem birtokolta, jogosulttá vált többek közt a titkos tanácsosi címre is. A rendjelek adományozása és a kitüntetésekkel járó címek és rangemelkedések kihirdetése között gyakran évek telhettek el. Andrassy 1868-ban már mind nagykereszttes lovagként, mind magas (magyar miniszterelnöki) hivatala révén jogosult volt a valóságos titkos tanácsosi címre.

A magyar miniszterelnök titkos tanácsosi bojtjaihoz (quaste v. portepee) tartozó udvari érdemtű vagy érdemjel (würdezeichen/-zeichen/abzeichen) pontos megnevezése is viták tárgyát képezi a szakirodalomban. Rendkívüli ritkasága miatt, valamint annak köszönhetően, hogy eddig hasonló teljességében (eredeti bojtjal és dobozzal) alig volt ismert, számos leírása téves következtetéseken alapult. A tárgy felső része, feje az 1867 (más vélemények szerint: 1890) körül megjelent, ún. 2. típusú kamarás kulcsok tollával megegyező kialakítású. A kamarási kulcs és a tanácsosi tű közti hasonlóság oka, hogy a kettős bojt viselői általában először a kamarás címet érték el és az ezzel járó egyrészes portepee-t. Majd a titkos tanácsosi cím elérésével ezekhez a kamarás kulcsokhoz rögzítették az új kettős bojtot. A kamarás és a titkos tanácsosi cím egyesítésével jelent meg a titkos kamarások érdemjele: a kamarás kulcsra rögzített dupla bojt. Andrassy azonban soha nem nyerte el a kamarás címet! Előbb a Szent István Rend nagykeresztteseként és a titkos tanácsosi címmel ugrotta át az V. rangosztályt, majd 1877-ben az Aranygyapjas Rend tagjaként már közvetlenül a Habsburg-ház nagy családjába is felvételt nyert. Mindezek miatt az ő esetében a titkos tanácsosi bojtokat nem lehetett egy kamarás kulcshoz rögzíteni. Kifejezetten az ilyen jellegű, bár rendkívül ritka protokolláris ellentmondások feloldására készült a most előkerült típusú érdemjel.

Andrássy számára a rendkívül költséges titkos tanácsosi ruhát valószínűleg meg sem rendelték. Nagyon kevés magyar főúr viselte a titkos tanácsosi öltözetet, mivel udvari rendezvények alkalmával katonák számára a díszegyenruha volt kötelező, a magyar alattvalók részéről pedig a sokkal látványosabb díszmagyar is udvarképes lehetett. A titkos tanácsosi érdemjelnek éppen ezeken a viseleteken érthető a létjogosultsága, hiszen sem az egyenruha, sem a díszmagyar esetében nem volt megállapítható, hogy viselője elérte-e a IV. rangosztály szintjét. Ezeknek a főuraknak már az „excellenciás úr” megszólítás járt. Az udvari etikett pedig megkövetelte, hogy a félreértések elkerülése érdekében minden rangosztály képviselője a ruházata (rendjelei, kitüntetései alapján) egyértelműen felismerhető legyen. Erre szolgált a kulcs (titkos kamarás) vagy tű (titkos tanácsos) segítségével az egyenruhán vagy a díszmagyaron rögzített kettős bojt is.

Andrássy a titkos tanácsosi rangosztály érdemjelét valószínűleg soha nem viselte. Erre a dupla bojt érintetlen állapota alapján is következtethetnénk. A valódi ok sokkal nyilvánvalóbb: a jel viselése csak a kitüntetett IV. rangosztályhoz tartozását jelezte, miközben az Andrássy által rendkívül nagyra értékelt és szívesen viselt Szent István rendi dekorációk (vállszalag, nagykereszt és csillaga) már személyének az I. rangosztályhoz tartozását jelezték, akkoriban mindenki számára egyértelműen. Ráadásul a kamarási és tanácsosi érdemjelek az osztrák császári udvar iránti lojalitás és hozzátartozás (érdem-) jelei voltak. Mindezek ismeretében érthető, hogy egy Andrássy Gyula, a Kiegyezést aláíró magyar politikus és hazafi ezt az osztrák udvari érdemjelét miért nem viselhette. Mivel az árverésre kerülő arany tanácsosi bojt tűje az ún. 2. típusú (és egyes vélemények szerint először 1890 körül megjelent) kamarás kulcshoz hasonlít, még az is elképzelhető, hogy ez a darab csak Andrássy temetésére készült, a ravatalon kiállított számtalan rendjel és egyéb érdemjel között, a nemzet, az ország, az uralkodó és a külföld legmagasabb elismerései közé kerülve láthatta meg először a nyilvánosság.

Id. Andrássy Gyula dokumentum- és tárgyi hagyatéka a XX. század utolsó negyedében bukkant fel az osztrák múkincspiacon. Mivel a teljes anyagot tulajdonosa nem tudta sem a magyar sem az osztrák közgyűjtemények felé értékesíteni, azt megbontották, szétszedték: java része osztrák és német magángyűjtők tulajdonába került.

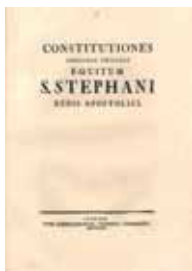
A kinevezési oklevéllel előkerült érdemjel együttes – jelen összeállításban és különösen dobozában – önmagában rendkívüli ritkaság. Tudomásunk szerint titkos tanácsosi érdemjel ebben a formában még osztrák árverésen sem bukkant fel, ezért kutatása és publikációja a jövő feladata.”

Az oklevél paszpartuban, az érdemrend az eredeti dobozában található.

Gyula Andrássy, count, Prime Minister. Appointment as King's Privy Councillor with belonging honours.

3 500 000,-

128. CONSTITUTIONES INSIGNIS ORDINIS EQUITUM S. STEPHANI REGIS APOSTOLICI

Viennae, 1764. J. Kurböck. 1t.+35p.+5t.

A Mária Terézia által 1764-ben, fiának római királlyá történő koronázása alkalmából alapított Szent István-rend alapszabálya. A rézmetszetű táblákon az alapító császárnő, a rend jelvényei, illetve különböző fokozatainak (kiskereszt, parancsnoki, nagykereszt) jelvényeit viselő alakok láthatók.

Hozzákötvé:

Supplement zu den Statuten... – Supplementum...

(Wien, 1884. Staatsdruckerei.) 1 levél.

Aranyozott, XIX. századi vászonkötésben. A levelek alsó részén halvány folttal.

Gilt 19th century cloth. Leaves slightly stained.

30 000,-

129. STATUTEN FÜR DEN OESTERREICHISCH-KAISERLICHEN ORDEN DER EISERNEN KRONE – STATUTI PER L'ORDINE IMPERIALE AUSTRIACO DELLA CORONA DI FERRO

(Wien, 1877. Staatsdruckerei.) 16+ (24)p.+7t. (rézmetszetek)

A táblákon a rendi jelvények, valamint a rend díszruhájába öltözött alakok láthatók. Aranyozott, kiadói vászonkötésben. A táblák felső sarkán folttal.

Gilt original cloth. Plates slightly stained.

25 000,-

130. (SOMOGYI CSIZMAZIA SÁNDOR):

Tudományos Állapotunk. Feleletül Sz. Imrének a' Társalkodóban ki hírdetett Gyalázására.

Pesten, 1833. K. Beimel József betűivel. 24p.

A szerző ügyvéd, író (a szegedi könyvtáralapító apja) volt. A Társalkodó folyóiratban őt ért támadásra válaszolva bírálja a Tudós Társaság vezetését, különösen Döbrentei Gábort. Szerinte a társaság teljesen a nyelvújítók irányítása alá került, és nem enged teret azoknak, akik védik az ősi magyar nyelvet.

A gerincén papírcsíkkal megerősítve.

Unbound.

15 000,-

Széchenyi István gróf és kora

131. ARANY JÁNOS:

Széchenyi emlékezete. --tól. Olvastatott az akadémiai Széchenyi-ünnepélyen october XIII-kán M. DCCC. LX.

Pest, 1860. Emich. 16p. Első kiadás.

Széchenyi halálát követően az Akadémia Eötvös Józsefet és Aranyt kérte fel emlékbeszéd, illetve emlékvers megírására. Felolvasásukra a Nemzeti Múzeum dísztermében október 13-án rendezett ünnepségen került sor.

Javított, kiadói papírborítóban.

Restored original paper.

Szűry: 178.; Szentkirályi: 174. old.

30 000,-

132. EÖTVÖS JÓZSEF, B(ÁRÓ):

Reform

Lipcse, 1846. Köhler Károly Ferencznél. (6) + 297 + (1)p. Első kiadás.

Az 1840-es években Eötvös Batthyány Lajos és Teleki László mellett a főrendi ellenzék egyik vezére volt. Széchenyi és Kossuth vitájában az utóbbi pártjára állt („Kelet népe és Pesti Hírlap”). Amikor a Pesti Hírlap főszerkesztője barátja, Szalay László lett, itt jelentette meg a parlamentáris kormányzás mellett érvelő cikksorozatot. Ezeket foglalta egybe önállóan e kötetben.

Aranyozott gerincű, korabeli félbőr-kötésben. Az eredeti borító bekötve. A címlapon régi könyvtári bélyegzőkkel.

Contemporary half leather. Original cover bound inside.

Szentkirályi: 19.3.

40 000,-

133. SZÉCHENYI ISTVÁN, GRÓF:

Magyar játékszinrül

Pesten, 1832. Landerer. (2) + 94p. Első kiadás. A kötetbe ragasztott – a példányok jelentős részéből hiányzó – kék papírcsíkon olvasható nyomtatott szöveg szerint a szerző megtiltja a mű németre fordítását.

Restaurált, kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Restored original paper. Uncut.

Szentkirályi: 119.

80 000,-

134. SZÉCHENYI ISTVÁN, GRÓF:

Világ vagy is felvilágosító töredékek némi hiba 's előítélet eligazítására

Pesten, 1831. Landerer. (10) + XL + 41-539 + (5)p. Első kiadás.

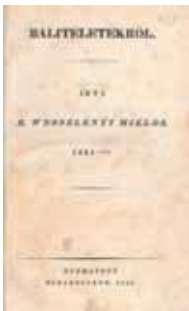
Széchenyi a Hitelt ért támadásokra reagálva írta e művét.

Későbbi félvászon-kötésben.

Later half cloth.

Szentkirályi: 117.

60 000,-

135. WESSELÉNYI MIKLÓS, B(ÁRÓ):

Balítéletekről. Írta: -- 1831-ben.

[Lipcse] Bukarestben, 1833. (Wigand.) XXXVI + 323 + (1)p. Első kiadás.

A szerző legfontosabb munkája. A polgári átalakulást sürgető politikai röpirat a cenzúra miatt jelent meg Lipcsében.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

30 000,-

136. (TÁNCSICS) STANCSICS MIHÁLY:

Hunnia' függetlensége

Jena, 1847. G. Schreiber. XLI+302p. Első kiadás.

Táncsics két röpiratában (az előző évben megjelent Népkönyvben és e munkájában) a reformellenzéknel radikálisabb nézeteket fejt ki, a társadalom teljes átalakítását és az Ausztriától való teljes különválást szorgalmazva. A hatóságok eljárást is indítottak ellene, ezért gróf Batthyány Kázmér szlavóniai birtokán, Brodon rejtőzködött. 1847 márciusában elfogták, majd elítélték. 1848. március 15-én szabadította ki a pesti polgárság a budai várbörtönből.

Korabeli vászonkötésben.

Contemporary cloth.

30 000,-

Tankönyvek

137. DUGONICS ANDRÁS:

A' tudákosságnak első könyve, A' bötű-vetés. (Algebra) Mellyet köz-haszonra irt --.

Második meg-bővített Ki-adás.

Pozsonyban [sic] és Pesten, 1798. Fűskúti Landerer Mihály ny. 272 [recte 276]p.

Hozzáköteve:

A' tudákosságnak második könyve, A' föld-mérés. (Geometria) Mellyet köz-haszonra irt --. Második meg-bővített Ki-adás.

Pozsonyban és Pesten, 1798. Landerer. (4) + 154p. + V kihajt. t.

Hozzáköteve:

A' tudákosságnak harmadik könyve, A' három-szögellések. (Trigonometria) Mellyet köz-haszonra irt --. Második meg-bővített Ki-adás.

Pozsonyban és Pesten, 1798. Landerer. 64p. + I kihajt. t.

Hozzáköteve:

A' tudákosságnak negyedik könyve, A' csúcsos szelések. (Sectiones conicae) Mellyet köz-haszonra irt --. Második meg-bővített Ki-adás.

Pozsonyban és Pesten, 1798. Landerer. 92p. + II kihajt. t.

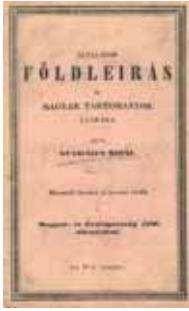
A címlapokon jelzettekkel ellentétben a harmadik és negyedik rész első kiadás, az első két könyv pedig 1784-ben látott először napvilágot. A mű az első magyar nyelvű matematika tankönyv. Méltatói kiemelik, hogy ez az első kísérlet a matematikai műnyelv megteremtésére. A könyv kiadása nyílt ellenszegülésnek számított II. József németesítő rendeleteivel szemben. Dugonics így ír a kiadás céljáról: „... hogy megmutassam, hogy a német nyelv sohasem oly alkalmas tanulóknak kimagyarázásában, mint a magyar nyelv”. Itt találkozunk először számos, a mai nyelvben is tovább élő matematikai kifejezéssel, mint például: bizonyítani, egyenlet, gömb, gyök, háromszög, henger, stb.

Kopott aranyozású, XIX. századi félbőr-kötésben.

Slightly worn 19th century half leather.

Szűry: 1040., 1042., 0, 1043.

120 000,-

138. (TÁNCICS) STANCSICS MIHÁLY):

Általános földleírás és Magyarország' leírása. Kérdések- 's feleletekben az ifjuság' számára, írta --. Harmadik bővített és javított kiadás.

Bp., 1845. Emich Gusztáv. 60+ (4)p.

A mű először 1841-ben jelent meg, majd a következő évben is kiadták. A borítón említett földabroszt Szántai ismerteti. Tankönyv lévén, ez jelentősen megrágíthatta, így feltehetően a példányok zömébe nem kerülhetett bele. Ezt támasztja alá, hogy Petrik sem említi, és az általunk megvizsgált darabok egyikében sem található meg. Kiadói papírborítóban. Körülvágatlan példány.

Original paper. Uncut.

15 000,-

139. (TÁNCICS) STANCSICS MIHÁLY):

Általános világtörténet az ifjuság számára. Írta --. Második javított kiadás.

Pesten, 1843. Emich Gusztáv ny. (8)+79+(1)p.

A mű először két évvel korábban jelent meg.

Kiadói papírborítóban.

Original paper.

15 000,-

140. (TÁNCICS) STANCSICS MIHÁLY):

Magyarok története kérdések- és feleletekben, az ifjuság számára. Harmadik javított kiadás.

Pesten, 1844. Emich. (2)+96p.

A mű először 1841-ben jelent meg.

Kiadói papírborítóban.

Original paper.

Szűry: 4459.

15 000,-

141. (VERSEGHY FERENC):

Magyar Grammatika av vagy Nyelvtudomány, mellyben a' Hazai Nyelvnek sikeres okokra épített Regulái napkeleti nyelvhez illő tanításrenddel mind és pontosan előterjesztetnek. A' Magyar Nemzeti Oskolák' számára.

Budánn, 1818. Királyi Magyar Universitás' Betűivel. XLII+518p.

Első kiadás. A szerző a felvilágosodás korának egyik legjelentősebb magyar nyelvűtődosa volt. E munkája tekinthető nyelvészeti munkássága szintézisének. A Helytartótanács megbízásából született mű 1821-ben másodszor is megjelent.

Aranyozott gerincű, korabeli papírkötésben. A gerincen apró sérüléssel.

Contemporary hardpaper. Spine gilt with minor defect.

30 000,-

Térkép, atlasz

142. HONTERUS, JOANNES:

Rudimentorum cosmographicorum -- Coronensis libri III. cum tabellis Geographicis elegantissimis. De variarum rerum nomenclaturis per classes, liber I.

(Zürich), 1570. (Christoph Froschauer.) (88)p.

A szerző úttörő jellegű földrajzi tankönyve 1530-ban, Krakkóban jelent meg először, ahol Honterus az egyetemen tanított. Brassóba történt visszatérése után hexameterbe ültette át az eredetileg prózában íródott szöveget, és kiegészítette tartalmát. A bővített kiadás 1542-ben jelent meg. Az első könyv a csillagászati rész, a második Európa, a harmadik Ázsia és Afrika leírását adja, az utolsó az élőlényekről, társadalmi kérdésekről, betegségekről, stb. szól. A leglényegesebb változtatás, hogy a szöveghez saját maga által készített, fametszetes térképeket csatolt. Az első három csillagászati lap: „Circuli Sphaerae cum V. zonis”, „Ordo Planetarum cum aspectibus”, „Regiones et Nomina Ventorum”. Ezt követi Honterus kis atlaszának, az első újkori zsebatlasznak 13 térképe, amelyek – az utolsó kivételével – két egymással szembeni lapon helyezkednek el. Az első egy világtérkép, „Universalis Cosmographia” címen. Ezután állnak a részletesebb országtérképek, az ötödik lap ábrázolja Magyarországot. Az átdolgozott mű rendkívüli sikert aratott egész Európában, a XVII. század végéig számos helyen, több mint 100 kiadást ért meg, német, francia, olasz nyelven is. Külföldön első alkalommal Zürichben jelent meg 1546-ban, e városban 1602-ig összesen 16 alkalommal látott napvilágot. A térképeket a Froschauer-műhely számára Heinrich Vogtherr újrametszette. Érdekesség, hogy egy különleges nyomdászati technikát választottak: Honterus fametszeteivel ellentétben, a rajtuk olvasható földrajzi neveket nem vészték a fába, hanem öntött nyomdai betűkből alakították ki a dúcban erre a célra szabadon hagyott helyeken. A kiadványt Szabó Károly először brassói nyomtatványként vette fel bibliográfiájába, később tévedését az RMK harmadik kötetében ő maga helyesbítette.

Modern pergamenkötésben. A címlapok tetején a szöveget nem érintő javítással.

Modern vellum. Title page restored.

RMK II 123.; RMK III 605.; VD16 H 4785.; BNH Cat H 495.

300 000,-

143. KARACS FERENTZ:

Európa magyar atlása, a' legujabb politikai, geographiai és statistikai hiteles adatok szeréntt. A' Polgári Kormányozók, Katona Tisztek, Ujságotolvasók, Kereskedők, Utazók és Tanulók köz haszonvételeire nemzeti magyar nyelven XXI. Táblában legelőször kiadta és rézbe véste --.

Pesten, (1835.) Karacs. 21 színezett, rézmetszetű térkép (380 x 550 mm.)

A neves térképész legnagyobb vállalkozása volt az első magyar Európa-atlasz. Feltehetően osztrák, német és francia minták alapján készült, a

Magyarország-lap természetesen önálló munka eredménye. Az eredetileg 24 laposra tervezett atlasz Karacs halála miatt végül nem lett teljes. Teleki Pál méltatása szerint a mű semmiben nem maradt el a kor hasonló német kiadványainak színvonalától.

Modern félbőr-kötésben. A körülvágott, eredeti borító felragasztva.

Modern half leather.

300 000,-

144. ORBIS TYPUS UNIVERSALIS JUXTA HYDROGRAPHORUM TRADITIONEM EXACTISSIME DEPICTA 1522. L. F.

Fametszetű világtérkép. Martin Waldseemüller német kartográfus 1513-ban adta ki modernizált Ptolemaiosz-atlaszát. Híres világtérképét dolgozta át az elzászi Lorenz Fries, lekicsinyítve és némiképp kibővítve azt. A lap bal szélén Dél-Amerika egy kis részlete is látható, „America” felirattal. A keret szalagjain a szelek nevei olvashatók. Érdekessége, hogy Anglia és Skócia külön szigetekként, India pedig két félszigetként szerepel. Az atlasz

először 1522-ben jelent meg, Strassburgban. Példányunk a második kiadásból való (uo., 1525).

World map of Laurent Fries. The earliest obtainable map of the World to include the name America. Woodcut. Second edition (Strasbourg, 1525).

Shirley: 48.

300 000,-

145. TERRAE SANCTAE QUAE PROMISSIONIS TERRA, EST SYRIAE PARS...

A Szentföld ritka térképe, jobb alsó sarkában Jeruzsálem látképevel. Tilmann Stella munkája alapján Jan és Lucas Deutechum metszette rézbe. Gerhard de Jode atlaszában jelent meg. Először 1578-ban látott napvilágot, majd a kiadó halála után fia, Cornelius 1593-ban másodszor is megjelentette. A látkép Fernando Bertelli nyomán készült. A város mellett két

kép áll: a betlehemi Születés temploma és a Szent Sír-templom épülete. Felül, a Földközi-tengeren hajók és egy tengeri szörny látható.

Paszpartuban.

Mérete: 305 x 520 mm.

Very rare Holy Land map by de Jode. Copper engraving.

200 000,-

146. HUNGARIAE TOTIUS UTI EX COMPLURIBUS ALIORUM GEOGRAPHICIS CHARTIS

Matthias Zündt réznyomatú térképe. Megjelent a Gerhard de Jode örökösei által Antwerpenben kiadott „Speculum Orbis Terrae” című atlasz valamelyik 1594 utáni kiadásában.

Mérete: 295 x 490 (440 x 600) mm.

Map of Hungary. Copper engraving.

Szántai: Jode 2b.

160 000,-

147. IAPONIAE NOVA DESCRIPTIO

Japán színezett rézmetszetű térképe. Hondius lapját a németalföldi Jan Janssonius dolgozta át és jelentette meg 1636 és 1649 közötti atlaszaiban. A lapon Korea szigetként áll, a tengeren két európai hajó és egy tengeri szörny látható. Felül dekoratív kartussal, alul körzöt tartó gyermek alakjával. A hátoldalon francia nyelvű szöveggel.

A lap a hajtogatás mentén alul bebarant. Paszpartuban.

Mérete: 345 x 440 (445 x 555) mm.

Map of Japan. Coloured engraving by Janssonius. French text on verso. Slightly browned.

200 000,-

148. NOVA ANGLIA NOVUM BELGIUM ET VIRGINIA

Az Egyesült Államok keleti partjának Új Skóciától Virginiáig terjedő szakaszát ábrázoló korai térkép. Színezett rézmetszet. A németalföldi Jan Janssonius adta ki Jan de Laet 1630-ban készített lapja nyomán, 1636 és 1649 közötti atlaszaiban. Az Atlanti-óceánon hajók és tengeri szörnyek láthatók. A bal felső sarokban dekoratív kartussal, a hátoldalon francia nyelvű szöveggel.

A lap a hajtogatás mentén alul bebarnult. Paszpartuban.

Mérete: 345 x 440 (445 x 555) mm.

One of the earliest maps of the North American east coast. Coloured copper engraving by Janssonius. Slightly browned. Burden: 247.

180 000,-

XVI. századi nyomtatványok**149. AGRIPPA, HENRICUS CORNELIUS (VON NETTESHEIM):**

-- de la nobilita, e preccelentia del feminile sesso a la Signora Margarita Augusta. Principe di Austria...

Venecia?, 1530?. ny.n. (46)p. A címlap fametszetű keretben.

Előkötve:

Declamazione de -- del sacramento del matrimonio

Venecia? 1530? ny.n. (22)p. A címlap fametszetű keretben.

A német alkimista, csillagász két kis értekezésének feltehetően első olasz nyelvű kiadásai. A szerző Habsburg Margit, németalföldi kormányzó (II. Lajos magyar király özvegye) udvari orvosaként is működött (az első művet neki is ajánlotta). Vonzódott a mágiához

és az okkult tudományokhoz. Az itt felbukkanó mindkét mű egy évvel korábban jelent meg először, latinul. Művelődéstörténeti szempontból az első darab érdekesebb, hiszen ebben a szerző bibliai és élettani érvekkel próbálja bizonygatni a nők felsőbbrendűségét. A második darab a házasság szentségéről szól. A nyomdai jellemzők alapján a kötetek azonos nyomdában készültek.

A gerincén papírcsíkkal megerősítve.

Two treaties of Agrippa. Probably first editions in Italian. Unbound.

EDIT16 CNCE 545., 544.

150 000,-

150. (L'ÉCLUSE, CHARLES DE) CLUSIUS, CAROLUS:

Rariorum aliquot stirpium per Hispanias observatarum Historia, libris duobus expressa: Ad Maximilianum II. Imperatorem.

Antverpiae, 1576. Ex officina Christophori Plantini. 529+ (12)p. Egészoldalas fametszetekkel.

Clusius első nyomtatásban megjelent munkájának első kiadása. Ez az Ibériai-félsziget első növénytan leírása. 1564-65-ben az egyik Fugger-fiúval járta be a vidéket, tanulmányozva annak flóráját. Mintegy 200 növényfaj leírását adja, számos újat ismertetve (itt található a tulipán egyik legkorábbi említése is). Méltatói kiemelik, hogy szerepelteti a növények helyi népi neveit is, megteremtve ezzel a népi növényismeret kutató etnobotanika tudományát. Nagy hangsúlyt fektetett a gyakorlati használatra, leírásai pontosak és

érzékletesek, emellett fametszetű illusztrációk is segítenek a beazonosításban. A szerző németalföldi (vallón) orvos és botanikus. 1573-tól 1587-ig Bécsben a császári kertek felügyelőjeként működött, itt ismerkedett meg Batthyány Boldizsárral is. Az ő udvarában sokat vendégeskedett 1574 és 1582 között (ennek eredményeként született meg az első magyar vonatkozású botanikai munka).

Díszesen aranyozott, korabeli pergamenkötésben. Poncolt aranymetszéssel díszítve.

First edition of Clusius's first work. Richly gilt contemporary vellum. Inner edges gilt.

Nissen: 370.

400 000,-

151. MUNSTER, SEBASTIAN:

Cosmographie. Oder beschreibung Aller Lander herrschafftenn und fürnembsten Stetten des gantzen Erdbodens... Erstlich durch Herrn --... in sechs Bücher verfasset/ demnach... durch jhn selbs gebesseret: Jetz aber auffs letste... biß in das M.D.LXXVIII. jar/ gemehret/ und mit drey und viertzig Stetten neuwen Contrafacturen... bezieret.

Basel, (1578. in der Officin Henricpetrina.) (24)p.+XXVI térkép (kétleveles)+MCCCCXIII+(2)p. Számos szövegközi fametszetes illusztrációval. Példányunkban a 13. levél másolattal pótolva.

Münster fő művének 15. német nyelvű kiadása. A kozmográfia-műfaj egyik első, talán legnépszerűbb és legnagyobb hatású darabja.

A szerző:

Münster Heidelbergben, Löwenben, majd Freiburgban tanult teológiát és nyelveket. Ez utóbbi helyen tanított Gregor Reisch, a Margarita Philosophica neves szerzője, akinek hatására a természettudományok, elsősorban a geográfia felé fordult. Tübingenben tanítva Johannes Stöffler mellett bővítette csillagászati ismereteit, majd a heidelbergi főiskolára kerülve ismerkedett meg az elzászi Beatus Rhenanussal, aki arra bízta, hogy ismereteit egy kozmográfia megírására használja fel. Az 1524-ben megfogant alapötlet mintegy 20 év gyűjtő- és kutatómunka nyomán valósult meg. 1530-ban elvette feleségül a baseli nyomdász, Adam Petri özvegyét, így mostohafia, Heinrich Petri segítségével megnyílt a lehetőség a nagy mű megjelentetésére.

A mű:

Münster saját bevallása szerint mintegy 120 tudóssal és művésszel, utazóval és hajóssal működött együtt a mű összeállítása során, számos korábbi forrást is felhasználva. Szemben az Apianus által képviselt matematikai-csillagászati megközelítéssel, itt a történeti-leíró iskola szempontjai érvényesülnek. A munka hat könyvből áll: az első, bevezető rész a matematikai-csillagászati földrajz alapjaival ismerteti meg az olvasót, ezt követik először az európai országok (külön könyvben természetesen a német területek), majd Ázsia és Afrika. Bár több évtized eltelt Amerika felfedezése, sőt Magellán útja óta is, Amerika a világtérképen is csak elnagyoltan és hibásan szerepel. A gazdag metszet- és térképanyagnak is köszönhető, hogy a mű – minden hibája ellenére – óriási siker lett. Az első, 1544-es kiadást további 45 követte. Ezek nagy része német (27) és latin (8), de megjelent angolul (4), franciául (3), olaszul (3), sőt egy cseh nyelvű kiadása is napvilágot látott. Már Münster életében folyamatosan bővítették, de később is az újabb ismeretek nyomán át- és átdolgozták, így a kezdeti mintegy 660 oldalas terjedelem az utolsó kiadásokra megháromszorozódott. Dacára a kor viszonyaihoz képest nagy példányszámnak és a sok kiadásnak, művelődéstörténeti jelentősége miatt becses darabnak számít. Magyar szempontból pedig kiemelhető a török veszély miatt nagy figyelmet élvező Magyarország és Erdély viszonylag nagy terjedelmű leírása (Erdély külön térképen is szerepel), az ábrák között pedig Tokaj, Gyula és Nándorfehérvár várának látképe.

Korabeli, vaknyomásos, enyhén kopott bőrkötésben, a táblákon szúrágás nyomaival. A kapcsok hiányoznak.

15th German edition. Blindstamped slightly worn contemporary leather with some wormholes. Without the clasps. 13th leaf replaced by copy.

VD16 M 6703.; BNH Cat M 838.

1 600 000,-

152. (PEUERBACH, GEORG VON) PURBACHIUS, GEORIGUS:

Theoricæ Novae Planetarum. -- Germani. Cum praefatione Philippi Melanchtonis. (Vitebergae, 1535. Josephus Klug.) (142)p. Számos egészoldalas és szövegközi fametszetű ábrával.

A XV. század első felében élt szerzőt Kopernikusz és Kepler előfutáraként emlegetik. A bécsi egyetemen tanított csillagászatot, tanítványai között volt Joannes Regiomontanus is. V. László magyar király udvari csillagászként is működött. Fő műve, a „Theoricæ...” az egyik legnagyobb hatású csillagászati tankönyv volt. Először 1472-ben jelent meg, majd a következő évszázad végéig számos kiadást ért meg. Modern pergamenkötésben.

Modern vellum.
VD16 P 2059.

120 000,-

153. PROCLUS DIADOCHUS:

-- Sphaera. Astronomiam discere incipientibus utilissima. Thoma Linacro Britanno interprete.

(Viennae Austriae, 1511. Hieronimus Vietor.) (19)p.

A szerző Kr. u. V. században élt, görög újplatonista filozófus volt. Kis terjedelmű csillagászati munkáját Thomas Linacre fordította le latinra. Ő humanista tudós, VIII. Henrik angol király orvosa volt. A mű először 1499-ben jelent meg, Velencében. A gerincén papírcsíkkal megerősítve.

Unbound.

VD16 P 4975

150 000,-

154. TERENTIUS (PUBLIUS AFER):

-- Comoediae iuxta Erasmi recognitionem. Contulimus et Jo. Rivii castigationes. Et addidimus alicubi Scholia profutura, ad intelligendam Oeconomiam et seriem orationis. Philip. Melanch.

(Magdeburgae, 1543. ex officina typographica Michaelis Lotheri.) (456)p.

Hozzákötvé:

Macropedius, Georgius:

Comicarum fabularum -- duae, Rebelles videlicet et Aluta: pueris tum ad eruditionem, tum ad pios mores non parum profuturae

Coloniae, 1540. Joannes Gymnicus excudebat. (93)p.

A kora újkori oktatásban nagy szerepet játszó szépirodalmi szövegeket tartalmazó ritka kolligátum. Első tagját a német nemzeti bibliográfia nem ismeri, a másik mű első kiadás.

Terentius hat fennmaradt színművének Erasmus előszavával, Melanchton magyarázataival, Donatusnak a szerzőről írt életrajzával, valamint a tragédiáról és komédiáról szóló tanulmányával kiegészített összeállítása állandó mintává vált (így jelent meg 1557-ben Brassóban is).

Georgius Macropedius (1475-1552) németalföldi humanista tudós, tanár, író főleg Terentius hatása alatt írt latin nyelvű drámákat. A Rebelles az iskolai életből veszi témáját, míg az Aluta tréfás népi komédia. A szerző a maga korában elsősorban oktatói tevékenységéről (egyik legnevesebb tanítványa, a geográfus Gerardus Mercator volt) és tankönyveiről volt ismert. A rendelkezésre álló adatok alapján ezek a szövegek itt jelentek meg első alkalommal, két kiadásban is.

XIX. századi, aranyozott gerincű bőrkötésben.

First work not in reference books. 19th century leather. Spine gilt.

VD16 O, L 409.

200 000,-

Tizenötéves háború

155. EXEMPLAR RECONCILIATIONIS CUM HUNGARIS FACTAE 23. JUNIJ, ANNO 1606. CUI ACCEDIT SACRUM VOTUM PACI, ABRAHAMI GASTONIS... HUIUS RECONCILIATIONIS ADJUNCTI LEGATI: NEC NON CONDITIONES PACIS TURCICAE.

Pragae, (1607.) Typis Othmarianis. (55)p.

A tizenötéves háborút a bécsi, valamint zsitvatoroki béke együttesen zárta le. A nagy jelentőségű okmányok szövegét Európa-szerte számos helyen kiadták. Ekkoriban Prágában is többször megjelent, ugyanebben a nyomdában németül is (lásd 121.

árverésünk 182. tételét), amelyek latin eredeti után készültek, így valószínű, hogy először a latin változat látott napvilágot. Ez és következő tételünk is jól példázza, hogy a hadiadót fizető cseh közvéleményt is élenként érdekelték a tizenötéves háború aktuális történései. A dokumentumokhoz belső címlappal kapcsolódik a békekötésen Lausitz követeként részt vevő Abraham Gast, gubeni tanácsnok békéért hálát adó költeménye. Ezt a részt a német nemzeti bibliográfia önálló tételként vette fel, a másik két egységet azonban nem ismerteti. A zsitvatoroki béke szövege önálló, impresszummal ellátott címlappal rendelkezik, erről derül ki a nyomtatás éve.

Gerincén papírcsíkkal megerősítve.

Unbound.

Apponyi 0; VD17 14:002447S.

80 000,-

156. NOWINY O SLAWNÉM WITÉZSTWIJ KRESTIANUW NAD TURKY/ KTEREZ SE STALO V MÉSTA TOLNY POD BUDJNEM/ LÉTA TOHOTO 1599. W STREDEN V WIGILGJ SO JANA KRITILE BOZJHO. ITEM O DRUHÉM WITEZSTWIJ NAD TURKY SYGETSKYMI.

w Starem Městě Prazském, (1599.) v Dédice Jana Ssumána. (8)p. A címlapon vízi ütközetet ábrázoló nagyméretű fametszettel, egy török hajó már elsüllyedt, a vízben turbános katonák úszva menekülnek, fuldokolnak.

Ritka, cseh nyelvű híradás a törökök felett 1599 nyarán, Tolna mellett és Szigetvárnál aratott győzelméről. A Buda megsegítésére indított, 60 teherhajóból és 58 dereglyéből álló szállítmányon a Pálffy Miklós által felfogadott hajdúk és naszádosok június 20-án (a röpirat szerint június 23-án) ütöttek rajta Tolna környékén. A vízi csatában a hatalmas élelmiszerkészletek mellett sok lőport, több ágyút és 3000 aranypénzt is zsákmányoltak. A nagyszabású győzelemről és a mesés zsákmányról külföldön is tudomást szereztek, mint példányunk bizonyítja, még cseh területen is híre ment. Az eset még évekkel később is élenként élte a kortársak emlékezetében, 1602-ben Sibmacher többször is publikált metszetet készített róla. A kiadvány ritkaságát jelzi, hogy a cseh nemzeti bibliográfia csupán egyetlen, csehországi közgyűjteményben lévő példányát ismeri, hazai könyvtárban nincs belőle darab.

Gerincén papírcsíkkal megerősítve.

Unbound.

Knihopis 6459.; Apponyi 0

150 000,-

157. RUMPELFAB DES ABENTHEURLICHEN PHILOSOPHEN DIOGENIS. MIT DESSELBEN GEPÖLDER ALLE CHRISTLICHE FÜRSTEN/ KÖNIGE UND POTENTATEN/ ZU ERMUNTERN... DAB SIE BEY DIESEN... KRIEGS ZEITEN/ DA DER MÄCHTIGE ERBFEINDE... DER TÜRCK/ SEIN EUSSERSTE MÄCHT... ANWENDET/ VERTREULICH UNND HINDAN GESETZT/ DER... ZWEYSPALTIGEN RELIGION ZUSAMEN STEHEN... SOLLEN. DURCH EINEN GUTHERTZIGEN CHRISTEN ERSTLICH IN LATEIN BESCHRIEBEN/ JETZUNDT ABER... INNS TEUTSCH UBERGESETZT.

H.n., 1596. ny.n. (2)+19+(1)p. Az utolsó lapon a címadást illusztráló fametszet látható.

A Diogenész neve mögé bújó, ismeretlen szerző igyekszik felrázni a keresztény uralkodókat a Magyarországot és egész Európát fenyegető török veszedelem ellen. Hosszú traktátusában a felekezeti viták és háborúk megszüntetése mellett érvel, és kemény társadalomkritikát fogalmaz meg. Javasolja többek között, hogy az ügy érdekében a nemesekre is vessenek ki adót, korlátozzák a fényűzésüket. A munka a következő évben ismét megjelent. Hazai darabja nem ismert, a német bibliográfia is egyetlen példányát említi.

Gerincén papírcsíkkal megerősítve.

Unbound.

Apponyi 0; VD16 ZV 4635.

60 000,-

158. SCHERER, GEORG:

Lob und Danck Predigt, Wegen Glückseliger und Ritterlicher Eroberung der Hauptvestung Raab/ gehalten zu Wienn in Ostereich/ in der Thumb Kirchen bey S. Stephan den 2. tag Aprilis, Anno 1598.

zur Neyss, 1598. durch Andream Reinheckel. (32)p.

A háború egyik legjelentősebb eseménye Győr visszafoglalása volt a töröktől. A Bécs kapujának számító erősség felszabadulásának öröme április 2-án ünnepélyes körmenetet és misét tartottak a Stephansdombban. Az osztrák jezsuita szerző hálaadó beszédében csodálattal emlékezik meg a bombák „sámsoni” erejéről, a török teljes

legyőzését remélve az új találmánytól. Az esemény jelentős nemzetközi érdeklődésre tartott számot, a prédikáció még ugyanebben az évben kétszer megjelent Bécsben, valamint Augsburgban, Ingolstadtban, Constanzban, és a következő évben Erfurtban is. Apponyi Sándor gyűjteményében csak az augsburgi kiadás található meg.

Gerincén papírcsíkkal megerősítve.

Unbound.

Apponyi 0; VD16 0

100 000,-

65. tétel

Közhasznú esmeretek tára

159. TOLLIVS, JACOBUS:

Epistolae itinerariae: ex Auctoris Schedis Postumis Recensitae, Suppletiae, Digestae; Annotationibus, Observationibus & Figuris adornatae, cura & studio Henrici Christiani Henninii

Amstelaedami, 1700. Franciscus Halma. 1t. (metszett díszcímlap) + (16) + 260 + (14)p. + 16t. (4 kihajt., rézmetszetek) A címlapon metszetvignetta, a szövegben további 3 vignetta, valamint egy rézmetszetű és több fametszetű iniciálé.

Első kiadás. A holland filológus, orvos és alkimista 1687-ban beutazta Németországot, Magyarországot, Ausztriát és Itáliát brandenburgi Frigyes Vilmos választófejedelem költségen. Az utazásokról szóló leírás kiadása előtt Tollius meghalt, így a szöveget barátja, H. C. Henninius gondozta. A mű, melyet a szerző levelek formájába foglalt, hat részre tagolódik, a magyarországi részt tartalmazó V. levél Iter Hungaricum címmel a 140-236. oldalon található. Tollius természettudományi érdeklődésének megfelelően az ásványokra és ércekre, azok bányászatára összpontosít. Felsorolja a magyarországi bányákat, és részletesen leírja tapasztalatait, de az általa felkeresett várakat is, a történelemre és a művelődésre vonatkozó megjegyzésekkel kísérve a városok bemutatását. Bécsi tartózkodása során a Corvinák után kutatott, remélve, hogy egy teljes Sallustiusra sikerül bukkannia. Apponyi csak a mű második kiadását ismerteti (1511). A táblákon magyarországi városok igen művészi kidolgozott vedutái láthatók: Visegrád, Győr, Komárom, Buda és Pest (3 látképen, közülük 2 kihajtható) és Esztergom vára. A többi utazási levél illusztrációin latin és török feliratok, régiségek, orvosi műszerek szerepelnek.

Hozzáköteve:

Insignia itinerarii Italici, Quibus continentur antiquitates sacrae Trajecti ad Rhenum, 1696. Fr. Halma – G. vande Water. (12) + 199 + (10)p. Korabeli pergamenkötésben. Néhány levele enyhén foltos.

First editions in contemporary vellum. Some leaves slightly stained.

Apponyi: 0; Rózsa: 11/t., 40/d., 67/b.; Ferguson II. 459.

150 000,-

Turcica**160. GEORGIEUIZ, BARTHOLOMAEUS:**

De Turcarum moribus epitome
Lugduni, 1578. Apud Ioan. Tornaesium. 184 + (8) p. Hat szövegekőzti fametszetű ábrával.

Eléköteve:

Boemus, Joannes:

Mores, leges et ritum ommium gentium

(Lyon), 1591. apud Joann. Tornaesium. 495 + (1)p.

Georgievits Bartholomaeus a mohácsi csatában esett fogságba Szalkai László kíséretének tagjaként. Rabszolgaként Kis-Ázsiába került, gazdájával részt vett a perzsák elleni hadjáratban, 1538-ban ferences segítséggel megszökött. 1544-45-ben Belgiumban és Németországban járt, itt írta le és adta ki viszontagságos kalandjairól szóló beszámolóját. Saját tapasztalatai alapján szólt a törökök eredetéről és szokásairól (De Turcarum ritu et caeremoniis), bemutatta a Szentföldet, Törökországot, az oszmán harcmódot, és a keresztény foglyokkal való bánásmódjukat, valamint nevéhez fűződik egy törökellenes buzdító irat, az „Exhortatio” is. Népszerűbb műveinek gyűjteményes kiadása első alkalommal Rómában került ki a sajtó alól 1552-ben, „Libellus” címen. A könyv a következő évben Lyonban jelent meg ismét, ettől kezdve „Epitome” megjelöléssel.

Az eléköttött mű a 227-231. lapokon értekezik Magyarországról, Apponyi Sándor gyűjteményében csupán 1520-as augsburgi kiadása található meg (1637).

Vaknyomásos, korabeli disznóbőr-kötésben.

Blindstamped contemporary leather.

RMK III 921.; Apponyi: 620., 0; Göllner 2333.

120 000,-

161. SCHUSTER, DAVID:

Mahomets und Türcken Grewel : Vorgestellt Durch eine kurtze Historische Entwerffung... Worauß Das Ottomannische Reich entsprungen... Wie der Türkische Hoff an Amptleuthen und Officirern bestellt/ wie die Geistlichen beschaffen... Alles dem Gemeinen Teutschen Mann zum besten/ mit sonderm Fleiß auß allerley... Autoribus zusammen getragen/ Und in Fünff Theil ... abgetheilt und mit... Kufferstichen gezieret/ Durch -- Von Memmingen. I-V Theile.

Francfurt am Mayn, 1664. bey Matthaeo Kempffern. 1t. (rézmetszetű címlap) + (10) + 40p. + 1t. (rézmetszetes címlap) + 41-78p. + 1t. (rézmetszetű címlap) + 79-100p. + 1t. (rézmetszetű címlap) + 101-214p. + 1t. (rézmetszetű címlap) + 301 [!]-418p. + 2t. (rézmetszetű portré) + 5 kihajt t. (rézmetszetű város- és csatakép)

A két portré II. Ahmed török szultánt és Köprülü Mehmed nagyvezírt ábrázolja. A kihajtható táblákon Várad 1660-as ostroma, Nyitra látképe, Érsekújvár 1663. évi ostroma, valamint két Zrínyi Miklóshoz kötődő csatakép látható. Az egyik az 1663. november végén lezajlott második zrínyiújvári csatának állít emléket, amelyben a bán szétverte a Muraközre támadó török és tatár csapatokat. Az eszéki híd felújítását bemutató metszet felső részén a környék térképe, két oldalán Zrínyi és von Hohenlohe portréja helyezkedik el.

Korabeli pergamenkötésben, megkötő szalagokkal.

Contemporary vellum.

Apponyi: 2080.; VD17 23:235882D.

160 000,-

162. TYMPIUS, MATTHAEUS:

Aureum speculum principum, consiliariorum judicum, consulum, senatorum, et aliorum magistratum cum Ecclesiasticorum tum Politicorum omnium Coloniae Agrippinae, 1617. P. Henning. (32) + 1024p.

Fejedelmi tükör. Az elülső kötéstáblán F. E. A. A. monogram olvasható, alatta Tirol, Stájerország és Karintia főhercegének címere áll, a hátsó táblán található koronás-oroszlános címer pedig cseh kapcsolatra utal. Ezek alapján a kötet kiadási évét figyelembe véve valószínű, hogy tulajdonosa II. (Habsburg) Ferdinánd lehetett, akit ekkor választottak meg cseh, majd a következő évben magyar királlyá (később német-római császár is lett).

Restaurált, korabeli, aranyozott bőrkötésben. A táblák széleit léniák között barokk volutás és növényi ornemenszalag keretezi. A belső mező sarkaiiba nyomott bélyegzők mellett elől a tábla középdíszét aranyozott címerkép adja. A gerincet három dupla borda osztja fel, a mezők közepébe összeforgatott csigavonalas levélmintás egyes bélyegzők láthatók. A könyvtestet arany metszés díszíti.

Restored gilt contemporary leather. This copy probably belonged to Ferdinand II., as can be judged from the coat-of-arms and the monograms on the cover.

VD17 3:008423Z

80 000,-

Utazás

163. (BENYOVSZKY MÓRIC, GRÓF) BENIOWSKI MORITZ AUGUST GARF V(ON):

Des -- Reisen durch Sibirien und Kamtschatka über Japan und China nach Europa. Nebst einem Auszuge seiner übrigen Lebensgeschichte. Aus dem Englischen übersetzt. Mit Anmerkungen von Johann Reinhold Forster.

Berlin, 1790. Chr. Fr. Voss und Sohn. XXI+(1)+447+(1)p.+4t.

A magyar utazó műve először ugyanebben az évben angolul jelent meg, magyar nyelven csak mintegy száz évvel később látott napvilágot.

Korabeli papírkötésben.

Contemporary hardpaper.

40 000,-

164. (SZÉCHENYI BÉLA, GRÓF):

Amerikai utam. Kivonatok 1862-ki naplójából. Gróf Károlyi Gyula utitársamnak ajánlva.

Pest, 1863. Emich Gusztáv ny. VIII+(1)+10-157+(2)p.+1 térk. Dedikált példány.

Javított gerincű, kiadói papírborítóban. Körülvágtatlan példány.

Original paper. Spine restored. Uncut.

25 000,-

165. VEDRES ISTVÁNY:

A' magyar nemzeti lélekrül egy két szó

Pesten, (1822.) Petrózai Trattner János Tamás. 23p.

A mű eredetileg a Tudományos Gyűjteményben jelent meg. A szerző Szeged főmérnöke volt, de foglalkozott irodalommal is, és nagy könyvtárat gyűjtött. Tanulmányában a nemzet alkotmányos jogai és a magyar nyelv védelmében ír. A nemzet erkölcsi állapotára leselkedő veszélyek között említi az idegen viseletek és szokások, valamint a forradalmi eszmék terjedését.

A gerincén papírcsíkkal megerősítve. A levelek enyhén foltosak.

Unbound. Leaves slightly stained.

15 000,-

166. [VERSEGHY FERENC]:

Gróf Kaczaifalvi László, avvagy a' természetes ember. Eggy igen mulatságos tanúságokkal bővelkedő Történet. A' Magyar Aglájának Szerzője által.

Pestenn, 1808. Patzko. 1t.+ (2)+396p. Első kiadás.

A regény eredetije a német August Lafontaine munkája, Der Naturmensch címmel jelent meg 1791-ben.

Korabeli papírkötésben. Erősen körülvágvá.

Contemporary hardpaper. Cropped.

György: 191.; Szűry: 5015.

30 000,-

A jegyzékben használt rövidítések:

bet. = betűvel	n. = nélkül
é. = év	ny. = nyomda
H. = hely	p. = pagina
lev. = levél	poss. = possessor
lith. = kőnyomat	prov. = proveniencia
mell. = melléklet	0 = a mű nem ismeri
metsz. = metszet	t. = tábla
mm = milliméter	térk. = térkép